Begroting Asiel en Migratie 2027

Voorzitter: Moorman

Begroting Asiel en Migratie 2027

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begrotingsstaten van Asiel en Migratie (XX) voor het jaar 2027 (37020-XX).**

(Zie vergadering van 18 november 2026.)

De **voorzitter**:
Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de begroting Asiel en Migratie. We zitten in de eerste termijn van de zijde van het kabinet. Ik heet minister Van den Brink van harte welkom in de Kamer en uiteraard ook alle aanwezige Kamerleden.

De algemene beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**:
Ik geef u graag het woord voor de beantwoording.

Minister **Van den Brink**:
Dank u wel.

De **voorzitter**:
U heeft overigens een heel groot deel al schriftelijk beantwoord, met dank daarvoor.

Minister **Van den Brink**:
Zeker. Ik heb een selectie gemaakt waarover we vandaag het debat gaan voeren. Ik zal dus niet alle schriftelijke antwoorden nog een keer langslopen.

Mevrouw de voorzitter. Vandaag ga ik graag met uw Kamer in debat over de begroting van Asiel en Migratie. Die begroting vormt namelijk het fundament van het asiel- en migratiebeleid in Nederland en de keuzes waar dit kabinet voor staat. Ik wil graag beginnen met het waarom. Waarom is het noodzakelijk om hele duidelijke keuzes te maken? Allereerst is er rust nodig op dit onderwerp. Als kabinet moeten we laten zien dat we met meer grip op migratie de polarisatie kunnen keren.

Ik wil echter beginnen met een persoonlijke drijfveer. De laatste jaren vragen mensen uit Eritrea vaak asiel aan in Nederland. Dat zijn overlevers. Regelmatig stikken er namelijk mensen in vrachtwagens, vooral op de weg naar Libië. Velen belanden in detentiekampen, waar wordt mishandeld, gemarteld en verkracht. Pas als de familie geld overmaakt, kunnen ze verder. De daders gaan vrijwel altijd vrijuit. Bij hoge uitzondering stond vorig jaar zo'n mensensmokkelaar terecht. De Nederlandse justitie en politie waren erin geslaagd een 42-jarige Eritreeër op te pakken, Walid. De details die

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

tijdens zijn proces ter sprake kwamen, waren gruwelijk. Zelfs in die keiharde wereld sprong Walid eruit om zijn wreedheid. Als hij mensen sloeg, gebruikte hij een tuinslang. Zijn slachtoffers toonden hun littekens. Hij kreeg twintig jaar. Uw leden Westerveld en Van Asten gaven ook voorbeelden van dergelijke praktijken. Ik deel hun afschuw volkomen. Het zou geweldig zijn als we erin slagen om de toekomst te bereiken die mevrouw Straatman gisteren in haar inbreng zo gloedvol schetste: een wereld zonder Walids.

Voor het kabinet en voor mij persoonlijk is mensensmokkel een principiële kwestie. Het is een wreed verdienmodel, dat veel levens kost, degenen met de meeste middelen bevoordeelt en de meest kwetsbaren het nakijken geeft. We moeten dit verdienmodel van de mensensmokkelaar willen breken. Maar migratie omvat meer dan alleen asiel. Het gaat natuurlijk ook over arbeidsmigratie, studiemigratie en gezinsmigratie. Een goed migratiebeleid moet bij al die vormen van migratie altijd ook oog hebben voor de spankracht van de eigen samenleving. Dat is de afgelopen decennia onvoldoende het geval geweest. Risicomijdend gedrag en wegkijken van groeiende problemen hebben overal in Europa geleid tot polarisatie, in alle samenlevingen.

Als minister heb ik sinds mijn aantreden veel huiskamergesprekken gevoerd in plaatsen als IJsselstein, Twenterand, Harderwijk, Engelen en zo nog wat gemeenten. Dat waren gesprekken met vaak hele felle tegenstanders van asiel of azc's, maar ook met mensen die zoekende waren en wilden weten wat de dilemma's zijn, en vaak ook met mensen die zich juist grote zorgen maken over het lot van mensen op de vlucht voor oorlog en geweld. Steeds komt uit al die gesprekken één beeld duidelijk naar voren: we staan dichter bij elkaar dan we soms denken. Dat is mijn houvast voor morgen. Ik wil eraan bijdragen dat we elkaar in Nederland weer vinden en in gesprek komen. Immers, zoals altijd ligt de waarheid ergens in het midden. Daar wil ik dan ook naartoe. Ik wil naar een meer gedeelde werkelijkheid waarin de feiten eerlijk kunnen worden benoemd, maar er tegelijkertijd plaats blijft voor nuance. Maar ik wil ook actie. We doen wat nodig is voor meer grip op migratie.

We weten wat ons te doen staat, want daar hebben we al heel veel debatten over gehad. Deze Kamer heeft het rapport aangenomen van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050. Dat rapport wijst ons de weg, tot ver in de toekomst. De analyse is heel duidelijk: Nederland heeft arbeidskrachten en kennis van buiten nodig, maar wel met mate. Het huidige migratietempo zet publieke voorzieningen als woningmarkt, zorg en onderwijs immers onder druk. Daarom moeten we sturen op gematigde groei. Dat betekent echt een jaarlijks lager migratiesaldo dan we nu hebben en daarvoor zijn scherpe keuzes nodig.

Voorzitter. We gaan vandaag spreken over alle middellangetermijnafspraken en -voorstellen die voorliggen. Ook vandaag de dag zijn veel medewerkers in de migratieketen elke dag aan het werk om orde op zaken te stellen, vaak in moeilijke en gepolariseerde omstandigheden. Daarvoor wil ik mijn grote dank uitspreken aan alle mensen bij de IND, het COA, de Dienst Terugkeer en Vertrek, Nidos, de advocatuur en de rechtspraak, de Koninklijke Marechaussee, medeoverheden en nog zo veel andere organisaties. Samen met alle medewerkers van mijn ministerie werken zij elke dag weer aan snelle en zorgvuldige procedures, fatsoenlijke opvang en effectieve terugkeer. Voor wie nu meekijkt: ik dank u allemaal.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Langjarige stabiele financiering was een cruciale eerste stap. Die hebben we gezet bij deze begroting, die hier voorligt.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Een opvallend begin van de minister, met een persoonlijk verhaal, moet ik zeggen. Helaas hoor ik alleen de positieve kanten en hoor ik hem eigenlijk niet spreken over de gevolgen van de massale instroom van onder anderen asielzoekers voor Nederlanders. Ik hoor hem niet spreken over de vele steekincidenten. Op 3 november was er bijvoorbeeld een steekincident rondom het aanmeldcentrum in Ter Apel. Op 3 november was er nóg een steekincident rondom het aanmeldcentrum in Ter Apel. Op 11 oktober was er een steekincident rondom het aanmeldcentrum in Ter Apel.

De **voorzitter**:
Ja. Uw vraag.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Waarom hoor ik de minister daar niet over? Waarom hoor ik hem alleen maar zielige verhalen verkondigen?

Minister **Van den Brink**:
Volgens mij weet u heel goed dat alle mensen die hier komen langs irreguliere migratieroutes, dat alleen maar kunnen doen via mensensmokkelaars. Daarom leek het mij gepast om vandaag daarmee te openen. Die mensensmokkelaar houdt namelijk het systeem in stand dat we op dit moment kennen. Dat is de reden dat we vandaag hier staan te debatteren over een ander asielsysteem, een ander asielbeleid. Dat beleid gaat erover dat wij ver buiten Europa de Europese asielprocedure zouden moeten organiseren. Dat is de langeretermijnblik. In de tussentijd heeft u helemaal gelijk dat er op dit moment in Nederland veel asielzoekers verblijven, dat we daar meer grip op willen en dat de instroom omlaag moet. Voor al die mensen die hier al zijn en overlast veroorzaken, geldt maar één maatregel, en dat is het strafrecht. Dat geldt voor al die dingen die buiten de wet zijn.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Ik hoor de minister vooral over langetermijnmaatregelen, maar dat doet niets af aan de problemen die we nu hebben. De minister heeft eerder gezegd: dat Europese Migratiepact gaat alle problemen verhelpen. We zien dat dat niet het geval is. Vorige week kwamen er weer tussen de 800 en 900 asielzoekers naar ons land. De vraag is dus hoelang de minister dit nog gaat laten doormodderen voordat hij durft in te grijpen en wel gewoon maatregelen neemt.

Minister **Van den Brink**:
Ik heb u daar richting uw collega al vaker mee gecomplimenteerd. Wij hebben in juni een maatregelenpakket aangenomen waarmee het asiel- en migratiebeleid meer is veranderd dan in de afgelopen 25 jaar. Met die maatregelen hebben we een van de strengste asielsystemen van Europa. Op basis daarvan zijn we nu aan het werken. Tegelijkertijd is de instroom die we van voor die tijd hadden heel hoog. De opvang zit heel vol. Er zijn dus nog allerlei maatregelen nodig om met de IND versneld door al die openstaande aanvragen heen te komen, zeg maar. Tegelijkertijd moeten we nog meer effecten zien dan we misschien van tevoren hadden gehoopt, maar daar blijf ik niet op

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

wachten. Daarom nemen we alle maatregelen die we kunnen nemen. We hebben deze week weer een belangrijke maatregel genomen in het kader van de terugkeerhub.

De heer **Boomsma** (JA21):
Dank aan de minister voor zijn inleiding. Ik denk dat wat hij vertelt over hoe dat gaat in Libië buitengewoon aangrijpend is. Mensensmokkelaars gaan daar met nietsontziende wreedheid tekeer. Ik waardeer de poging om een soort verzoening te zoeken. Ik denk dat dat inderdaad nodig is. Ik denk dat we daarin inderdaad ook vaak dichter bij elkaar staan dan we denken. Het huidige asielsysteem in stand houden is bijvoorbeeld helemaal niet per se links, en al helemaal niet humaan. Dat vooropgesteld.

De **voorzitter**:
Uw vraag.

De heer **Boomsma** (JA21):
De vraag is: ziet de minister dan ook wel in dat de enige manier om dat verdienmodel van die mensensmokkelaars te doorbreken, is om ervoor te zorgen dat het niet meer loont om hier vanuit een ander veilig land illegaal de grens te overschrijden, omdat dat wordt beloond met een perspectief op opvang en verblijf in een van de meest welvarende welvaartsstaten ter wereld?

Minister **Van den Brink**:
U bent er ook een van de aanvoerders van geweest in het debat en het is gisteren ook door mevrouw Straatman heel mooi uiteengezet: het langetermijnperspectief. Daarvoor geldt dat je asiel en de asielprocedure buiten Europa wil organiseren. We weten dat dit gewoon veel tijd gaat kosten, maar we hebben daar de eerste stappen op gezet, zowel in juridische zin als in praktische zin met de start van de afspraken die afgelopen week gemaakt zijn rondom de terugkeerhub. In de tussentijd zit je echter nog steeds met mensen die wel degelijk in Europa komen en soms ongeregistreerd ook in Nederland in de asielprocedure komen. Onze beste manier om daar controle op te krijgen is via de aanpak die er in het Europees Migratiepact is gekozen. Tegelijkertijd zien we dat we bij twee landen echt nog verbeteringen moeten krijgen, namelijk Italië en Griekenland, als het gaat om doorreizen van migranten die daar eerder zijn geweest. Dat is absoluut nog een groot aandachtspunt.

De heer **Boomsma** (JA21):
Ik vind het goed dat de minister in ieder geval duidelijk uitspreekt dat het Migratiepact in die zin niet voldoende is, maar dat we dat nu wel moeten uitvoeren, dat het een stap in de goede richting is, maar lang niet voldoende, en dat we dus een fundamentele herziening nodig hebben. Dat is ook belangrijk, want ik heb niet eerder een minister van Asiel en Migratie in Nederland dit zo duidelijk horen omarmen. Dat lijkt mij een hele goede zaak. Maar dan is inderdaad wel de vraag hoe snel we dit kunnen realiseren. Wij kunnen niet bij de pakken neerzitten, juist vanwege de gruwelijke situatie die de minister zo goed beschreef in zijn inleiding. Wanneer kunnen we dit wat het kabinet betreft gaan realiseren?

Minister **Van den Brink**:
Ik kom daar straks ook nog wel op terug bij het onderwerp internationale samenwerking en alles wat we daarop doen. U heeft gelijk in uw schets. Het Europees Migratiepact is na tien jaar onderhandelen nu eindelijk gestart, een halfjaar geleden. Het moet op vele

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

onderdelen ook nog tot wasdom komen en we moeten de effecten daar nog van zien. Dat is het beste wat we nu hebben, maar we zijn daarmee niet klaar, want we willen naar een langetermijnoplossing. Daar werken we nu heel erg hard aan. Daar is juridische ruimte voor. Tegelijkertijd hebben we andere landen en landen buiten Europa nodig om daartoe te komen. Ik zal daar straks meer over zeggen als we daartoe komen. Maar dat is afhankelijk van vele uren diplomatie, overredingskracht en partnerschappen met landen buiten Europa.

De **voorzitter**:
Meneer Boomsma, afrondend.

De heer **Boomsma** (JA21):
Ik hoop dat de minister daar dan zo nog op terugkomt. Wij moeten als Kamer perspectief geven en krijgen, maar ook de Nederlandse samenleving moet het perspectief krijgen wanneer we deze stap kunnen gaan zetten. Ik snap dat we afhankelijk zijn van derde landen, maar de enige manier om die mensensmokkelaarshandel te doorbreken en te stoppen is niet alleen de procedure, maar ook om de opvang te verplaatsen naar veilige derde landen. Ik hoop dat we het komende jaar daar echt significante stappen toe kunnen zetten.

Minister **Van den Brink**:
Dit is een oproep die ik ter harte neem en waar ik zo meteen nog meer over zal zeggen.

Ik wil beginnen met de schets waar u ook naar vraagt, van waar we op lange termijn naartoe willen. Dat is precies langs de lijn van het toekomstbeeld dat mevrouw Straatman gisteren zo gloedvol schetste. We moeten namelijk echt kijken buiten onze eigen grenzen en buiten die van de Europese Unie. Als we de situatie in onze azc's en in onze dorpen en steden structureel willen verbeteren, moeten we dat doen via samenwerking in de Europese Unie en daarbuiten. We spreken hier vaak over instroom en opvang, maar een geloofwaardig asielsysteem staat of valt uiteindelijk met effectieve terugkeer. Die is het sluitstuk van effectief asiel- en migratiebeleid. Daar ligt naar mijn overtuiging de sleutel tot meer grip op migratie. Asielbeleid werkt alleen als mensen die geen recht hebben op verblijf, daadwerkelijk terugkeren. Asiel is bedoeld voor mensen die bescherming nodig hebben omdat ze in eigen land vervolgd worden. Dat principe staat 75 jaar na inwerkingtreding van het Vluchtelingenverdrag nog recht overeind. Als terugkeer eenmaal de norm is, maken mensen niet langer een oversteek die ze het leven kan kosten. Daartoe werkt het kabinet aan innovatieve concepten als het concept van het veilige derde land, dat de heer Boomsma net al noemde, en de externalisering van de asielprocedures. Voor wie toch in de Europese Unie is beland, werkt het kabinet aan het realiseren van de terugkeerhubs.

Het rapport "Grenzen verleggen" van Clingendael sterkt mij in de overtuiging dat het VN-Vluchtelingenverdrag voor dat alles de ruimte biedt. Wie geen bescherming nodig heeft binnen de EU, moet die bescherming zo veel mogelijk krijgen in de eigen regio. Dat is ook het pleidooi dat hier gisteren is gehouden door verschillende leden, zoals door de leden Ellian, Boomsma en Van Dijk. Maar voor wie het in de toekomst daadwerkelijk nodig heeft, blijft opvang in Nederland mogelijk, bijvoorbeeld door hervestiging via de UNHCR, zoals nu ook al gebeurt. Op deze manier beogen we de meest kwetsbaren te helpen. Nederland neemt dan mogelijk het voortouw om een aanpak te formuleren die op een breed draagvlak kan rekenen, zowel binnen als buiten de Europese Unie. Ik ben

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

vastbesloten om deze route zorgvuldig af te leggen, want naar mijn overtuiging komen we alleen zo tot een duurzaam, toekomstbestendig asielsysteem.

Ik wil de beantwoording vandaag indelen langs een aantal vragen die gisteren gesteld zijn. Ik wil beginnen met de vragen die gesteld zijn over het pact. Daarna wil ik inzoomen op terugkeer, waarbij ik ook zal stilstaan bij internationale ontwikkelingen rondom Syrië binnen dat thema en de terugkeerhub. Dan heb ik een blok over opvang, waarin natuurlijk de Spreidingswet aan bod komt en we gaan spreken over Ter Apel en overlast. Ten slotte kom ik dan bij een blok overig. Zoals ik net al aangaf, heb ik zo veel mogelijk antwoorden bij elkaar geprobeerd te nemen, naast alle schriftelijke antwoorden die vanochtend al gegeven zijn.

De **voorzitter**:
Voordat u aan uw eerste blokje begint, heeft mevrouw Keijzer een vraag over uw inleiding.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
De inleiding ziet op wat de minister zegt, namelijk: je komt hier niet meer naartoe als je weet dat terugkeer uiteindelijk het resultaat is. Is de minister niet iets te positief wanneer hij zich realiseert dat heel veel van die jonge mannen, die uit veilige landen en uit een totaal andere situatie komen, weten dat ze hier een soort twintigertoer — een "tienertoer" kan je niet zeggen, want het zijn vaak twintigers — …

De **voorzitter**:
Wat is uw vraag?

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
… door Europa kunnen doen? Daarbij kunnen ze zich dan elke keer in een ander land melden, waar ze dan weer in procedure moeten worden genomen. Vervolgens worden ze afgewezen en rijden ze weer door.

Minister **Van den Brink**:
Ik ken de voorbeelden waarvan in het huidige stelsel sprake is, en helemaal die uit de periode dat Dublin niet werkte, toen de verantwoordelijkheid werd belegd bij het land dat ervoor verantwoordelijk was. Ik heb in mijn inleiding ook dat langetermijnperspectief willen schetsen, ook omdat ik weet dat dit debat zal gaan over het hier en nu. In dat langetermijnperspectief is er dus geen ruimte meer om die asielaanvraag in Europa te doen en zal er dus ook geen procedure meer nodig zijn. Dat is mijn langetermijnperspectief. Daaraan werkend zou je dus nu al moeten starten met het verbeteren van terugkeer langs alle concepten die we nu aan het ontwikkelen zijn, zodat duidelijk is waar wij als Europa en als Nederland naartoe onderweg zijn.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Dat is op de hele lange termijn. Voorlopig gaat het over 100 mensen in Rwanda verdeeld over vijf landen. Als je mazzel hebt, zijn dat er twintig voor Nederland, maar pondspondsgewijs is het nog minder als het per inwoner gaat. Het Migratiepact lijkt in die zin op Dublin, want iemand moet opgevangen worden waar die zich gemeld heeft. Wat staat er nou in de weg om gewoon datzelfde systeem in stand te houden, waardoor die jonge, alleenreizende man op een soort twintigertoer door Europa gaat? In die zin is er toch niets veranderd? Ook nu zal je ze hier moeten noteren en in procedure moeten

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

nemen en ook nu krijgen ze een advocaat en hebben ze de mogelijkheid tot bezwaar en beroep. Dat is toch zo?

Minister **Van den Brink**:
Een aantal procedures lijkt op elkaar, maar de maatregelen om daartegen op te treden zijn wel weer nieuw. Neem even het voorbeeld van de Dublinclaimanten met meerdere claims. Die kunnen in de huidige regelgeving worden vastgezet, waardoor het ook minder aantrekkelijk is om die doorreis te maken. Er zijn dus wel degelijk nieuwe maatregelen mogelijk, maar in beginsel is er ook in het pact nog steeds sprake van een procedure. In die zin heeft u dus gelijk. Je moet eerst via Eurodac vaststellen dat iemand uit een ander land komt. Dat kan allemaal heel snel, maar het is inderdaad een vorm van een procedure; daar heeft u gelijk in.

De **voorzitter**:
Mevrouw Keijzer, afrondend.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Afrondend. Ik dank de minister voor zijn helderheid. Dit betekent dus dat we in die zin niet opgeschoten zijn. Zolang je hier in Europa een aanvraag kunt blijven doen, kun je rondreizen. Dit bevestigt maar weer eens hoe belangrijk het is dat we uiteindelijk naar een Australisch systeem gaan, namelijk: alleen vanuit het buitenland, hervestiging en als je hier illegaal komt, is het gewoon einde oefening voor je aanvraag. Anders houden we dit.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Ik vind de minister helemaal niet zo helder wat betreft Dublinclaimanten. De minister heeft een vraag van mij schriftelijk beantwoord, namelijk die over het verschil tussen België en Nederland. België zegt: je hebt gewoon geen recht op opvang meer. De minister schrijft: navraag bij Belgische autoriteiten leert dat deze groep, net als in Nederland, niet op straat wordt gezet, maar onderdak wordt geboden in specifieke centra. Maar de minister vergeet erbij te zeggen dat de regering op 13 november een wet heeft goedgekeurd om de opvang van Dublinclaimanten gewoon te schrappen. Die hebben gewoon geen recht meer op opvang.

De **voorzitter**:
Uw vraag?

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Is de minister er wel van op de hoogte dat het einde verhaal is met de opvang in België?

Minister **Van den Brink**:
Wat er volgens mij veranderd is onder het pact — dat pact geldt ook voor België, dus bij het voorbeeld van de wet die u nu aanhaalt, moeten we er wat dieper in duiken — is het feit dat er voor Dublinclaimanten een versoberde opvang is. Zo is het in het Europees Migratiepact afgesproken. Dat is ook de informatie de we hebben over de situatie in België. U stelt daar nu weer andere informatie tegenover. Ik sta hier nu niet met de Belgische collega te bellen. Mijn informatie is dat in het Europees Migratiepact staat "versoberde opvang voor Dublinclaimanten".

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Ik heb het over een wet die op 13 november in België is goedgekeurd door de regering. Die maakt feitelijk een einde aan de opvang van al die met name jongemannen die al in andere landen zijn geweest. Het enige wat België nog heeft aan opvang, betreft twee terugkeercentra in Zaventem en Nazareth. Dat is heel iets anders dan wat hier geboden wordt: bed-bad-brood, medische zorg en onderdak.

De **voorzitter**:
Uw vraag?

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
België geeft ook aan duizenden rechterlijke bevelen naast zich neergelegd te hebben, terwijl het COA hier elk rechterlijk bevel uitvoert.

De **voorzitter**:
Uw vraag, mevrouw Van der Plas.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Dat is echt een wezenlijk verschil. Daar zou ik de minister dus nog wel graag antwoord op willen laten geven.

Minister **Van den Brink**:
Op het laatste onderdeel: dat we in Nederland rechterlijke bevelen uitvoeren, vind ik op zich wel een aardig vertrekpunt. Laat ik dat in ieder geval gezegd hebben. Ik zeg toe dat wij navraag zullen doen. Daar kom ik in de tweede termijn op terug, want als uw informatie anders is, dan moet ik dat gewoon even verifiëren.

De **voorzitter**:
Mevrouw Van der Plas, tot slot.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Ja, tot slot. België heeft, in tegenstelling tot Nederland, gekozen voor een afschrikkingseffect en een capaciteitsbeperking. Ze hebben gezegd: dit gaat gewoon niet meer; ze moeten gewoon weg hier. Maar Nederland kiest eigenlijk voor controle en beheersbaarheid. Het negeren van de rechterlijke bevelen heeft wel voor een forse instroomdaling gezorgd. We kunnen er dus over discussiëren of je rechterlijke bevelen wel of niet moet uitvoeren, maar het effect is er wel geweest: de instroom is daar gewoon flink gedaald, omdat ...

De **voorzitter**:
Uw vraag.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Daar kom ik op, voorzitter. Die is gedaald, omdat die jonge gasten denken: in België moeten we niet zijn, maar weet je, in Nederland krijgen we nog bed, bad, brood en gratis medische zorg.

De **voorzitter**:
Mevrouw Van der Plas, uw vraag.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Mijn vraag aan de minister is dus: moeten wij in Nederland ook niet veel meer toe naar een afschrikkingseffect en capaciteitsbeheersing?

Minister **Van den Brink**:
Ik denk dat wij in ons asielbeleid keuzes hebben gemaakt waardoor de aantrekkelijkheid die er was, is afgenomen. Dat ziet met name op een aantal nationale maatregelen, met name met betrekking tot de onbepaaldetijdvergunning en de nareisbeperking. Allerlei zaken die we ruimer deden dan andere landen, hebben we in die zin aangepast. We zijn op onderdelen dus ook strenger dan in België. Wat betreft die rechterlijke uitspraken: dat is gewoon echt een verschil. Daarbij is er ook nog sprake van dat wij in Nederland een voorlopige voorziening kennen, wat de wijze waarop je uitvoering moet geven aan dat soort beslissingen nog weer versnelt. Wij doen er alles aan. Wij hebben geen beleid om aantrekkelijker te zijn dan andere landen; wij hebben inmiddels juist het meest stringente asielbeleid van heel Europa. We hopen daar allemaal de effecten van te zien in de komende tijd. Het lastige is altijd de causaliteit van een maatregel, het effect dat ervan uitgaat. Dat blijft in deze discussies altijd heel erg in het debat hangen. Dat blijft gewoon een moeilijk te bedebatteren vraagstuk. Dat kan ik erover zeggen.

De **voorzitter**:
Gaat u verder met uw betoog.

Minister **Van den Brink**:
Ik begin met een aantal vragen die gesteld zijn over het pact. Dat zijn er op zich niet zo heel veel.

Mevrouw Westerveld stelde mij een vraag naar aanleiding van de start van het pact. Wij hebben ervoor gekozen om de openstaande aanvragen bij de IND met een plan van aanpak gefaseerd te gaan behandelen. Mevrouw Westerveld vroeg heel specifiek of het niet toch mogelijk is om binnen dat plan van aanpak gezinnen en kinderen te prioriteren. We zijn ons ervan bewust dat dit betekent dat de mensen die voor 12 juni een aanvraag hebben gedaan, langer moeten wachten. Daarom heeft de IND dus geprobeerd in dat plan van aanpak heel duidelijk te communiceren welke groep op welk moment aan bod gaat komen. We hebben daarin onlangs ook nog de amv's, de alleenstaande jongeren, als specifieke groep aangewezen, zodat zij zo snel mogelijk duidelijkheid hebben binnen het plan van aanpak van de IND. Een nog verdere precisering zou het werkproces van de IND en de afhandeling van al die openstaande aanvragen niet helpen. De aanpak is echt gestoeld op operationele winst, die alleen te behalen valt bij een meer groepsgewijze benadering waarbinnen de IND genoeg ruimte behoudt. Nog weer een nieuwe afwijking daarvan verkleint de kans om binnen drie jaar de openstaande aanvragen afgedaan te hebben.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik heb de brieven destijds ook gelezen. Dit is niet de eerste keer dat we hier een discussie over hebben. Mijn punt is natuurlijk wel wat breder. Ik wees in mijn spreektekst specifiek op de onrust die we nu zien ontstaan. Die begrijp ik, want als je heel lang moet wachten, ontstaat er meer onrust. Ik verwees ook specifiek naar de kinderrechten. Zou de minister op die twee aspecten nog willen ingaan?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
Voor dat eerste geldt dat de IND net, in oktober, is begonnen met uitvoering geven aan het plan van aanpak. Daar verwachten ze nu dat ze in december of januari voor elke groep specifieker duidelijkheid kunnen geven over de vraag wanneer de eendagsbehandeling die daarvoor gaat gelden, voor welke groep geldt. Dat geeft weer een extra stukje duidelijkheid. We zullen dus ook alle mensen met een openstaande asielaanvraag informeren vanuit de IND om daar meer duidelijkheid over te verschaffen.

Dan het aspect van de rechten van kinderen. Die zijn natuurlijk vaak onderdeel van een gezinsaanvraag. Die hebben daar in die zin dus met z'n allen mee te maken. We doen gewoon ons uiterste best. Er is geen sprake van onwil. Het is ook een kwestie van: wat is de maximale inzet die we op dit moment kunnen plegen?

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik weet natuurlijk dat de IND kampt met grote tekorten en dat je rekening moet houden met wat medewerkers daar aankunnen. Dit is dus op geen enkele manier kritiek op de mensen van de IND, die gewoon hard werken. Waar ik natuurlijk wel specifiek naar vroeg, en dat doe ik nog een keer, is de onrust die ontstaat bij mensen die hier soms al jaren wachten, al heel lang in onzekerheid zitten en in juni weer een ongelofelijke klap hebben gekregen omdat ze hoorden dat ze weer onderaan de stapel worden gelegd.

Minister **Van den Brink**:
Ja, dat snap ik. De heer Van Asten heeft me daar ook al een aantal keer aan herinnerd en gevraagd om die toezegging gestand te doen. In december informeert de IND alle mensen met een openstaande vergunningaanvraag individueel over het proces waarin die openstaande aanvragen worden afgedaan. In het begin van 2027 hopen wij daar heel specifiek de data aan te koppelen waarop wij wat verwachten. Dat is voor nu wat wij maximaal kunnen doen. Wij zijn natuurlijk in overleg met het COA en de locaties, zodat ook aan die kant voldoende informatie beschikbaar is en zij iets van informatie kunnen delen. Ik herken zeker wat u zegt. Het enige wat we kunnen doen, is gewoon alles op alles zetten om de openstaande aanvragen zo snel mogelijk af te doen.

In het kader van het pact had de heer Ellian een vraag over de Dublinclaimanten: hoe verloopt dat nu? Het is natuurlijk een cruciaal onderdeel van het pact. We zien een "voorzichtige vooruitgang". Dat is, denk ik, de woordkeuze die hierbij past. Na jaren van stilstand is dit een belangrijke verandering vanaf 12 juni, maar we zijn er nog niet. In het pact is een mechanisme ingebouwd om die verantwoordelijkheid en solidariteit in balans te brengen. We hebben de afgelopen weken natuurlijk gezien hoe dat verloopt. Dat heeft u ook zelf kunnen vaststellen tijdens uw werkbezoek aan Italië. De Commissie ziet daar ook op toe. Dat heeft u ook kunnen zien in de verslaglegging door de Commissie. We blijven de lidstaten daarop aanspreken. Kort na de zomer dachten we nog echt dat er geen enkele voortgang in zat, maar nu is daar ook met deze landen wel een start mee gemaakt.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Het ging net even over de capaciteit van de IND, dus ik dacht: ik stel deze vraag nu vast. De Algemene Rekenkamer stelde eerder dit jaar vast dat asielzoekers gemiddeld genomen pas na ruim twee jaar op terrorisme worden gescreend. De norm is veertien dagen. Hoe staat het er nu voor met die screening? Hoeveel jaar of maanden loopt de IND inmiddels achter en wat heeft de minister gedaan om dat op orde te krijgen?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
De screening vindt op twee manieren plaats. Die vindt nu ook plaats en in die zin loopt dat gewoon zoals gepland en zoals het de bedoeling is. Direct bij de asielaanvraag worden allerlei systemen gecheckt, Europees en nationaal, waarin mensen met een strafrechtelijke veroordeling geregistreerd staan. Dat is inclusief zaken die te maken hebben met nationale veiligheid. Die screening is dus helemaal in de voorkant van het proces ingeregeld. Dat is eigenlijk helemaal op orde. Daarnaast was er ook nog een soort element van socialmedia-achtige openbare bronnen. In de huidige procedure is dat gewoon een onderdeel van de asielaanvraag, en die onder het pact gaan nogal snel. In die zin ligt dat dus op schema.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Ik begrijp het niet helemaal. Als ik het goed samenvat, is er nu dus voldoende capaciteit om de mensen die nu binnenkomen volledig te screenen. Kijk, eerder dit jaar zei de Algemene Rekenkamer dat de IND twee jaar achterliep. Zijn al die mensen dan nu ook al gescreend? Wat is er met die aanvragen gebeurd? Zijn die niet gescreend? Zijn die wel gescreend? Wat is daarmee gebeurd? Dat is even mijn vraag.

Minister **Van den Brink**:
Die eerste screening, via de openbareordesystemen, is ook in al die gevallen gedaan. Daar zit dus op zich geen vertraging op. Wat de Rekenkamer in terugblikkende zin rapporteerde, zag vooral op de socialmedia-achtige screening en op de screening via openbare bronnen. Dat is natuurlijk een veel bewerkelijker en meer omvattend vraagstuk. Dat loopt gewoon mee in de asielafwijzing of -beoordeling die plaatsvindt. Ik heb nu niet direct paraat hoe de voortgang exact is vergeleken met wat we toen van de Rekenkamer kregen, maar over de desbetreffende werkwijze heb ik u eerder geïnformeerd.

De **voorzitter**:
Mevrouw Lammers, tot slot.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Mag ik dan concluderen dat er heel veel asielzoekers in Nederland rondlopen die niet binnen die veertien dagen zijn gescreend en dus ook nu nog niet via social media zijn gescreend, en dat dat pas gebeurt op het moment dat de asielaanvraag wordt behandeld?

Minister **Van den Brink**:
Als daar signalen over zijn en er dus registratie is in de databases, die daar signalen over moeten afgeven, dan heeft dat gewoon plaatsgevonden.

De **voorzitter**:
Gaat u verder met uw betoog.

Minister **Van den Brink**:
In het verlengde hiervan had mevrouw Vondeling de vraag over het pact waarom we daar überhaupt nog een bijdrage aan zouden leveren. We hebben er als Nederland voor gekozen om te betalen voor dat onderdeel van het solidariteitsmechanisme. Wij vinden dat dat noodzakelijk is voor het functioneren van het Europese asiel- en migratiesysteem, want dat is een afspraak die we met alle lidstaten hebben gemaakt.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Daar blijven wij dus gewoon achter staan.

Mevrouw Keijzer stelde vast dat er verschillen in Europa zijn tussen de instroom aan de buitengrenzen en die in Nederland. Ook in Nederland is de instroom inmiddels natuurlijk wel gedaald. In 2024 was het aantal aanvragen nog 32.000. In 2025 was dat 24.000 en tot nu toe zitten we in Nederland op 20.000. In die zin zijn er dus echt wel verschillen te zien in de laatste jaren. Maar het is absoluut waar dat de mate verschilt per lidstaat. Dat komt in belangrijke mate ook door verschillende samenstellingen van herkomstlanden. Een illustratie is dat het aantal asielverzoeken van bijvoorbeeld Colombiaanse en Venezolaanse vreemdelingen in de Europese Unie sterk is gedaald. Het effect daarvan is in Nederland dan weer beperkt, omdat wij sowieso al niet heel veel van dat soort asielverzoeken hadden. Op die manier zie je dus absoluut verschillen. Ik hoop ook zeer dat bij ons de daling alleen maar verder doorzet, want dat maakt dat wij meer grip krijgen op migratie en minder opvangproblemen hebben.

Ik wilde overgaan naar mijn volgende blok, dat gaat over alles rondom terugkeer. Dat ziet op het hele internationale vraagstuk en ook …

De **voorzitter**:
Voordat u dat doet, heeft mevrouw Keijzer nog een vraag over het eerste blok, dat over het pact ging.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Klopt het dat er nog een blokje Ceuta komt? Want dan wacht ik even met mijn vraag. Nee?

De **voorzitter**:
Misschien in het blokje overig?

Minister **Van den Brink**:
Nee, maar als u iets wilt vragen over Ceuta, kan ik daar zo gelijk bij het blokje internationaal antwoord op geven.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Mijn vraag is de volgende. Als je kijkt naar wat er aan de hand is in Ceuta en in Spanje, trouwens ook op de Canarische Eilanden, op El Hierro, dan maak ik mij grote zorgen over wat er uiteindelijk weer richting Nederland komt. Hier moet je namelijk wezen, want alles is hier gratis.

Minister **Van den Brink**:
Ik heb daar geen nieuwe signalen over. Er is nog steeds geen sprake van geweest dat mensen na de situatie in Ceuta zijn doorgereisd naar Nederland. Vooralsnog zijn er op geen enkele manier signalen die daarop wijzen.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Het blokje ging over het Migratiepact, dus stel ik ook deze vraag nu. Op 4 november hadden we hier in de Kamer een technische briefing van het European Policy Centre over het Migratiepact. Toen benoemde een van de experts, in antwoord op een vraag van een van de Kamerleden, dat het Migratiepact niet bedoeld is voor minder instroom, maar voor betere regulatie van asielzoekers. Nu vraag ik me het volgende af. Het

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Migratiepact is aan de Kamer en aan de Nederlander verkocht als een wet om de asielinstroom te beperken.

De **voorzitter**:
Uw vraag?

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Maar de mensen van het EPC zeggen dat dat niet zo is, dus wat is het nou?

Minister **Van den Brink**:
Schijnbaar heeft iedereen een opvatting. Dat maak ik hieruit op. Het is niet mijn opvatting en ik ga, volgens mij, ook niet over deze organisaties.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Het gaat niet om een opvatting. Het gaat erom dat het Migratiepact verkocht is alsof het de instroom zou laten dalen. Dat doet het dus duidelijk niet, want we hebben nog steeds wekelijks een instroom van 900 asielzoekers. Er is meerdere malen expliciet gezegd dat dit de instroom zou verlagen. Nu zeggen onderzoekers van het European Policy Centre echter over het Migratiepact: dat doet het eigenlijk helemaal niet; het is gewoon bedoeld om dingen intern in de EU te reguleren.

Minister **Van den Brink**:
Ik vind dit wel echt ingewikkeld. Ik ga straks denk ik even googelen welk instituut dat is en hoe een en ander zich tot elkaar verhoudt. Wij hebben het Europees Migratiepact aangegrepen voor de grootste asielhervorming in Nederland, omdat wij de instroom in Nederland willen beperken. Wij hebben altijd gezegd dat we niet willen dat de asielregels in Nederland aantrekkelijker zijn dan die in de landen om ons heen. Dat waren ze wel. Daarom hebben we het Europees Migratiepact aangegrepen voor de grootste asielhervorming die we tot nu toe hebben gekend. Daarnaast heeft het Europees Migratiepact een aantal elementen, waaronder de buitengrensprocedure, die wel degelijk een signaal zijn voor mensen die oversteken: als je een kansloze asielaanvraag doet, ga je via de buitengrensprocedure namelijk weer terug. Dat zou de instroom dus moeten beperken. De eerste cijfers over wat dat aan de buitengrens doet, lijken daar ook op te wijzen, maar ik vind het allemaal nog veel te vroeg om causaliteit aan te brengen tussen de cijfers en de genomen maatregelen. Het doel van het Nederlandse kabinet is duidelijk: wij willen de instroom beperken.

De **voorzitter**:
Mevrouw Lammers, tot slot.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Ik heb nog één korte vraag. Wanneer denkt de minister dat hij dat causale verband wel kan leggen? Wanneer kan hij wel zeggen of het Migratiepact werkt of niet?

Minister **Van den Brink**:
Dat is een vraag voor de toekomst. Ik ga daar geen datum op plakken. Het moet eerst maar eens wat verder zijn.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
De minister begon in zijn inleiding met waarderende opmerkingen over de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen. Het scenario van gematigde groei zag ik ook terug in de schriftelijke beantwoording. We hebben nu al jaren te maken met een migratiesaldo van 100.000. Mijn vraag is: welke maatregelen lopen er nu die er zicht op geven dat we bij die 40.000 uitkomen? Sterker nog, de Kamer heeft eerder uitgesproken dat ze zo veel mogelijk naar een migratiesaldo van nul wil. Dat zie ik op geen enkele manier dichterbij komen.

Minister **Van den Brink**:
In de inleiding heb ik heel nadrukkelijk gezegd dat we vanuit mijn portefeuille aan de instroombeperkende kant heel veel maatregelen hebben genomen en dat we nu op de effecten daarvan wachten. Volgens mij moeten we, zowel in het debat hier, als in de uitvoering, de grote stap zetten naar terugkeer. Ik denk dat terugkeer ook een instroombeperkend effect heeft, als duidelijk is dat dat goed functioneert. Buiten het asielmigratiedomein gaat het grotere debat dat we moeten voeren over arbeidsmigratie. Daar zitten natuurlijk echt de hele grote getallen, wel overigens van kortlopende duur. We kennen alle verschillen in hoelang mensen blijven, maar dat zorgt natuurlijk wel echt voor de opwaartse druk als het gaat om ons migratiesaldo. Laat ik het zo zeggen: als er weer iets van ruimte ontstaat, dan is dat, denk ik, het allereerste wat we moeten doen om de arbeidsmigratiecijfers te beperken.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Maar voor dat onderdeel is deze minister medeverantwoordelijk, hè. Betekent het niet heel concreet: wat moeten we nou nog meer onderzoeken na alle onderzoeken die we hebben? Moeten we niet heel concreet gaan weigeren om het met richtgetallen vast te leggen? "En als je daar niet aan voldoet, dan komen er aanvullende maatregelen." We moeten hier toch enige vaart maken.

Minister **Van den Brink**:
Dit debat is hier natuurlijk ook al een paar keer gevoerd en ik denk dat het gewoon ontzettend belangrijk is dat dat rapport laat zien waar we aan moeten blijven werken. Uit dat rapport blijkt dat we datgene waar we het over hebben gewoon getalsmatig op orde moeten hebben. Dat hebben we eigenlijk best wel goed in beeld. Dat zie je ook in die rapportages van de MPP en in wat wij rapporteren. Op het onderdeel arbeidsmigratie binnen Europa is het nog steeds een soort puzzel, waarbij je nooit weet wie er, zeg maar, gelijk heeft. Dus daar moeten de feiten eigenlijk nog echt goed op tafel komen. Dan weet je ook waar je naartoe wil qua migratiesaldo. Dat is gematigde groei en daar zou je dan die richtgetallen op moeten richten. Ik vind alleen wel, en dat heeft inmiddels tot veel debat geleid, dat je een richtgetal eigenlijk alleen maar moet hebben als je ook weet welke maatregelen je eraan kunt koppelen om dat richtgetal te bereiken. Zolang we die keuze rondom arbeidsmigratie nog onvoldoende gemaakt hebben, met name binnen Europa, vind ik richtgetallen eigenlijk iets te veel ... Nou ja, we noemen het wel, maar als puntje bij paaltje komt hebben we geen maatregelen. Dus ik vind de bandbreedtes voor nu voldoende. Zo hebben we het ook in de Kamerbrief opgeschreven naar aanleiding van de rapportage over de staatscommissie. Maar richtgetallen kunnen echt pas in beeld komen als we ook echt weten welke maatregelen we daarbij durven en kunnen nemen, en dan met name op arbeidsmigratie.

De **voorzitter**:
Van Dijk tot slot.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Heel kort, tot slot. Dat gaan we dan zien. Maar erkent de minister dus dat het niet te lang meer kan wachten en dat we echt vaart moeten maken als je jaar in jaar uit rond die 100.000 zit?

Minister **Van den Brink**:
Zeker. Als je gematigde groei ook cijfermatig omarmt, dan moet je daar nu wel vrij snel bij in de buurt gaan komen om niet toch in die grotere groei te komen van de 19 à 20 miljoen waar we over spraken.

De heer **Boomsma** (JA21):
We leven nu bijna zes maanden na de inwerkingtreding van het Migratiepact. Is de minister het met ons eens dat als het Migratiepact echt naar behoren zou functioneren, namelijk dat de grensprocedure werkt en mensen in procedure worden genomen in het land van aankomst in de EU, de enige asielzoekers die wij hier in de asielprocedure zouden nemen, binnen zouden zijn gekomen via Schiphol of een andere Nederlandse luchthaven?

Minister **Van den Brink**:
Idealiter wel.

De heer **Boomsma** (JA21):
Dat zou, als het echt naar behoren werkt, toch tot een enorm sterke daling moeten gaan leiden. Die daling zou dus eigenlijk ook op korte termijn moeten optreden als het Migratiepact daadwerkelijk zou gaan functioneren. Maar is de minister het dan ook met mij eens dat iedereen van wie duidelijk is dat ze niet via Schiphol of een andere luchthaven binnen zijn gekomen, maar over land via een ander Europees land, in de Dublinprocedure zouden moeten worden opgenomen?

Minister **Van den Brink**:
Dublin is er voor de situatie dat je vastgesteld hebt dat iemand al eerder ergens anders die aanvraag heeft gedaan. Dan moet je inderdaad in dat beruchte of befaamde — ik weet niet welk woord je wil gebruiken — Eurodac-systeem zitten, want dan heb je ergens anders al een verzoek gedaan en je biometrie afgegeven. Dan kunnen we dat ook bewijzen. Tegelijkertijd komen er ook nog steeds mensen die we nu niet aantreffen in de Eurodac-systemen. Dan zijn wij dus wel degelijk verantwoordelijk. Mijn hoop is natuurlijk ook dat, als het nog beter gaat functioneren, dat door de tijd heen ... We weten natuurlijk ook dat die buitengrensprocedure in een aantal landen echt begint te draaien en dat er ook echt nog wel verbeteringen noodzakelijk zijn. Dan gaat het op een gegeven moment echt afnemen en dat is precies waar meerderen om vragen; de causaliteit en wanneer je dat kunt vaststellen. Ik heb volgens mij eerder in een Kamerdebat aangegeven dat we nu nog best wel aanlopen tegen allerlei Europese datasystemen die nog niet met elkaar te vergelijken zijn. Dat zijn allemaal koppelingsissues. We hopen dat begin 2027 op te lossen en dan krijgen we misschien voor het eerst een beetje een beeld van hoe dat nou in de rest van Europa in verhouding tot Nederland functioneert. Dus dat is het eerste moment dat we daar iets over zouden kunnen gaan zeggen.

De **voorzitter**:
Boomsma afrondend.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De heer **Boomsma** (JA21):
Inderdaad afrondend. We weten het zeker als iemand niet via een luchthaven komt. Als ze namelijk wel via een luchthaven komen, treffen we ze daar aan. Dat weten zij ook, want dan hebben wij daar gewoon bewijzen van, via de tickets en dergelijke. Als ze niet op deze manier zijn binnengekomen, dan weten we — omdat we zelf geen buitengrenzen hebben — dat ze via een ander veilig Europees land zijn gekomen. Dan is het toch geheel redelijk om tegen andere landen te zeggen: deze mensen zijn hier of via Duitsland, of via België gekomen, en daarom kunnen wij ze in de Dublinmodus opnemen?

Minister **Van den Brink**:
Ja, maar de afspraak is dat dat alleen kan als ze daar geregistreerd zijn. Je kan dus de veronderstelling hebben dat ze via België of Duitsland zijn gekomen, maar dezelfde situatie geldt voor België en Duitsland natuurlijk ook. Die zullen met dezelfde vraag zitten. Daarom hebben we het nu zo afgesproken dat we Dublin alleen toepassen op mensen die al ergens geregistreerd staan. Als die registratie niet heeft plaatsgevonden, dan is het eerste land waar een asielaanvraag wordt gedaan, verantwoordelijk. Dat zijn de afspraken die we nu hebben staan.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Dit is dus het probleem waar we al jarenlang tegenaan lopen, ook met het vroegere Dublinsysteem, namelijk dat de landen aan de EU-buitengrens niet voldoende screenen en niet voldoende registreren, waardoor iedereen door kan lopen, in Nederland aankomt, waarop wij ze niet terug kunnen sturen. Welke garantie heeft de minister dat dit systeem, dat al jarenlang bestaat en dat jarenlang heeft gefaald, nu wel gaat werken?

Minister **Van den Brink**:
Nou, dat we nu wel zien — en dat is echt een verschil ten opzichte van voor 12 juni — dat lidstaten überhaupt weer meedoen aan Dublin, dat lidstaten weer verantwoordelijkheid nemen voor Dublinclaims en mensen na 12 juni ook terugnemen. Dat is echt het grote verschil ten opzichte van voor 12 juni. Ik help u en de andere leden van deze Kamer hopen dat we die resultaten alleen maar zien verbeteren.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Ik denk inmiddels dat we aan hopen niet zo veel hebben en dat er gewoon resultaten moeten komen, en die resultaten zijn op dit moment niet goed. U zegt nu wel "andere landen nemen ze terug", maar we mogen geen asielzoekers terugsturen naar Italië, we mogen ze niet terugsturen naar Griekenland, dus het werkt gewoon echt voor geen meter. Daarom nogmaals mijn vraag aan de minister: welke garantie heeft u, en op welke termijn verwacht u en wilt u dat dit systeem wel gaat werken? Als dat namelijk niet het geval is, moeten we op enig moment ook kunnen concluderen dat het gewoon niet lukt binnen Europa en dat we misschien uit die regelgeving moeten stappen.

Minister **Van den Brink**:
Dan gooit u wel gelijk de nucleaire optie op tafel en hebben we opeens weer het nexitdebat in de zaal. Daar zou ik sowieso nooit voor zijn. Wij hebben volgens mij een heel grote opdracht om meer grip op migratie te krijgen. Met het pact liggen er afspraken waarmee je meer grip kan krijgen. Dat moet uitgevoerd worden en daar heb je zeker nog heel veel discussies over te voeren met lidstaten. Die voer ik ook, met verschillende landen waarin het nog onvoldoende functioneert. Dat doe ik samen met de Europese

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Commissie. Dat is mijn eerste aanvalsplan, om het zo maar te zeggen, om daar verbetering in te krijgen.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Eén korte vraag. Ik hoorde de minister net in antwoord op een vraag van collega Boomsma zeggen: als ze niet via Schiphol zijn gekomen, zijn ze hoogstwaarschijnlijk via Duitsland of België gekomen. Ik vroeg me af: als ze niet via Duitsland of België zijn gekomen, via welk land zijn ze dan wel gekomen?

Minister **Van den Brink**:
Nu heb ik toch het gevoel dat ik in groep 8 topografie kom te zitten, maar ik bedoelde daar helemaal niets mee.

De **voorzitter**:
Gaat u verder met uw betoog.

Minister **Van den Brink**:
Ik ga de vragen beantwoorden die over terugkeer gaan. Wij werken dus internationaal samen aan een nieuw, modern, streng en menswaardig migratiemodel. Ik heb daar net al wat over gezegd. We zullen daarbij heel erg moeten inzetten op verdere migratiepartnerschappen. Ik kom zo meteen nog specifiek terug op Syrië, want daar ligt een grote opgave. Maar er zijn gisteren in de Kamer meerdere vragen gesteld over wat je kan doen rondom terugkeer.

De heer Boomsma en anderen hebben gevraagd hoe het nu zit met vrijwillige terugkeer en hoe we die kunnen stimuleren. De terugkeer van personen die geen recht meer hebben op verblijf in Nederland is absoluut een prioriteit. Vrijwillige terugkeer is echt de gewenste optie. Om dit mogelijk te maken en te stimuleren, kunnen vreemdelingen die Nederland moeten verlaten, ondersteuning krijgen zowel bij terugkeer als bij herintegratie in het land van herkomst. Dat kan via de Dienst Terugkeer en Vertrek, maar het kan ook via de Internationale Organisatie voor Migratie, Frontex en verschillende andere organisaties. Naast bekostiging van vliegtickets en reisdocumenten kunnen vreemdelingen nu in aanmerking komen voor een herintegratieondersteuning van ongeveer €3.000. We kijken zeker naar nieuwe mogelijkheden om dat te bevorderen. Daarbij kijken we ook naar wat er allemaal in het buitenland gebeurt. Om die reden hebben we het Europees Migratienetwerk gevraagd om hier onderzoek naar te doen, om te kijken welke nieuwste ontwikkelingen we daarvoor kunnen gebruiken. We verwachten die resultaten in de loop van volgend jaar. Die zullen we daarbij betrekken. We hebben natuurlijk ook de innovatieve oplossingen, waaronder de terugkeerhubs. Daar kom ik dan zo meteen ook nog wel over te spreken.

U vroeg ook heel specifiek in hoeverre het mogelijk zou zijn om jongeren, dus amv's, naar landen van herkomst terug te laten keren, bijvoorbeeld in opvangcentra die vanuit Nederland worden gefinancierd. Daarbij geldt wel dat voordat een amv een terugkeerbesluit kan worden opgelegd, eerst moet worden beoordeeld of in het land van herkomst adequate opvang voor hem beschikbaar is. Er wordt in beginsel getracht die amv te herenigen met zijn ouders of familieleden, wat doorgaat tot in de vierde graad. Als dat niet lukt, wordt bezien of opvang beschikbaar is in een adequate opvangvoorziening. Het kabinet zet in op het zo veel mogelijk laten terugkeren van die amv's. Wel moet er echt bij gezegd worden dat het realiseren van terugkeer van amv's

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

best een precair proces is. De rechten van het kind moeten namelijk zorgvuldig worden meegewogen en gewaarborgd. Onderdeel van het realiseren van terugkeer van amv's is het aanmerken van een adequate opvang in het land van herkomst. Daarvoor zijn we recent op missie geweest in onder andere Marokko, Ethiopië en Irak. Daar waar geen adequate opvang aanwezig is in het land van herkomst kan gekozen worden voor het investeren in het verbeteren van bestaande opvangcentra of de opbouw van nieuwe centra. Dergelijke investeringen moeten altijd eerst worden voorafgegaan door terugkeerafspraken over amv's. Langs die lijnen zijn we op dit moment aan de slag. Dat moeten we ook voortzetten. De migratiepartners zijn daarbij echt het begin om met landen hierover in gesprek te komen. Bij die landen zie je namelijk ook heel uitdrukkelijk dat ze vaak hun eigen verantwoordelijk daarin willen nemen en niet zozeer vanuit ons een opvangcentrum opgelegd willen krijgen. Daar is ook een precair diplomatiek proces voor nodig.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Ik heb een vraag over het voorstel van de heer Ellian om Syriërs een zak met geld, maar liefst €10.000, mee te geven om vrijwillige terugkeer te stimuleren. Ik denk dat heel veel Nederlanders die €10.000 goed kunnen gebruiken om bijvoorbeeld alleen al hun energierekening te betalen. De minister geeft in antwoord op de schriftelijke vragen aan dat een inreisverbod niet kan worden opgelegd aan mensen die vrijwillig vertrekken. Betekent dat dus dat als we Syriërs €10.000 meegeven we er eigenlijk vrij weinig aan kunnen doen om ervoor te zorgen dat ze niet meer terug naar Nederland komen?

Minister **Van den Brink**:
Ik ga straks op de vragen van de heer Ellian reageren en ik denk dat ik dan ook in een debat kom met de heer Ellian, dus in die zin is het een beetje vreemd om dat debat nu via u te gaan voeren. Meneer Ellian knikt van: ga uw gang. Volgens mij is de achtergrond van dit voorstel dat het een soort van realisme geeft in het volgende. We hebben hier nu nog een grote groep Syriërs in de opvang. Die wachten met openstaande aanvragen op een procedure die nog loopt. We weten vanuit de doorlooptijden bij de IND dat dat nog wel even kan duren. Volgens mij is het voorstel gericht op de vraag hoe je nou kan komen tot een versnelling in die aanpak. Daaraan koppelt de heer Ellian — dat vind ik hele een begrijpelijke vraag — dat als iemand dan terugkeert, je niet wil dat die daarna alsnog weer naar Nederland komt. Ik denk dat dat een heel belangrijk uitgangspunt is. Ik denk dat het vooral de vraag is hoe je dat gaat vormgeven. De heer Ellian heeft het voorbeeld van het inreisverbod genoemd, maar dat is beperkt mogelijk, omdat dat kan worden opgelegd aan mensen die niet meewerken aan hun vertrek. Wel snap ik de vraag die de heer Ellian heeft gesteld heel goed. Ik zit nu vooral met de vraag of ik daar iets anders dan een inreisverbod voor kan bedenken. Ik snap namelijk heel goed dat als we hiervoor kiezen je zeker wil weten dat die mensen niet terugkeren.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Dat is een beetje een vaag antwoord. U stelt elke keer vragen, maar ik zou graag een antwoord willen hebben op de vraag hoe we kunnen garanderen … Er wordt hier dus echt een voorstel gedaan door een coalitiepartij om €10.000 mee te geven aan Syriërs, terwijl ik denk: geef ze gewoon een vliegticket. Ik geloof dat er twee keer in de week gewoon lijnvluchten vanaf Schiphol naar Syrië gaan. Geef ze een vliegticket en geef ze gewoon helemaal niets meer in dit land. Kijk hoe snel de Syriërs dan vertrekken. Er wordt hier een voorstel gedaan door een coalitiepartij om €10.000 mee te geven en die

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

legt daarbij een inreisverbod als voorwaarde. De minister zegt: zo'n inreisverbod kunnen we helemaal niet opleggen.

De **voorzitter**:
Wat is uw vraag?

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
De vraag aan de minister is: als er €10.000 wordt meegegeven, welke garantie is er dan dat Syriërs niet weer terug kunnen komen naar Nederland en dat dan het hele riedeltje weer van voren af aan begint?

Minister **Van den Brink**:
Wat natuurlijk ook meespeelt, is dat 96% van de mensen uit Syrië die nu een asielaanvraag doet, een afwijzing krijgt. In die zin is er voor heel veel mensen die daarnaartoe terugkeren ook helemaal geen uitzicht meer om hier in Nederland te kunnen verblijven. Ik ben daar dus niet zo bang voor. Ik snap wel dat er gezocht wordt naar een manier om daar verdere garanties op te krijgen. Dat is ook hoe ik naar het voorstel van de heer Ellian kijk.

De heer **Boomsma** (JA21):
Ze moeten in ieder geval hun verblijfsvergunning inleveren, neem ik aan. Die geven ze dus sowieso op. Het is toch sowieso duidelijk dat een nieuwe asielaanvraag onmiddellijk kan worden afgewezen als je vrijwillig terugkeert en even later weer terugkomt?

Minister **Van den Brink**:
Zeker.

De heer **Boomsma** (JA21):
Ja. Dan had ik nog een vraag over de amv'ers, de minderjarige asielzoekers. Ik denk dat het buitengewoon belangrijk is dat we de perverse prikkel gaan doorbreken om je kinderen vooruit te sturen op een gevaarlijke reis om hier vervolgens zonder toezicht te verblijven. Het is dus heel goed om te investeren in opvanglocaties in die belangrijkste landen van herkomst. Ik hoor dat er nu een aantal verkenningen zijn uitgevoerd. De minister noemde drie landen. Welk vervolg krijgt dat nu? Over welke termijnen hebben we het dan? Wanneer kijken we ook naar andere landen, bijvoorbeeld naar Syrië? We weten namelijk ook hoeveel minderjarige Syriërs er nog in Nederland zijn.

Minister **Van den Brink**:
Wij willen in het komende voorjaar voorstellen doen om te kijken wat er mogelijk is in die drie landen. Zo'n samenwerking die je aangaat met landen moet gewoon opgebouwd worden. Die partnerschappen zijn sowieso nooit een onenightstand; het is echt een langdurige afspraak. Die bouw je niet zomaar op. Je hebt dus echt een langere tijd nodig om die afspraken te maken, om te kunnen laten zien aan het land waarmee je samenwerkt dat je je afspraken nakomt en om te kunnen zien of zij ook hun afspraken nakomen. We zijn al heel lang in gesprek met de landen die ik noemde. Dat moet nu tot resultaten gaan leiden. Tegelijkertijd gaan we dat ook proberen in andere landen, waaronder Syrië. Ik denk dat we daar straks ook nog over komen te spreken, maar bij Syrië moeten ook nog een paar andere aspecten worden meegewogen.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
De heer Boomsma, tot slot.

De heer **Boomsma** (JA21):
In het verleden is dit natuurlijk ook gedaan, bijvoorbeeld met een opvangtehuis in Angola. Daar heeft dat heel goed gewerkt, in die zin dat de toestroom van minderjarige asielzoekers vanuit dat land naar Nederland daarna enorm is gedaald. Ik denk dat het goed is dat Nederland dit doet, bilateraal en als het mogelijk is in samenwerking met diezelfde kopgroep of zelfs met de EU-instellingen.

Minister **Van den Brink**:
Zeker, zeker.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Volgens mij zijn er weinig mensen op tegen dat je het moet faciliteren als mensen vrijwillig willen terugkeren. Het is ook bekend dat zo'n kapitaal als incentive kan worden gebruikt, omdat mensen daar weer een bestaan van kunnen opbouwen. Het is ook bekend dat iemand in de noodopvang volgens mij meer dan €60.000 per jaar kost. De rekensom die de PVV hier maakt, is dus onwenselijk. Dat was ook al zo wat betreft de noodopvang, waar we een miljard euro mee door de plee hebben gespoeld omdat we niet voor voldoende reguliere opvangcapaciteit wilden zorgen.

De **voorzitter**:
Wat is uw vraag?

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Mijn vraag is als volgt. Zoals net volgens mij al werd aangegeven, zitten we wel met het aspect dat iemand terug kan keren als iemand weg is. Ik vroeg mij af of de minister wil verkennen of je in de civielrechtelijke sfeer een soort afspraak, een overeenkomst, met elkaar kan maken, waarin je bijvoorbeeld afspreekt dat je afstand doet van het recht om nog een visum te krijgen als je daar misbruik van maakt. Dan leg je dus civielrechtelijk of bestuursrechtelijk, in ieder geval contractueel, vast dat iemand afstand doet van bepaalde rechten die die anders wel zou hebben. Mijn vraag is of de minister bereid is om toe te zeggen de juridische uitwerking daarvan mee te nemen, want ik denk dat we daar grote stappen mee kunnen zetten.

Minister **Van den Brink**:
Ik vind dat zeker interessant. Ik wilde zo meteen in antwoord op de vraag van de heer Ellian ook een aantal toezeggingen in zijn richting doen, maar die kan ik met uw vraag combineren. Dat wil ik zeker combineren, omdat ik denk dat het interessant is om na te denken over de vraag hoe je dat kunt borgen. Als dat via het civielrechtelijke aspect kan, is dat natuurlijk een manier om dat te borgen. Ik wil daar dus zeker naar kijken.

De **voorzitter**:
Meneer Ceder, kort en bondig.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Meneer Ellian begon daarover, dus ik denk dat u ook nog toezeggingen richting hem gaat doen. Het gaat mij om de specifieke toezegging om ook vanuit de civielrechtelijke kant te kijken naar wat er naast een inreisverbod nog mogelijk is.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Daarnaast weten we dat terugkeer in het algemeen, met welke verblijfstitel dan ook, summier is. Ik heb hier ook een motie over ingediend. Die vraagt om ook te kijken of er meerdere mogelijkheden kunnen zijn om terugkeer te stimuleren. Het gaan dan niet alleen om mensen die in de opvang zitten, maar ook om mensen die hier al langer zitten of om mensen die misschien niet in de opvang zitten, maar buiten de procedures vallen. Daar heb ik geen sluitend antwoord op gehad.

De **voorzitter**:
Uw vraag.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Mijn vraag is of de minister bereid is om opnieuw te kijken, of te kijken, of er in de bedragen die door IOM of andere geboden worden een substantieel effect zit op het moment dat je die verhoogt. Dit ook omdat het qua kostenplaatje denk ik voordeliger is. Wil de minister daar de Kamer dan ook kennis van laten nemen?

Minister **Van den Brink**:
Er is volgens mij een voorstel gedaan door de heer Ellian, en mevrouw Straatman heeft volgens mij ook nog een voorstel gedaan, over hoe sneller iemand tijdens de procedure teruggaat, hoe meer diegene krijgt. Er zijn allerlei varianten en dat zet mij in ieder geval aan om het gesprek met de uitvoering opnieuw te hebben en daar de laatste onderzoeken bij te betrekken. Dit is een goed onderdeel om daarbij te betrekken, om te kijken wat het bedrag is, want de heer Ellian heeft, denk ik, ook een inschatting gemaakt van wat een goede manier is om hier voortgang op te boeken. We gaan dat gesprek dus gewoon voeren en dan is een bedrag ook maar … Het laagst mogelijke bedrag met het hoogst mogelijke effect is volgens mij wat we met z'n allen beogen.

De **voorzitter**:
Meneer Ceder, tot slot. Het kan iets korter en bondiger.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Mevrouw Straatman komt inderdaad, zo weet ik, met een prachtig voorstel, dat ik steun. Maar het gaat mij ook om de gevallen waarin mensen niet meer in de opvang of in de asielprocedure zitten. Daar zijn er heel veel van. Daar zou je dit eventueel ook kunnen doen. Zij zitten nu met name nog in de opvang of in andere situaties en dat legt een beslag op de capaciteit van gemeenten. Ik wil vragen of los van de procedure, die ik ondersteun, de minister ook wil toezeggen te kijken of je het ook in de breedte zou kunnen doen. Ik weet dat de IOM erbij betrokken is. Ik weet dat dit in het verleden politiek ingewikkeld is geweest, maar volgens mij ben je qua kosten en baten juist goedkoper uit als je een goede prikkel vindt.

Minister **Van den Brink**:
Die ga ik even bij mezelf parkeren. Ik ga het uitzoeken. Het klinkt namelijk alsof het dan gelijk voor de hele groep ongedocumenteerden kan gaan gelden. Ik moet even goed nagaan of dat een groep is die er ook onder zou moeten gaan vallen. Ik neem de vraag dus even mee terug.

De **voorzitter**:
Gaat u verder met uw betoog.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
Ik heb in het verlengde hiervan een aantal vragen liggen over de terugkeer naar met name Syrië. Daar is naar gevraagd door verschillende partijen. Allereerst heeft de heer Ellian gevraagd naar de vrijwillige terugkeer. Ik heb deze vraag net deels al beantwoord. Ik noemde al de vergoeding voor vrijwillige terugkeer die er nu is. We hebben eerder een tijdelijke regeling gehad waar 660 Syriërs gebruik van hebben gemaakt. Ik ben bereid om het verzoek van de heer Ellian nader te bekijken. Ik gaf net al aan dat we moeten zoeken naar een manier waarop we een slot op de deur kunnen krijgen zodat mensen niet alsnog terugkeren. In die uitwerking zal ik ook aandacht besteden aan eventuele ongewenste effecten die van een hogere financiële prikkel kunnen uitgaan. Ik ga dit ontwikkelen en kom ermee terug naar de Kamer; ik denk in het voorjaar. Tegelijkertijd, als dat heel grootschalig wordt, weet u natuurlijk ook dat er dan binnen het kabinet ook over gesproken moet worden. Maar dat betrek ik dan bij die gesprekken.

In het verlengde van ideeën over hoe om te gaan met Syriërs heeft de heer Van Asten gevraagd naar een "go and see"-regeling. Als brede inzet op de doorstroom en terugkeer van Syrische mensen die nu al een tijdelijke vergunning hebben, zou ik daartoe bereid zijn. Dan gaat het om mensen die al een tijdlang in Nederland verblijven met een tijdelijke vergunning, maar die overwegen om terug te gaan. We willen daar zeker naar kijken. De afbakening van deze doelgroep is bewust gekozen omdat het wringt om personen die zich nog in de asielprocedure bevinden ook een "go and see"-visit te laten maken, zonder dat er een beoordeling is geweest van de asielaanvraag. Ik hoop de Kamer in het eerste kwartaal van 2027 te informeren over de uitkomsten van het onderzoek dat we er nu naar doen en hoe we het kunnen inregelen.

Dan het hele vraagstuk van Syrië. De afgelopen tijd hebben we al vaker een debat gevoerd over het volgende punt; de heer Ceulemans heeft er ook vaak naar gevraagd. Wij voorzien een nieuw landenbeleid. Dat landenbeleid kan ertoe leiden dat er ook sprake is van duurzame stabiliteit. Dat kan een reden geven om tot herbeoordeling over te gaan. We hebben de afgelopen week weer gezien dat dat door een uitspraak van de Raad van State even net in een ander daglicht kwam te staan, maar ik heb u natuurlijk van de week geïnformeerd over hoe ik aankijk tegen die uitspraak van de Raad van State en hoe we dat hebben hersteld in die 15c-beoordeling. Daar zijn ook vragen over gesteld. We gaan ervan uit dat dat nu weer doorloopt en zijn in afwachting van de uitspraak van het Hof van Justitie in een zaak die vergelijkbaar is met de zaak die bij de Raad van State speelde. We gaan kijken wat daar dan weer de volgende uitspraak over is.

De IND heeft twee prioriteiten als eerste en daar wil ik ook echt aan vasthouden. De eerste prioriteit is om de afspraken binnen het Europees Migratiepact en de termijnen die daarvoor gelden na te komen. De tweede afspraak is om het plan van aanpak uit te voeren voor de openstaande aanvragen. Daarnaast heb ik met de IND afgesproken dat zij in kaart brengen hoe de herbeoordelingen kunnen worden ingericht en daar ook een extra herbeoordelingsunit voor in te richten. Aan de hand van het ambtsbericht zal ik bezien of daadwerkelijk tot herbeoordeling wordt overgegaan. Dan zal de IND ook kunnen laten zien op welke wijze dat ingericht kan worden en over welke aantallen het gaat. Dus in die volgorde. Zij bereiden zich voor. Dat betekent een extra herbeoordelingsunit en een plan tegen de tijd dat dat landenbericht er ligt. Dat kan ik aan de verschillende woordvoerders toezeggen.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Die herbeoordelingsunit is een goede stap ten opzichte van wat er nu is, want nu is die er niet. Het is dus in ieder geval een stap in de goede richting. We hebben wel nog steeds grote zorgen over de prioritering. We hebben altijd gezegd dat het herbeoordelen van Syrische verblijfsvergunningen wat ons betreft om tal van redenen een topprioriteit is. In het antwoord zie ik dat de minister eerst het nieuwe ambtsbericht wil afwachten, daarna wil kijken of en hoe dat kan gaan leiden binnen de IND tot herbeoordeling en vervolgens hoe dat eventueel ingericht gaat worden, en dat, mochten er dan middelen nodig zijn, daar bij reguliere financiële besluitvorming naar gekeken wordt. Mijn vraag is of dat niet veel te lang duurt. Is het niet veel beter om nu, vooruitlopend op dat ambtsbericht, alvast middelen te reserveren om die herbeoordelingsunit up and running te krijgen?

Minister **Van den Brink**:
Dat is precies het gesprek dat ik ook aan mijn tafel heb gevoerd en in die zin ook met de IND over nagedacht heb. Wat de IND nu doet, is die extra unit. Daarmee maken zij zich klaar voor het herbeoordelen op basis van veranderde landeninformatie. Dat is natuurlijk in het verleden nooit voor zo'n grote groep mensen aan de orde geweest. Tegelijkertijd moeten die andere twee processen echt overeind en heel blijven. Zij kunnen dit nu binnen hun eigen organisatie via herprioritering inrichten. Daar zit dus nog niet direct een financiële claim aan vast, maar ze kunnen wel die extra unit inrichten. Tegelijkertijd moeten we ook het moment hebben dat daar echt sprake van is. Ik wil daar heel helder over zijn, helderheid over bieden. Die 70.000 tijdelijke vergunningen voor asiel voor Syriërs kunnen niet van de ene op de andere dag herbeoordeeld worden. Dat is een megahuge operatie die niet eens uitvoerbaar is en al helemaal niet naast de twee andere opgaves die er zijn. Dat moeten we dus onder ogen zien op het moment dat dat landenbericht er ligt. Dan ga ik u helemaal in alle transparantie laten zien hoe ik dat voor me zie.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Dat dat een enorme opdracht is, zoals de minister zegt, onderschrijven wij natuurlijk volledig. Wat ons betreft moet dus al het mogelijke gedaan worden om die enorme opdracht zo snel mogelijk en zo vlotjes mogelijk te laten verlopen. De minister noemt zelf al de argumenten. Hij wil niet dat het in de weg staat van de twee andere sporen die hij heeft ingezet. Hij wil het binnen de reguliere capaciteit van de IND inrichten. Volgens mij zijn dat zaken die elkaar sowieso al bijten. Is het dus niet veel beter om voor dit specifieke punt, de herbeoordeling van Syrische verblijfsvergunningen, een aparte unit in te richten waar bijvoorbeeld op projectbasis mensen extern voor ingehuurd worden, zodat die deze klus kunnen klaren? Volgens mij gaan we dan veel meer de kant op dat we er echt werk van kunnen maken in plaats van dat het een papieren tijger blijft.

Minister **Van den Brink**:
Dat laatste sowieso niet. Er gaan echt mensen aan de slag in die unit voor herbeoordelingen. We moeten dat op een bepaalde manier laten groeien, zodat dat ook richting aantallen gaat die substantieel kunnen worden. Het is geen kleine organisatie. Het is al een heel grote organisatie. Dan zou ik daar ook extra middelen voor moeten claimen. Die zijn gewoon op dit moment niet aanwezig. Dus eerst een plan, tegelijkertijd een start en daarna zien uit te bouwen. Dat zie ik nu voor me.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
Ceulemans, tot slot.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Afrondend, voorzitter. Kijk, dat is een enorme klus; dat onderschrijven wij volledig. De minister ondergraaft in zijn antwoord eigenlijk een beetje wat hij zelf zegt. Hij zegt: ik wil het intern inrichten, maar dat mag niet ten koste gaan van andere trajecten die ik al heb ingezet, zoals lopende asielverzoeken et cetera. Volgens mij is dat hét argument voor het aantrekken van nieuw personeel om deze herbeoordelingen goed te kunnen doen. We hebben een amendement ingediend om daar middelen voor vrij te spelen. Ik weet niet of de minister daar kennis van heeft kunnen nemen.

Minister **Van den Brink**:
Zeker.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Volgens mij is dat in ieder geval een stap in de oplossingsrichting die we nodig hebben. Ik kijk uit naar het moment waarop de minister daarop ingaat.

Minister **Van den Brink**:
Dat had ik nog niet gezegd, maar ik ga aan het einde van mijn eerste termijn natuurlijk alle amendementen appreciëren.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Uiteraard. Ik zit hier zo naar te luisteren en volgens mij zijn wij gewoon een kat-en-muisspel aan het spelen met de sociale advocatuur. Dat zijn allang niet meer advocaten die mensen bijstaan om te strijden tegen een overheid in een gerechtvaardigde zaak. Dit zijn gewoon mensen — "vluchtelingen", zeg ik tussen aanhalingstekens — die misbruik maken van een systeem. Iedereen ziet dat ze gewoon terug moeten naar het land van herkomst, maar door de sociale advocatuur worden ze constant bijgestaan in de volgende stap in de procedure.

De **voorzitter**:
Uw vraag.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Moeten we daar niet paal en perk aan stellen?

Minister **Van den Brink**:
Is er een specifieke casus waar u nu op doelt of bedoelt u de laatste uitspraak van de Raad van State op de …

De **voorzitter**:
Via de voorzitter, minister.

Minister **Van den Brink**:
Sorry, excuus. Bedoelt mevrouw Keijzer een specifieke situatie of gewoon een algemene opvatting over de sociale advocatuur?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
Het is ook niet gewoon om vragen te stellen aan de interrumpanten.

Minister **Van den Brink**:
Dat is ook waar.

De **voorzitter**:
Maar ik geef mevrouw Keijzer toch nog een keer het woord.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ik vind dit wel gewoon een goed gesprek, voorzitter. Dit is een goed debat; dat zouden we vaker moeten doen. Soms komen er casussen voorbij die deze analyse onderbouwen. Mijn vraag is: moeten we daar niet eens wat aan doen? En zo ja, wat dan?

Minister **Van den Brink**:
Volgens mij moeten we zorgen dat de procedures die nu nog openstaan, zo snel mogelijk worden afgewikkeld. En ja, die mensen hebben recht op bijstand; dat is hoe we het systeem hebben ingeregeld. Natuurlijk hebben we met het pact weer een hele nieuwe afspraak gemaakt over hoe dat werkt. Er zijn dus ook allerlei veranderingen voor de sociale advocatuur, omdat het gewoon een heel ander proces is geworden. Er is gewoon bijstand, maar we hebben dat wel helemaal teruggebracht tot het minimale niveau dat Europeesrechtelijk is vastgelegd. Zo is het nu ingeregeld.

De **voorzitter**:
Mevrouw Keijzer, tot slot.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Europeesrechtelijk is letterlijk: er zal sociale advocatuur zijn. Maar daar staat niet in bij welke stap, wanneer, hoeveel en hoe vaak. Zou je niet eens moeten nadenken over het beperken van de hoeveelheid zaken die elke asieladvocaat mag doen?

De **voorzitter**:
"Zou de minister niet eens moeten nadenken …"

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
"Zou je niet" bedoel ik in het algemeen, voorzitter. Ik zou natuurlijk never nooit niet "zou je" tegen een minister zeggen. "Zou je" bedoel ik in overdrachtelijke zin.

De **voorzitter**:
Helemaal duidelijk.

Minister **Van den Brink**:
Nee, voorzitter, dat was vroeger en in andere tijden.

Ik sta natuurlijk gewoon voor de afspraak die nu geldt. Als er andere voorstellen zijn die daarop zien, ga ik daar een oordeel over vellen, maar ik werk nu gewoon langs de lijnen die we hebben afgesproken. Dat is in de advocatuur de inzet zoals die is vastgelegd. Tegelijkertijd zien we daar ook grote tekorten. Dat is ook weer een reden waarom er soms vertraging ontstaat. We zijn natuurlijk volop in gesprek, zowel met de advocatuur

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

als met de rechtspraak, om in oplossingen te voorzien, maar dat zijn natuurlijk geen zaken die zomaar van de ene op de andere dag geregeld zijn.

De **voorzitter**:
Mevrouw Lammers.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Tot slot, voorzitter, als u mij toestaat. Het is toch in drieën?

De **voorzitter**:
We doen het in blokjes van drie en dat waren er drie.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
O, ik had er al drie. Tot zo.

De **voorzitter**:
Tot zo meteen.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
De minister vroeg net aan mevrouw Keijzer: heeft u een specifieke casus voor ogen? Dat sluit aan bij het interruptiedebatje dat ik gisteren met mevrouw Straatman voerde. Er was eergisteren een uitzending op tv, volgens mij bij Hart van Nederland, en daarin zei een asielzoeker die een afwijzing had gehad: ik wil gewoon naar huis, maar mijn advocaat wil nog steeds proberen om op medische gronden een asielvergunning voor mij te krijgen.

De **voorzitter**:
Uw vraag.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
De vraag aan de minister: klopt het dat er, als de instroom daadwerkelijk naar beneden gaat, minder kosten gemaakt hoeven te worden voor deze advocatuur en dat daarmee dus ook dat verdienmodel wordt afgebroken?

Minister **Van den Brink**:
In algemene zin geldt dat als de instroom naar beneden gaat, er ook minder geld nodig is voor de sociale advocatuur.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Is de minister dan ook bereid om extra aanvullende maatregelen te nemen om die instroom naar beneden te brengen? Anders blijven we in die vicieuze cirkel zitten.

Minister **Van den Brink**:
Die maatregelen, dat is wat wij vandaag bespreken, dus extra maatregelen om te komen tot betere terugkeer, met terugkeerbewaring, terugkeerhubs; allerlei maatregelen die we kunnen treffen om duidelijk te maken dat als je hier irregulier naartoe komt, je zo snel mogelijk teruggaat. Dat zijn de maatregelen waar we vandaag over spreken. Eerder, vorige week, heb ik met andere landen het initiatief genomen — volgens mij komt dit een dezer dagen naar buiten — om de gezinsherenigingsrichtlijn te gaan doorlichten. Dat is

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

ook weer een onderdeel van onze aanpak. We blijven dus gewoon aan de slag om alle maatregelen te nemen die we kunnen nemen, maatregelen die mogelijk zijn.

De **voorzitter**:
Mevrouw Lammers, tot slot.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Ik hoor heel veel maatregelen om de achterdeur wat meer dicht te doen, maar de voordeur blijft gewoon openstaan. Dan heeft het allemaal geen zin. Ik vraag me af wat de minister wil doen om de ínstroom te beperken.

Minister **Van den Brink**:
Volgens mij is daarop het nodige gebeurd met wat we de afgelopen weken en maanden in de Kamer besproken hebben, waarover we hebben gedebatteerd en waar we voor hebben gestemd. Dat moeten we nu gaan uitvoeren, zodat die instroom ook echt daalt.

De heer **Ellian** (VVD):
Ik kom even terug op Syrië. Er is veel gezegd door de minister. De minister zei net over de "go and see"-regeling: daar wil ik wel naar kijken. Maar dan kun je maar één ding concluderen, toch? Namelijk dat Syrië veilig is. Dan vind ik het toch ingewikkeld dat we niet gaan herbeoordelen. Als "go and see" kan, namelijk "kijkt u maar of u het prettig vindt in Syrië", dan is het veilig. Dan moeten ze in principe toch allemaal terug?

Minister **Van den Brink**:
Er zitten natuurlijk twee aspecten aan. Aan de ene kant zeg ik niet voor niets dat "go and see" alleen is bedoeld voor mensen met een tijdelijke asielvergunning die ervoor kiezen om terug te gaan. Dat zijn dezelfde mensen die nu ook al bij vrijwillige terugkeer de afgelopen maanden daarvoor hebben gekozen. Dat zijn ook vaak mensen die al een asielvergunning hadden. Tegelijkertijd weten we ook dat die herbeoordeling een heel juridisch vraagstuk oplevert over de vraag of dat land duurzaam veilig is. U kent de discussie: dat is echt een andere beoordeling dan de asielbeoordeling. Daarom wil ik dat ook naast elkaar bekijken. In de tijd gaat het ook bij elkaar komen, want in Q1 heb ik zowel het landenbeleid, dat mogelijk is veranderd en waar weer inzicht uit voortvloeit over wel of niet herbeoordelen, als die "go and see". Dat komt dus precies op hetzelfde moment. In die zin verwacht ik dan ook dat ik dan antwoord kan geven op beide aspecten.

De heer **Boomsma** (JA21):
Dat die juridische beoordeling voor terugkeer zoveel zwaarder is, is ergens natuurlijk wel heel krom. Ondertussen zien we dat Duitsland al heel veel mensen heeft herbeoordeeld en ook al heeft geconstateerd dat ze terug kunnen. Honderdduizenden Syriërs gaan daar al vrijwillig terug. Dan kun je toch eigenlijk wel constateren dat het in ieder geval voor grote groepen veilig genoeg is. Als er dan zo'n regeling zou zijn, wordt dit dan ook meegenomen in de onderbouwing, juridisch gezien, van de veiligheid van Syrië als land om naar terug te keren? Als we constateren dat allerlei mensen terugkeren, kan dat toch op z'n minst wel worden gebruikt als onderbouwing voor terugkeer?

Minister **Van den Brink**:
Dat is zeker iets dat we daarbij kunnen betrekken. Ik heb ook al met de IND besproken — laat ik dat gelijk alvast aanbieden — dat als we zover zijn in januari, de IND in de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Kamer komt toelichten hoe dat herbeoordelen eruitziet en welke andere vraagstukken dat met zich meebrengt ten opzichte van een asielbeoordeling. Ik denk dat het goed is om publiek inzicht te geven in wat het verschil is tussen die twee en met welke aspecten je dan te maken hebt, zodat dat voor het publieke debat en voor uw Kamer goed inzichtelijk is. Het is echt een zwaarder juridisch vraagstuk dan een asielbeoordeling.

De heer **Boomsma** (JA21):
Dat is ons bekend, dat het op dit moment een zwaardere beoordeling is, maar erkent de minister dan dat het eigenlijk krom is dat voor een Syriër die hier komt en een asielverzoek doet dat wordt afgewezen — daarmee wordt eigenlijk gezegd: u moet nu terug naar Syrië, op zo kort mogelijke termijn — de juridische beoordeling veel lichter is dan voor iemand die hier toevallig al een aantal maanden langer is en een tijdelijke asielvergunning heeft gekregen? Dat is ergens toch inconsistent?

Minister **Van den Brink**:
Het verschil zit erin dat het ene een vrijwillige keuze is en het andere een gedwongen keuze, via het asielrecht. Dat is inherent aan het verschil tussen de twee vraagstukken. Maar in de tijd ga ik ze bij elkaar brengen, dus daar zal ik u dan ook over rapporteren.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dit gaat ook nog over Syrië en terugkeerbeleid. Ik houd het kort, want ik heb er gisteren ook een serie schriftelijke vragen over ingediend, maar ook hier stel ik toch even de vraag: heeft de minister wel kennisgenomen van de verklaring van een aantal Syrische kerkleiders? Die maken toch wel heel duidelijk dat het geweld tegen christenen niet sporadisch en willekeurig is, maar gepland en systematisch, en dat de Syrische autoriteiten er niet in slagen om dat te keren. Wordt dat ook serieus meegewogen in de toekomst?

Minister **Van den Brink**:
Zeker. Zoals ik u onlangs ook schreef in de brief die ik u heb gestuurd, waarin dat nog een keer goed in beeld is gebracht, zijn er verschillende organisaties betrokken in Nederland die daar goed zicht op hebben. Dat zullen we blijven doen. Dat zal dus ook aandacht krijgen bij het volgende landenbeleid dat daarover verschijnt. Hierin speelt natuurlijk altijd het volgende mee. Er zijn soms momenten dat er incidenten plaatsvinden en er is wel of niet structureel sprake van vervolging, wat leidt tot een andere wijze van beoordelen in het landenbeleid, het ambtsbericht en asiel. Dat zijn dus telkens de twee aspecten die in beeld moeten worden gehouden bij dit soort vraagstukken. We moeten heel goed kijken welke incidenten er plaatsvinden en of daarbij sprake is van een structurele wijze van vervolging of anderszins.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Al een jaar, sinds Al-Jolani aan de macht kwam, waarschuwen wij de Nederlandse overheid dat het niet goed zal gaan met minderheden. Een jaar later blijkt dat niet alleen christenen, maar ook Alawieten, Druzen en Koerden hopen op beterschap, maar zich nog steeds niet veilig voelen. Nu gaat het niet om de Syrische christenen in Nederland. De Syrische christenen in Syrië zelf geven aan dat zij continu te maken hebben met kerkaanslagen, met aanvallen en met ontvoeringen.

De **voorzitter**:
Uw vraag.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Zij komen niet naar hier, maar zij geven aan ...

De **voorzitter**:
Uw vraag, meneer Ceder.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ja, voorzitter. Ik probeer het af te ronden. Ik vraag ook wat ruimte voor dit debat.

De **voorzitter**:
Nee, maar in principe hebben we hier met elkaar de afspraak — zo staat het ook in het Reglement van Orde — dat een interruptie zonder inleiding is. Ik hou iedereen kort op 30 seconden, dus ook u.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ja, voorzitter.

De **voorzitter**:
U zit inmiddels alweer op 37 seconden, dus ik hoop dat u uw vraag kunt stellen aan de minister.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ja, voorzitter, dank u wel. Mijn vraag is of de minister kan aangeven wanneer de signalen voldoende zijn. Kennelijk zijn de signalen uit Syrië zelf en van internationale ngo's, die dat aangeven, niet voldoende. Welke contra-indicaties heeft u dat het op dit moment veilig is voor christenen in Syrië?

Minister **Van den Brink**:
Het is goed om even uit te leggen, ook voor het publiek dat misschien meeluistert, dat dat niet iets is dat ik zelf beoordeel. Er is een hele structuur opgericht om te komen tot een beoordeling van een regio in Syrië, of het land als geheel, maar het gaat vaak per regio. U kent de systematiek. Dat gaat via een ambtsbericht dat wordt opgesteld vanuit het ministerie van Buitenlandse Zaken, helemaal onafhankelijk van de mensen die over asiel gaan. Dat staat dus ook ver van mijn ministerie af. Die worden gevoed door alle informatie die uit openbare bronnen, maar ook uit factfindingmissies voorhanden is. De informatie die daadwerkelijk uit Syrië komt, waar u naar verwijst, is dus waarschijnlijk ook input geweest of zal dat zijn bij het volgende ambtsbericht dat wordt gebruikt. Dat zal ik in januari weer ontvangen. In die zin beoordeel ik dat dus niet zelf, maar ga ik echt af op de ervaring van experts.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ik weet dat BuZa, tenminste de ambtenaren, dat bericht opstelt, maar dat was mijn vraag niet. Mijn vraag was of u, of degenen die dat onderzoek gedaan hebben en laten samenstellen, kunt zeggen welke instanties, nationaal, internationaal of in Syrië, aangeven dat het niet alleen nu, maar ook in het afgelopen jaar voor specifiek Syrische christenen veilig is in Syrië. Ik krijg namelijk andere berichten.

Minister **Van den Brink**:
Dat is ook de reden dat ik heel specifiek dat onderzoek nog een keer heb laten doen en dat ook laat verifiëren bij allerlei organisaties. Daarbij heb ik ook nog met het

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Nederlandse Open Doors contact laten leggen, om al die signalen bij elkaar te leggen. Tegelijkertijd maakt dat niet dat er een andere kwalificatie is van de veiligheidssituatie in Syrië. Ik moet daar ook bij zeggen dat dat niet kan betekenen dat een individu niet kan betogen en ook kan bewijzen dat dat voor hem wel degelijk een gevaar is. Dat levert dan weer een inwilliging op vanuit de IND. Maar dat zijn echt de individuele omstandigheden van de christelijke asielzoeker waar wij ons dan op moeten baseren.

De **voorzitter**:
Meneer Ceder, tot slot.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Tot slot, voorzitter. Ik en velen met mij hebben het gevoel dat het feit dat christenen nu als categorie geen speciale status krijgen, in ieder geval niet voor de situatie in Syrië, mede ingegeven is door de wens om gewoon zo veel mogelijk mensen naar Syrië terug te laten keren. Maar de primaire vraag om veiligheid is er nog steeds, en wordt daardoor ondergraven. Dat is het gevoel. Ik zeg niet dat het zo is, maar ik zeg het wel hardop om zo aan de minister te vragen of hij kan aangeven dat dit zeker niet het geval is. Indien er sprake van is dat de veiligheid van christelijke Syriërs niet gegarandeerd kan worden, vraag ik de minister of in januari nog steeds de mogelijkheid bestaat dat zij als categorie een speciale status krijgen.

Minister **Van den Brink**:
Voorzitter, u merkte al dat ik door de heer Ceder heen wilde gaan praten. Dat is niet de bedoeling, maar het geeft maar aan dat mijn geraaktheid op dit onderwerp groot is. Maar nee, van dat gevoel is op geen enkele manier sprake in de wijze waarop dit beleid wordt uitgevoerd. Het wordt op de meest zorgvuldige wijze gedaan. Tegelijkertijd doet dat niks af aan individuele omstandigheden van christenen in Syrië, die soms te maken hebben met heftige incidenten. Daar doe ik niks aan af. Maar ik weet dat het vormgeven van het beleid hieromtrent op de meest zorgvuldige wijze plaatsvindt.

De **voorzitter**:
Gaat u verder. Ik stel voor aan de Kamer dat u het blokje terugkeer en hub afmaakt en dat we aan het einde van dit blokje kijken of er nog vragen zijn hierover.

Minister **Van den Brink**:
Heel goed.

Ik heb nog een vraag van mevrouw Straatman over de leges voor de vreemdelingen in de terugkeerbewaring: is het niet een goed idee om daar leges voor in te stellen wanneer zij nog weer een extra aanvraag doen? Het is van belang dat de vreemdelingenbewaring of -detentie zo kort mogelijk duurt. De terugkeerprocedure en eventuele aanvraagprocedures moeten daarom zo snel mogelijk worden afgerond. Het klopt dan ook dat vreemdelingen in terugkeerbewaring en detentie geen leges betalen. De reden hiervoor is dat als een vreemdeling vanuit bewaring of detentie een reguliere verblijfsaanvraag zou indienen, deze binnen vier weken beoordeeld moet worden. Als dat niet lukt, moet de bewaring of detentie worden opgeheven. Door geen leges te heffen kan direct op de aanvraag worden beslist en kan de uitzetting doorgaan als de aanvraag wordt afgewezen. U heeft waarschijnlijk ook weleens vaker gehoord van de vliegtuigtrapprocedure, om maar een voorbeeld te noemen. Als iemand letterlijk op de vliegtuigtrap nog een asielaanvraag doet, wordt die aanvraag beoordeeld en vindt er

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

rechterlijke toetsing plaats. Wij denken echt dat het risico groot is dat als je leges gaat heffen in dit domein van het migratiebeleid, dit leidt tot vertraging en dat de bewaring dan moet worden opgeheven.

Ik wilde overgaan naar alle vragen rondom de terugkeerhub. Op 16 november presenteerde de kopgroep van landen in Europa het voornemen om een overeenkomst te sluiten met Rwanda voor een terugkeerhub. De terugkeerhub is nodig omdat terugkeer afhankelijkheden kent, zoals de bereidheid van de migrant in kwestie en zijn herkomstland om mee te werken aan terugkeer. Het biedt daarom mensen een tweede kans om daar te verblijven en rechtmatig verblijf te hebben in in dit geval Rwanda. Er wordt gewerkt aan een model dat volledig in lijn is met het Europees recht en het internationaal recht, inclusief de mensenrechten. Uiteraard is het beginsel van non-refoulement daarbij een belangrijke overweging. De terugkeerhub is gebaseerd op een gelijkwaardige, wederzijds voordelige samenwerking met in dit geval het partnerland Rwanda, zodat het model ook echt duurzaam is.

Mevrouw Westerveld stelde een vraag over wat voor garanties daar dan op zijn. Ik gaf net al aan dat de samenwerking moet voldoen aan het Europees en internationaal recht. De terugkeerhub is juridisch verankerd in de door het Europees Parlement en de lidstaten aangenomen Terugkeerverordening, die nu reeds van kracht is. Migranten mogen niet worden teruggestuurd naar een land waarin zij het risico lopen om vervolgd te worden. Dit is voor Nederland van groot belang. Daarom zal er aanvullend op het sluiten van een memorandum of understanding met Rwanda ook gewerkt worden aan een bilateraal verdrag met Rwanda, waarin directe verwijzingen naar de Terugkeerverordening zullen worden opgenomen, waarmee het internationaal recht en dus ook de mensenrechtensituatie voor de migranten zijn geborgd. De verdragsbasis biedt namelijk de mogelijkheid om juridisch bindende verplichtingen aan te gaan en is daarmee een sterkere basis dan een MoU voor de waarborgen ten aanzien van de mensenrechten van de betrokken personen. Er zal ook nauw worden samengewerkt met internationale organisaties, onder andere voor de wijze waarop de hub wordt gerund, om dat maar even zo te zeggen, dus de terugkeerhub zelf, de faciliteit, en de wijze waarop die wordt gemonitord.

Dat was ook een van de vragen van de heer Van Asten. Hij vroeg wat nou de rol is van de IOM en de UNHCR. We zijn op dit moment met de Europese kopgroep en Rwanda in gesprek met zowel de Internationale Organisatie voor Migratie als de UNHCR over de rol die zij kunnen innemen. Voor de IOM zet Nederland in op de operationele samenwerking voor gewoon echt de faciliteit zelf, namelijk eerste opvang en integratieondersteuning. Die onafhankelijke rapportage waar u naar vraagt, is van groot belang. Wij zien daarvoor een rol weggelegd voor de UNHCR. Deze gesprekken lopen nog en moeten dus nog worden afgerond. Die gesprekken vormen een onderdeel van de nadere uitwerking, maar het doel vanuit de Nederlandse regering is om de UNHCR voor die rapportagerol te vragen, zodat daarmee ook onafhankelijk toezicht is geborgd. Wij onderschrijven het belang van de kennis en expertise van deze verschillende maatschappelijke organisaties op dit terrein. Daarom zullen signalen van deze organisaties ook meegenomen worden bij de nadere uitwerking van de terugkeerhub.

De heer Van Asten vroeg ook iets over hoe die waarborgen en de parlementaire betrokkenheid er dan uit komen te zien. Ik gaf net al aan dat het uitgangspunt is dat een

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

overeenkomst enkel wordt gesloten met een land waar de internationale mensenrechtennormen en beginselen overeenkomstig het internationaal recht, dus met inbegrip van het belangrijke begrip van non-refoulement, in acht worden genomen inzake de vreemdeling die in dit kader vanuit de Europese Unie wordt uitgezet. Deze verplichtingen maken ook onderdeel uit van die overeenkomst. Er zal nauw worden samengewerkt met deze organisaties. Indien Rwanda of een van de Europese lidstaten zich niet aan de overeenkomsten houdt, zal dat uit die rapportage naar voren komen. Dan gaan we daarover in gesprek en dan kunnen wij natuurlijk besluiten om daar gevolg aan te geven.

Ik denk dat het daarbij ook belangrijk is om het volgende te zeggen. Indien er sprake zou zijn van zaken die niet in overeenstemming zijn met de overeenkomst, zijn wij als land nog steeds als eerste zelf verantwoordelijk om te beoordelen of iemand daarnaartoe overgezet kan worden. Die verantwoordelijkheid ligt dus eerst bij onszelf. Natuurlijk zal die daarna ook via juridische wegen getoetst worden als er veranderingen in zouden optreden. Maar wij gaan ervan uit dat we met de afspraken die we maken wel degelijk kunnen aannemen dat het gewaarborgd is en dat die ook in de praktijk zullen worden uitgevoerd. We zullen de Kamer op de hoogte houden van nieuwe ontwikkelingen en van de rapportages vanuit het onafhankelijke mechanisme dat daarvoor wordt opgezet. De migrant zal verblijfsrecht ontvangen voor Rwanda. Dat recht is met voldoende waarborgen omkleed, onder andere voor toegang tot onderwijs, de arbeidsmarkt, gezondheidszorg en het recht.

Mevrouw Westerveld vroeg nog welke ngo's toegang hebben tot de mensen die daar dan verblijven. Er wordt gesproken met de IOM en de UNHCR over zowel operationele ondersteuning als mogelijkheden voor onafhankelijke monitoring. Dit leidt dan tot afspraken, die dan ook leiden tot toegang tot faciliteiten die de IOM runt. De UNHCR zal daar dus ook naartoe kunnen gaan om daarop toe te zien. Dit zijn natuurlijk organisaties met een enorm lange staat van dienst op het vlak van vluchtelingenrecht. Daarom geloof ik ook echt dat het een teken van vertrouwen is dat de IOM nu al is ingestapt en dat de UNHCR met ons hierover in gesprek is. Volgens mij betekent dat dat zij ook zien dat we met dit model kunnen werken aan de terugkeer van mensen die hier niet meer mogen blijven.

Ten slotte heb ik nog een paar vragen over de hub zelf. De heer Van Dijk vroeg "wanneer en hoe snel?", om het maar even praktisch samen te vatten. Ik denk dat dat per lidstaat gaat verschillen. Wij verwachten het MoU te kunnen tekenen in het begin van 2027, of in ieder geval als de onderhandelingen afgerond zijn. Daarna moeten we het operationaliseren en kan er mogelijk in 2027 een start gemaakt worden. De eerlijkheid gebiedt natuurlijk wel te zeggen dat wij weten dat er sprake zal zijn van juridische procedures en dat die in verschillende landen verschillende snelheden kennen. Het is in die zin dus moeilijk om te zeggen welk land de eerste overdracht zal gaan doen.

Ik denk dat ik daarmee ook de vraag van mevrouw Straatman heb beantwoord over de juridische toets. Wij handelen in overeenstemming met Europees recht bij de totstandkoming van de deze terugkeerhub. Dat geeft ons het geloof dat dit juridisch uitvoerbaar is. Mevrouw Van der Plas stelde hier ook een vraag over, maar die zag ongeveer op hetzelfde.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De VVD vroeg, bij monde van de heer Ellian: waarom maar 100 plekken en niet meer? Volgens mij zat die "maar" daarbij. Er wordt voorzien dat de opvangfaciliteit voor de eerste aankomst zal voorzien in 100 plekken. Het betekent niet dat het altijd die 100 migranten blijven, want migranten zullen hier ook slechts tijdelijk kunnen verblijven. Vervolgens stromen ze door naar de Rwandese samenleving dan wel naar het land van herkomst omdat ze alsnog besluiten naar het land van herkomst terug te willen gaan. Uiteindelijk zullen er meer dan 100 migranten naar de terugkeerhub worden uitgezet. Maar het is ook van belang om in de eerste fase in te zetten op een proof of concept, want we willen echt aantonen dat dit een model is dat voor de toekomst uitvoerbaar is en dat het in lijn is met de juridische kaders die er daarvoor zijn. Dat is de reden waarom we het niet gelijk op grote schaal hebben ingericht.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Er zijn een aantal interrupties. Ik begin bij mevrouw Lammers.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Het zijn dus 100 plekken voor 4 landen. Hoeveel plekken zijn er voor Nederland? Hoelang verwacht de minister dat vreemdelingen daar gemiddeld verblijven?

Minister **Van den Brink**:
Bij alles wat nieuw is, is iedere vraag over wat ik verwacht een beetje moeilijk te beantwoorden. Wat we afgelopen week hebben afgesproken, is gewoon historisch. Er is een historische afspraak gemaakt over het realiseren van een terugkeerhub buiten Europa volgens het Europees recht. Wij willen dat zorgvuldig doen. Daarom hebben we ervoor gekozen om niet gelijk hele grote aantallen te doen, maar een honderdtal, zodat het ook in de fase van de proof of concept zo goed mogelijk gaat verlopen. Er zullen juridische procedures over gevoerd worden. Het belangrijkste is dat dit gaat werken, want als het hier kan, kan het ook op heel veel andere plekken. Ik vind de getallen in die zin daarom minder relevant. Het gaat erom dat het kan en dat het gaat lukken. Daarna gaan we het over getallen hebben.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Dat was geen antwoord op de vraag. De vraag was: hoeveel van die plekken zijn voor Nederland en hoelang verwacht de minister dat die vreemdelingen daar verblijven? Wij zijn ook voorstander van zo'n terugkeerhub, hoor, maar anders krijgen we een beetje hetzelfde als met het Migratiepact. Er wordt nu gezegd: het is historisch. Het Migratiepact werd ook met alle egards aangekondigd. Maar als het uiteindelijk geen zoden aan de dijk zet, hebben we er niks aan.

De **voorzitter**:
Uw vraag.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Dan moeten we toch ook gewoon nog andere maatregelen gaan nemen? Daar ben ik even naar op zoek.

Minister **Van den Brink**:
Er is geen verdeling tussen de lidstaten. Die is in die zin nog niet gemaakt. We zijn nog in gesprek met Rwanda, dus er moet ook nog heel veel werk gedaan worden. Hoelang

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

mensen daar verblijven, is ook echt aan de migranten zelf. Uiteindelijk moet u het als volgt zien. Wij hebben een terugkeerverplichting: iemand is uitgeprocedeerd en hij moet terug. Die verplichting houdt voor ons op zodra hij in die faciliteit is, want dan is hij terug op een plek. Hoe het er daarna uitziet, is dus ook een keuze van de persoon zelf. Wat ons betreft is dat zo kort mogelijk, maar dat kan ik nu nog niet beantwoorden.

De **voorzitter**:
Mevrouw Lammers, tot slot.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Dan kan het dus zo zijn dat er in theorie 25 mensen per jaar naar zo'n terugkeerhub worden uitgezet als ze daar een jaar blijven zitten?

Minister **Van den Brink**:
Zoals ik net zeg, gaat het niet om de getallen. Het gaat erom dat het gaat werken. Als het gaat werken, gaan we het over getallen hebben.

De **voorzitter**:
Meneer Diederik van Dijk. O, ik dacht dat ... Meneer Boomsma, u mag uw vraag stellen.

De heer **Boomsma** (JA21):
De doelgroep zijn dus alleenstaande mannen uit die regio, maar het is dus niet zo dat Rwanda zelf nog aanvullende voorwaarden stelt aan de mensen die daarnaartoe kunnen? En is het nou zo dat zij zelf eerst nog een individuele toets of toestemming moeten geven voordat iemand daadwerkelijk wordt overgeplaatst?

Minister **Van den Brink**:
Wij hebben volgens mij nog allemaal afspraken te maken over hoe de exacte procedure gaat lopen voor degenen die daarnaar teruggaan, behalve dan over het feit dat het alleenstaande mannen zijn. Daarbij is het overigens goed om te zeggen: de Terugkeerverordening beperkt dat niet. De Terugkeerverordening kent die beperking niet, maar wij vinden het belangrijk om dat in de eerste fase zo goed mogelijk te laten werken en kiezen dus voor alleenstaande mannen, zonder dat daar nog aanvullende kwetsbaarheden omheen zijn. Dat is wat we op dit moment hebben afgesproken. Alle andere afspraken zijn we nu aan het uitwerken. Die zult u zien op het moment dat wij die afspraken definitief gemaakt hebben.

De heer **Boomsma** (JA21):
Oké, dat komt dan nog onze kant op. Is er een uitvoeringstoets gedaan omtrent de huidige plannen of wordt die nog uitgevoerd? Ik zie de minister knikken, dus die komt nog. Die willen we natuurlijk ook graag zien.

Minister **Van den Brink**:
Knikkend antwoorden betekent niet gelijk dat ik iets heb toegezegd over de uitvoeringstoets. Ik bedenk namelijk dat ik de uitvoeringstoetsen van de IND ken. Dat zijn toetsen die gaan over de uitvoering in Nederland bij uitvoeringsorganisaties. Dat is echt iets anders dan waar u aan denkt, denk ik. Dit gaat over vragen als: "Op welke wijze richten wij het proces in richting Rwanda? Welke organisaties zijn daarbij betrokken? Hoe ziet dat eruit?" Dat zijn allemaal onderdelen die in de komende maanden natuurlijk worden uitonderhandeld in dat MoU.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
Meneer Boomsma, tot slot.

De heer **Boomsma** (JA21):
Tot slot. Dat zien we dan. We willen natuurlijk heel graag dat dit echt een succes wordt en dat er niet plotseling andere obstakels opduiken. Ik ben nog wel heel benieuwd hoe we de regio gaan definiëren, want we hebben het over Rwanda, maar ik neem aan dat het dan sowieso ook gaat om mensen uit de buurlanden, maar in bredere zin ook om mensen uit bijvoorbeeld Eritrea. Dat zou dus suggereren dat bijvoorbeeld landen in het Midden-Oosten, laat staan Azië, daar nu niet onder vallen. Het zou natuurlijk ook gek zijn om mensen uit bijvoorbeeld Latijns-Amerika naar Rwanda te sturen. Maar dat betekent dus wel dat je in die landen naar andere hubs moet zoeken. Ik weet dat Duitsland bijvoorbeeld al afspraken heeft met Oezbekistan voor de terugkeer van Afghanen. Wordt daar nu ook naar gekeken?

Minister **Van den Brink**:
Ja, in de zin dat we zeker kijken naar meerdere landen om dit concept ook daar werkend te krijgen. U moet alleen niet onderschatten — het is gek om dat te zeggen, want dat geldt voor elke vraag die u stelt — dat de uitvoeringslasten die hieruit voortvloeien in de diplomatieke afstemming met landen en aan de uitvoeringskant, echt huge zijn. Meestal zijn onze diplomatieke diensten niet van die omvang dat we meteen op vijf, zes borden tegelijk kunnen schaken, maar er wordt wel gewerkt aan het uitrollen van dit concept in meerdere landen, zodat, zoals u zegt, de geografische spreiding in de toekomst zo goed mogelijk kan worden geborgd.

De **voorzitter**:
Meneer Diederik van Dijk, ik wil u nu wel graag het woord geven.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dank u wel, voorzitter. Mede in de schriftelijke beantwoording vernam ik — dat had ik misschien eerder moeten weten — dat Nederland uitdrukkelijk niet inzet op gedwongen terugkeer vanuit een terugkeerhub naar het land van herkomst van de vreemdeling. Ik dacht: is dat niet toch een beetje kort door de bocht? Theoretisch gezien hebben we dan straks een soort Nederlands azc in Rwanda met misschien twintig opvangplekken en misschien wel nul doorstroming. Er werd nogal pontificaal gezegd: er zal geen sprake zijn van inzet op gedwongen terugkeer vanuit de terugkeerhub naar het land van herkomst. Is dat niet wat te snel? Of heb ik het niet goed gelezen?

Minister **Van den Brink**:
Dan ga ik nu interpreteren wat misschien met die zin bedoeld is. Wat daar mogelijk wordt bedoeld, is dat er voor iemand die zich in de terugkeerhub bevindt, geen sprake kan zijn van een gedwongen terugkeer naar zijn land van herkomst. Dat klopt, want vanuit ons geredeneerd is dat de eindplek. Het is niet een transithub, waar we ook weleens over hebben gesproken. Het is een terugkeerhub. Het terugkeerproces is dus afgerond zodra de migrant is uitgezet en zich in deze opvangfaciliteit bevindt. Hij krijgt alle ruimte om zich in Rwanda te vestigen en daar een onderdeel te worden van de samenleving, maar hij kan er ook voor kiezen om alsnog vrijwillig zelf terug te gaan naar het land van herkomst. De veronderstellingen die hieronder zitten, moeten gewoon in de praktijk gaan blijken: hoelang blijft iemand dan in zo'n faciliteit en hoe snel stroomt hij uit naar de Rwandese samenleving of gaat hij alsnog terug naar zijn land van herkomst?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Het leidde bij mij wel tot wat verbazing. Ik vraag me nog steeds een klein beetje af wat dan precies de toegevoegde waarde is van zo'n Nederlandse afdeling van een azc daar. Stel je voor dat zo'n persoon tot in het oneindige op die plek blijft zitten. Blijven wij daar dan ook tot in het oneindige voor betalen? Hoe werkt dat?

Minister **Van den Brink**:
Laten we toch even de goede woorden kiezen. Kijk, het is sowieso geen azc, want een azc betekent dat er nog een asielprocedure loopt. Die is er niet meer. Het gaat om een uitgeprocedeerde asielzoeker die niet wilde meewerken aan terugkeer en voor wie wij een terugkeerhub in Rwanda kunnen inzetten. De verantwoordelijkheid daarvoor houdt daarna op een gegeven moment op, omdat hij op die plek gewoon zelfstandig zijn leven kan leiden of ervoor kan kiezen om terug te gaan naar zijn land van herkomst. In die zin is het dus zeker geen azc. Hoelang die verantwoordelijkheid op die plek geldt, is een onderdeel van de gesprekken die nu gevoerd worden. Dat zijn onderwerpen waarover nu nog gesprekken lopen.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik heb gister al een politieke duiding gegeven. Ik zal die nu niet herhalen, maar ik heb nog wel een flink aantal vragen. Ik las dat het MoU niet opnieuw aan de Kamer wordt voorgelegd. Dat is niet gebruikelijk, maar nu hoor ik ook dat er een bilateraal verdrag komt. Mijn eerste vraag is: in hoeverre heeft de Kamer daar straks nog inspraak in? Kunnen wij daarover meepraten en daar al dan niet mee instemmen?

Minister **Van den Brink**:
Het MoU komt sowieso naar de Kamer als ik het gesloten heb. Ik zal mij ervoor inzetten dat dit een openbaar MoU is. In het verleden waren er weleens vaker MoU's die besloten en vertrouwelijk bleven. Wij zetten ons ervoor in dat deze openbaar wordt. Dat zal dan ook de basis leveren voor het verdrag. Dat zijn dingen die onze inzet zijn, maar waarvan wij nu nog niet weten hoe ze gaan lopen. Ik wilde daar nu zo veel mogelijk duidelijkheid over geven, want de vraag is ook hoe je daarmee een aantal zaken kunt borgen. Dat is natuurlijk ook een van de vragen die hier in de Kamer leeft. Nou, een verdrag is nog sterker dan een MoU. Dat zie ik ook, en dus zetten wij daar alles op in.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
We praten dezer dagen natuurlijk over de begroting. In mijn inbreng in eerste termijn heb ik aan de minister gevraagd wat de komende jaren de precieze kosten gaan zijn.

Minister **Van den Brink**:
Daar hebben we nu eigenlijk nog geen besluit over genomen. Dat is een onderdeel van het gesprek dat wordt gevoerd. Wij zien dit als een onderwerp van partnerschappen. Het is dus een onderdeel van het partnerschap, waarbij wij zien dat we met landen samenwerken om terugkeer te realiseren. Daar worden vaak bredere afspraken bij gemaakt. Dat is dus waar wij ons nu op richten. We moeten in de komende maanden zien hoe zich dat ontwikkelt, welke afspraken daaronder worden gemaakt, hoe die eruitzien en welke financiële consequenties die hebben. Maar die zullen binnen het bestaande moeten worden ingevuld.

De **voorzitter**:
Mevrouw Westerveld, tot slot.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik hoorde dat Duitsland 20 miljoen heeft uitgetrokken voor 40 personen. Is dat ook de orde van grootte waar de minister aan denkt?

Minister **Van den Brink**:
Ik kan daar nog niet op vooruitlopen. Ik ga u daar gewoon over informeren op het moment dat ik daar meer over …

De **voorzitter**:
U gaat mevrouw Westerveld daarover informeren.

Minister **Van den Brink**:
Sorry, ik ga mevrouw Westerveld daarover informeren op het moment dat ik daar meer duidelijkheid over heb. We hebben die gesprekken; die lopen en zijn nog niet afgerond. Zodra ik daar meer over weet, zal ik de Kamer daarover informeren.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Mijn vraag gaat over de leges. De minister gaf zojuist al antwoord op één onderdeel, maar mijn plan bestond uit twee onderdelen. Het eerste ging over de herhaalde asielaanvragen. Het ging dus niet over de reguliere aanvragen, maar over de herhaalde asielaanvragen. Daarvan is bekend, zo zegt de DTenV, dat het een frustratietactiek is van mensen die niet uitgezet willen worden. Nu las ik in de beantwoording van de minister dat toegang tot het asielrecht wat hem betreft niet onbeperkt is. Maar de minister ziet toch ook wel dat een beperkte financiële drempel niet de hele toegang tot het asielrecht beperkt? Hoe ziet hij dat?

Minister **Van den Brink**:
Zeker niet. In die zin heeft u uw vraag in tweeën geknipt. Ik ga er dus van uit dat ik het tweede deel van uw vraag zo meteen nog tegen ga komen. U stelde uw vraag namelijk over zowel de asielprocedure als de vreemdelingenbewaring. Ik denk dat er zo meteen nog een schorsing komt. Dan ga ik even zoeken waar die vraag is en kan ik die eruit pakken. Maar dat klopt, want waar u naar vraagt is, denk ik, een zoektocht die al langer gaande is dan wel vaker in de Kamer is bepleit. We zijn namelijk op zoek naar hoe we die herhaalaanvragen kunnen verminderen. In die zin snap ik dus heel goed waar uw vraag vandaan komt. We moeten kijken welke mogelijkheden daarvoor zijn.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Dank aan de minister. Er is wat meer ruimte dan in het schriftelijke antwoord van de minister. Ik lees hierin dat de minister gaat onderzoeken of dat mogelijk is. Dat zou mooi zijn. De tweede vraag ging inderdaad over de reguliere aanvragen. De minister zei daarvan dat we mensen in bewaring en in detentie niet laten betalen en in alle andere gevallen wel, terwijl we weten dat dat een vertragingstactiek is. Nu wil ik niet de situatie creëren dat we niet binnen de juiste termijnen kunnen beslissen en dat iemand uit bewaring moet. Maar ik zou tegen de minister willen zeggen: kunnen we hier niet met z'n allen iets slims bedenken om ervoor te zorgen dat iemand daadwerkelijk moet betalen? Het kan toch niet zo zijn dat we voor iemand die nota bene in detentie of in bewaring zit, voordeligere financiële regelingen hebben dan voor de rest van Nederland?

Minister **Van den Brink**:
U heeft absoluut gisteren de creativiteit aangezet. Ik heb er al een paar uur aan

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

gesprekken hierover op zitten. Nee, dat is niet helemaal waar, maar we hebben wel een paar gesprekken gevoerd naar aanleiding van de vragen die mevrouw Straatman gisteren heeft gesteld over wat er nou mogelijk is om iets te doen aan de gevallen waarin mensen de procedure frustreren. We gaan dus zeker kijken welke mogelijkheden we daarvoor zien. Ik snap de vraag dus heel goed.

De heer **Van Asten** (D66):
Dank aan de minister voor de schriftelijke beantwoording, ook ten aanzien van de hub. Ik heb daar twee vragen over. De eerste gaat over wat de minister net zei: we sluiten een MoU en dan gaan we operationaliseren. Toen kwam er een punt. We spreken er natuurlijk ook nog over dat er een verdrag komt. Kan de minister dus nog even de tijdlijn en de volgordelijkheid daarin schetsen?

Minister **Van den Brink**:
We verwachten en hopen dat we aan het begin van 2027 het MoU kunnen sluiten. Dat is gebaseerd op het Europese recht rondom de Terugkeerverordening. Alle aspecten daarvan zullen daarin ook worden verwoord. Het gaat natuurlijk vooral over de vraag welke zaken je ter plekke moet afspreken tussen de twee landen. Dat wordt in dat MoU gedaan. Van daaruit kan begonnen worden met het opstarten van die hub. Parallel daaraan werken we dan door aan een verdrag, is de inzet. Dat zal parallel lopen in de tijd. Op basis van een MoU kun je ook starten, maar we willen uiteindelijk toe naar een verdrag, dus dat loopt dan gelijk met elkaar op.

De heer **Van Asten** (D66):
Ik heb daarop nog een vervolgvraag. Als we nog geen verdrag hebben … De minister gaf aan dat we dat verdrag juist nodig zouden hebben om straks in te kunnen grijpen, maar nu willen we eigenlijk al eerder starten dan het verdrag.

Minister **Van den Brink**:
Het Europese recht is meer dan voldoende om over te gaan tot uitzetting naar een terugkeerhub. In juridische zin is de Terugkeerverordening dus voldoende. Wat we afspreken met het land Rwanda over de wijze waarop we het inrichten, is meer de praktische kant: wat worden de afspraken onderling en hoe spreken we het af met de IOM en de UNHCR? Dat zijn dus meer vertaalslagen, om het zo maar te zeggen. Tegelijkertijd zijn we, zowel met een MoU als met een verdrag, gehouden aan hetzelfde juridische kader, namelijk de Terugkeerverordening en al het internationale recht dat daaraan vastgeklikt zit. Het is dus een versterking, maar het is niet noodzakelijk voor het kunnen toepassen van een terugkeerbesluit, een besluit tot uitzetting naar een terugkeerhub.

De **voorzitter**:
De heer Van Asten, tot slot.

De heer **Van Asten** (D66):
Een ander onderdeel daarvan waar ik naar gevraagd had, ging over de rol van andere maatschappelijke organisaties die nu in Rwanda actief zijn. Welke rol kan hun worden gegeven? Het antwoord leidde wel tot wat vraagtekens bij mij. "Signalen van deze organisaties zullen worden meegenomen in de nadere uitwerking van de terugkeerhub." Het doel van mijn vraag was juist om, wanneer zo'n hub daar gestart is, deze

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

organisaties een rol in het hele proces te geven, ook in de rapportage aan ons als parlement.

Minister **Van den Brink**:
Ik denk dat u daarin leest dat we nog een aantal dingen aan het ontwikkelen zijn. Voor nu zien we de IOM en de UNHCR als dé twee partners bij zowel het operationaliseren van de hub als het monitoren ervan dan wel het rapporteren erover. Tegelijkertijd kan ik het me heel goed voorstellen, want dat is denk ik wat je nu ook al ziet. Heel veel andere maatschappelijke organisaties gaan ook hun bevindingen over de situatie aldaar delen. Wij kiezen ervoor om deze twee organisaties, gezien hun mandaat en hun internationale positie, hierbij te betrekken, maar wij staan natuurlijk altijd open voor de rapportages van andere organisaties. In die zin komt het een wel bij het ander terecht. We kunnen het erbij betrekken en zo hebben we dat ook bedoeld. Als daar de komende maanden verandering in komt, dan zullen we dat met uw Kamer wisselen.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Gisteren vond hier een beetje een vreemde discussie plaats. We begrepen er eigenlijk niet zo veel van, want er werd gezegd dat de deur voor extreemrechts werd opengezet als je voor de hub naar Rwanda bent. Wat vindt de minister daarvan? Hij komt zelf met dit voorstel.

Minister **Van den Brink**:
De minister heeft in zijn inleiding betoogd dat hij gaat proberen de polarisatie uit het migratiedebat te krijgen. Ik probeer het bij heel stevige kwalificaties, van welke kant ze ook komen, eigenlijk altijd weer terug te brengen naar de feitelijke situatie en de omstandigheid. De feiten en de omstandigheid zijn hier dat er in het Europees Parlement door alle lidstaten een terugkeerverordening is aangenomen, waarmee wij een terugkeerhub mogelijk maken. Dat zie ik als een belangrijke stap, omdat daarmee wordt erkend dat terugkeer onvoldoende wordt gerealiseerd en dat we op zoek zijn naar nieuwe asiel- en migratiesystemen in de toekomst. Dat zie ik ook als mijn opdracht en ik zie het dus helemaal in lijn liggen met de wijze waarop dit kabinet opereert.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Dank u wel voor dit antwoord. Ik heb er ook vandaag nog over nagedacht. Ik vind die kwalificaties best wel pijnlijk en ook best wel kwalijk. Je zorgt er met een hub eigenlijk voor dat mensen naar elders gaan. Toevallig is dat dan Rwanda, maar het had ook Maastricht kunnen zijn. Je zoekt eigenlijk een andere oplossing voor dit probleem. Als er dan gezegd wordt "als je hiervoor bent, zet je deur naar extreemrechts open", vind ik dat wel een gevaarlijke kwalificatie.

De **voorzitter**:
Uw vraag.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Ik zou willen dat de minister — dat is ook mijn vraag aan de minister — er in de toekomst goed op toeziet dat dit soort kwalificaties niet worden gebezigd.

Minister **Van den Brink**:
Laat ik het zo zeggen richting mevrouw Van der Plas: houd u mij altijd scherp op kwalificaties die te scherp zijn. Het is namelijk juist mijn bedoeling om het hele

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

migratiedebat veel opener en meer eerlijk, zoals meneer Struijs het vaak zegt, te voeren met alle facetten die zich voordoen. Daarnaast laat ik alle discussie die hier nu over is geweest, gewoon aan het politieke debat van de Kamer. Dat is denk ik het meest verstandige.

De **voorzitter**:
Mevrouw Van der Plas, tot slot.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
De laatste vraag en die gaat even over wat anders. Ik vroeg gisteren of het zo zou kunnen zijn dat er een rechterlijke uitspraak komt waardoor Nederland gedwongen wordt om mensen terug te halen. Zo ja, wat gaat dat dan kosten? De minister heeft schriftelijk een aantal antwoorden gegeven, maar op deze vraag heb ik nog niet echt antwoord gehad.

Minister **Van den Brink**:
Misschien kan ik iets uitzoomen vanuit de terugkeerhub zelf. Bij terugkeer moet er altijd een afweging worden gemaakt. De persoon is uitgeprocedeerd, maar kan hij ook terug? En zo ja, gebeurt dat dan met alle waarborgen die daarvoor gelden? Die afweging wordt nu dus ook al gemaakt. Die afweging wordt straks ook voor Rwanda gemaakt, maar die afweging is in die zin niet anders dan bij andere terugkeerbesluiten. Daar vindt ook rechterlijke toetsing vooraf op plaats. Dus zodra iemand in het land is waar hij naar is uitgezet, houdt die verplichting daarmee op. Die juridische toetsing zit namelijk altijd aan de voorkant.

De **voorzitter**:
Meneer Ceder. Toch niet, eerst een persoonlijk feit van mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Het ging net over een opmerking van mij. Ik ben er allerminst op uit om olie op het vuur te gooien, maar er werd net wel opgemerkt dat ik gisteren gezegd heb dat ik vind dat met rechtse symboolmaatregelen de deur wordt opengezet naar extreemrechts. Dat zou een gevaarlijke kwalificatie zijn. Het was allerminst mijn bedoeling om ophef te creëren, maar we hebben ook wel gezien wat er is gebeurd in dit land. We hebben ook wel gezien welke woorden worden geuit in dit parlement, in deze Tweede Kamer. Dáár gaat mijn opmerking over. Ik denk dat we gisteravond in Zembla hebben kunnen zien dat woorden ertoe doen en dat we heel erg moeten uitkijken met die glijdende schaal.

De **voorzitter**:
Waarvan akte.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Een paar dagen geleden heeft de IOM aangegeven dat ze inderdaad een verzoek van Rwanda hebben gekregen, maar niet meewerken aan gedwongen uitzetting. Ze hebben ook een aantal randvoorwaarden gesteld. Dat verzoek is uit Rwanda gekomen. Kan de minister schetsen in hoeverre het Nederlandse ministerie contact heeft gehad met de IOM of de UNHCR om die afspraken ook vanuit de vijf landen te bestendigen? En wat zijn de randvoorwaarden om te voorkomen dat we over een aantal maanden een terugtrekking te horen krijgen, omdat niet aan die voorwaarden is voldaan? Wilt u even schetsen wat er wel of niet is afgesproken?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
Volgens mij zijn wij ten aanzien van de IOM al heel ver, maar moet het uiteindelijk ook nog landen in een memorandum of understanding en dus ook in afspraken met de IOM. De inzet is om ook afspraken te maken met de UNHCR. Dat loopt nu, maar het is absoluut op een bepaald niveau randvoorwaardelijk, want je wilt dit met elkaar doen, en de IOM met name, omdat die zo belangrijk zijn op het gebied van re-integratie in een land, maar ook in de mogelijke herintegratie in het land van herkomst. De aspecten die zij inbrengen, worden daarbij betrokken. We zijn daarover in gesprek en blijven dat ook met elkaar.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ik heb nog een vraag over de aansprakelijkheid. Is daar al wat meer over bekend? Zo niet, kan de minister toezeggen dat hij gaat uitwerken wie nu eigenlijk verantwoordelijk is voor die mensen die vanuit Nederland naar Rwanda gestuurd worden? Er kan van alles gebeuren. Mensen kunnen in een strafrechtelijke context gewond raken, mensen kunnen overlijden, ze kunnen ziek worden. Er kan van alles gebeuren, want het leven is het leven. Ik ben benieuwd naar de handhaving en verantwoordelijkheid, vanuit een juridisch kader. Wie is er überhaupt verantwoordelijk voor die mensen als zij daar eenmaal zijn?

Minister **Van den Brink**:
In die zin is daar al wel iets over bekend. De Terugkeerverordening gaat er namelijk gewoon vanuit dat zodra terugkeer gerealiseerd is, de verantwoordelijkheid van de lidstaat ophoudt. Dan geldt gewoon het recht in het land waar die persoon op dat moment verblijft. Dat is hoe de juridische situatie in elkaar zit.

De **voorzitter**:
De heer Ceder, tot slot.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Nee, voorzitter. Het was een informatievraag. Dank voor het antwoord.

De **voorzitter**:
Oké. Dan zijn we hiermee aan het einde gekomen van het tweede blok. We zijn dus halverwege de blokjes. U heeft nu twee van de vier gehad. Ik zie dat we ook al twee uur onderweg zijn en dat het 19.15 uur is. Ik wil toch aan de Kamer voorstellen om nu te schorsen voor de dinerpauze. Dat doe ik voor drie kwartier, dus tot 20.00 uur, en dan gaan we door met het derde blokje van de minister, en dat is opvang. Eet smakelijk!

De vergadering wordt van 19.14 uur tot 20.00 uur geschorst.

De **voorzitter**:
Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de begroting van Asiel en Migratie. We waren bij de beantwoording van de minister in eerste termijn. We waren halverwege. De minister had vier blokjes en we zijn aangekomen bij het derde blokje: opvang.

Minister **Van den Brink**:
Dat klopt helemaal, voorzitter, dank u wel. Wij hebben net gesproken over een aantal onderwerpen en ik wilde nu beginnen met alles rondom opvang, Ter Apel en overlast. Wij streven naar een stabiel opvanglandschap met meer reguliere plekken, omdat dat

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

bijdraagt aan minder verhuisbewegingen, meer stabiliteit voor kinderen in de opvang, waar ook de OVV-rapporten ons op hebben gewezen, participatie en op termijn kostenbesparing door het afschalen van noodopvanglocaties. Om te komen tot voldoende opvangplekken hebben we lokale overheden nodig. Veel gemeenten hebben hun verantwoordelijkheid al jarenlang genomen. Daar ben ik ze zeer erkentelijk voor. De optelsom van al deze inzet is echter structureel te weinig om rust in de opvang te realiseren en Ter Apel te ontlasten. De asielopvang staat onder zeer grote druk. Vooral de situatie in Ter Apel is al een tijdlang onhoudbaar en daar is sprake van gecontroleerde toegang. Daarom heb ik onlangs, op 12 oktober, een brief aan alle gemeenten gestuurd waarin ik gemeenten oproep om sluitende opvanglocaties waar mogelijk open te houden, statushouders versneld te huisvesten en met spoed noodopvanglocaties te realiseren. Dat gaat over de korte termijn.

Voor de langere termijn zet het kabinet in op het toepassen van de Spreidingswet. Die wordt onverkort uitgevoerd. Er vindt veel inzet plaats op het interbestuurlijk toezicht op de wettelijke taak om iedere gemeente aan haar wettelijke taak te houden en voldoende duurzame opvang te realiseren. Ik heb eerder gezegd dat die gesprekken goed verlopen. Veel gemeenten komen bij ons op gesprek om te laten zien op welke wijze ze bezig zijn met het invullen van de wettelijke taak. Daaruit haal ik het vertrouwen dat er met veel gemeenten uit te komen is, zonder de verdere escalatie op de escalatieladder nodig te hebben. Tegelijkertijd zijn de afspraken zoals die vastgelegd zijn in de Spreidingswet wel onderdeel van het kader waarin we werken. Ik zeg tegen de heer Ceulemans dat ik in de komende maand de opgave die er de komende maanden weer ligt rondom het vaststellen van de opgave voor de tweede ronde zal vaststellen, zodat gemeentes ook weten waar zij aan toe zijn.

De heer Struijs vroeg mij naar de vaste plekken.

De **voorzitter**:
U heeft nog een interruptie van de heer Ceulemans.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Mijn vraag is de volgende. Het is duidelijk hoe de minister tegen de Spreidingswet aankijkt en hoe hij daar invulling aan geeft. De minister heeft het dan steeds over "de geest van de wet". Nu zegt hij eigenlijk ook weer: voortvloeiend uit de Spreidingswet en uit de afspraken uit de Spreidingswet ga ik zus en zo doen. Ik vind het wel belangrijk om dit te markeren en ik vind het ook belangrijk dat de minister bevestigt dat zowel het omhoog zetten van gemeenten op de escalatieladder als het in het verdeelbesluit opleggen van opvangplekken aan gemeenten die die niet hebben aangeboden, allebei bestuurlijke keuzes zijn die voor hem niet wettelijk verplichtend uit de wet voortvloeien.

Minister **Van den Brink**:
De systematiek is wel degelijk onderdeel van de wet. Om de twee zaken even uit elkaar te halen: het nemen van het verdeelbesluit is de systematiek van de wet, dus dat gaat volgens de treden zoals we die kennen, namelijk: de provinciale regietafel overlegt en legt iets aan mij voor. Daarin is ook vastgelegd dat ik daarna tot een besluit moet komen dat wel optelt tot de opgave die er ligt. Tegelijkertijd heeft u gelijk, want in vorige kabinetten hebben we gezien dat er bestuurlijk op een andere manier invulling is gegeven aan de Spreidingswet. In die zin is het dus absoluut waar. Tegelijkertijd vind ik wel dat het wat betreft de wetgeving die hier voorligt, of die is aangenomen en wordt

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

toegepast, overduidelijk is dat de bedoeling van de wet is om beide elementen tot stand te brengen, namelijk een verdeelbesluit en het voldoende realiseren van opvang door alle gemeenten. Laat ik het dus zo zeggen: het is niet de geest van de wet, maar de bedoeling van de wet.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Concluderend. Het is bekend hoe wij tegenover de Spreidingswet staan. We hebben niet voor niets een initiatiefwet ingediend om die zo snel mogelijk in te trekken. In de discussie over het dwangelement binnen de Spreidingswet wordt er heel vaak gezegd dat dat hetzelfde is als "de wet niet uitvoeren". Het is goed dat de minister in ieder geval nu bevestigt dat dat niet klopt. Ook binnen de kaders van de Spreidingswet is het mogelijk om af te zien van het plaatsen van gemeenten op de interventieladder in het kader van interbestuurlijk toezicht en om af te zien van het opleggen van asielopvangplekken aan gemeenten die die niet zelf hebben aangeboden. Het is dus goed dat dat gemarkeerd is.

Minister **Van den Brink**:
Ik markeerde richting de heer Ceulemans dat het vorige kabinet daarvan heeft afgezien, maar dat dit kabinet — dat is ook de wijze waarop ik daar tot nu toe altijd over gesproken heb — dat een direct gevolg vindt van het toepassen van de wet. Ik refereerde hierbij dus vooral aan het verleden.

Dan vroeg de heer Struijs naar meer vaste plekken, ook vanwege het financiële perspectief. Dat klopt helemaal. Dit kabinet werkt aan een stabiel opvanglandschap, waarbij de inzet van die noodopvang niet langer nodig zou moeten zijn. Op dit moment is de situatie in de opvang nog steeds nijpend en is het helaas wel nodig om gebruik te maken van noodopvanglocaties. Daarom proberen wij dat ook bij te stellen. Het kabinet heeft in het coalitieakkoord, en daaruit volgend de eerste suppletoire begroting van 2025, een ramingsbijstelling gedaan. Hierdoor is stabiele financiering voor het COA beschikbaar gekomen tot en met 2035. Dat ligt vast in deze begroting. Dat is een belangrijk keerpunt in de discussie van de afgelopen jaren over stabiele financiering. Meerjarig is er voor circa 83.000 plekken budget. Binnen die stabiele financiering wordt een vaste voorraad van 41.000 duurzame opvangplekken vastgelegd, zodat het COA daarmee kan werken.

In het kader van de opvang heeft de heer Ceder gisteren samen met de heer Van Dijk aandacht gevraagd voor de situatie van religieus geweld. Ik snap en deel de zorgen die de heer Ceder en de heer Van Dijk uiten in hun initiatiefnota over de aanpak van religieus gemotiveerd geweld in de asielopvang. Ze hebben nadrukkelijk onder woorden gebracht wat daar speelt en welke ervaringen door asielzoekers met hen gedeeld zijn. Iedere asielzoeker moet zich veilig kunnen voelen op een COA-locatie, ongeacht zijn of haar religieuze overtuiging. Het kan niet zo zijn dat asielzoekers die naar Nederland zijn gevlucht vanwege vervolging om hun geloof, hier opnieuw worden bedreigd of geïntimideerd. Wie in Nederland verblijft, moet respecteren dat iedereen hier in vrijheid kan geloven en zichzelf kan zijn. Ik heb uw Kamer vorige maand, na eerdere vragen hierover, geïnformeerd over de scherpe monitoring, door de jaarlijkse incidentenmonitor uit te breiden met nadere informatie over misdrijven met een discriminatoir oogmerk, waaronder discriminatie vanwege godsdienst, levensovertuiging en seksuele geaardheid. We zullen de nota en de ambities in de nota zeer ter harte nemen en deze verder met u bekijken, want ik neem aan dat deze initiatiefnota gewoon via de reguliere

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

procedure in de Kamer behandeld zal worden. Wij zullen ook nu al toepassen wat er mogelijk is middels de toepassing van snelrecht.

Ook de aanbeveling om de religieuze geletterdheid van medewerkers te versterken, onderschrijf ik. Ik zal daar in het vervolg met het COA over doorpraten. Ik kom daar op terug bij de behandeling van de initiatiefnota. Uiteraard zijn wij bereid om in het gesprek met het COA, de politie en het Openbaar Ministerie alle bestaande afspraken hierover opnieuw tegen het licht te houden om te bezien hoe dit in de praktijk werkt en hoe dit maximaal kan worden toegepast. We zullen ook in gesprek blijven met organisaties zoals Stichting Gave om met deze nota in de hand te bezien welke vervolgstappen er nog meer gezet kunnen worden. Ik dank u dus voor dit initiatief.

De heer Van Asten vroeg naar de kleinere aanmeldlocaties en wat we daar op termijn op kunnen gaan bereiken. Ter Apel staat al langere termijn onder druk … O, sorry, de kleinere aanmeldlocaties. Ik dacht "kleinere locaties voor asiel", maar dit gaat nog om aanmeldlocaties. Om Ter Apel te ontlasten, is er de wens om meerdere kleine aanmeldlocaties of om delen van het aanmeldproces elders te realiseren. We zijn op dit moment met ketenpartners in gesprek over de vraag hoe die kunnen worden gerealiseerd. Er zijn eerder al gesprekken met gemeenten geweest, maar die hebben toendertijd niet geleid tot aanvullende aanmeldlocaties. Ik heb u geïnformeerd over het feit dat het voor de IND belangrijk was om, vanwege de overgang naar het Migratiepact, het aanmeldproces nu eerst vooral in Ter Apel te organiseren, maar we komen nu ook in de fase dat we erover kunnen gaan nadenken op welke andere plekken dat kan en of dat ook delen van het aanmeldproces kunnen zijn. Dat gaan wij uitwerken. Ik zal de Kamer daar in het begin van het nieuwe jaar over informeren.

Mevrouw Westerveld vroeg, denk ik, in lijn met alles rondom het OVV-rapport wat wij doen rondom de situatie op de Silja. Laat ik eerst even ingaan op het OVV-rapport. De heer Ceder had daar ook een vraag over. Hoe kijken wij nu aan tegen dat OVV-rapport en wat is het vervolg? In het OVV-rapport hebben we opnieuw kunnen zien dat de omstandigheden van kinderen in de noodopvang ondermaats zijn en dat dat veiligheidsrisico's met zich meebrengt. In de beleidsreactie die ik afgelopen maandag heb gestuurd, heb ik toegelicht welke maatregelen er in gang zijn gezet om de situatie voor kinderen in de noodopvang te verbeteren, zowel op stelselniveau als op beleids- en locatieniveau. Maar het voorbereiden van realistische maatregelen die daadwerkelijk impact hebben, kost gewoon tijd. Ik heb voor u uiteengezet binnen welke scenario's wij kijken, van de meest verstrekkende situatie, namelijk alle kinderen uit de noodopvang, tot minder verstrekkende scenario's. Die scenario's worden op dit moment van een impactanalyse voorzien. Ik zal u voor 1 april, binnen de termijn van het OVV-rapport, daarover rapporteren.

In het verlengde daarvan vroeg mevrouw Westerveld naar de situatie op de Silja, een van de grote locaties in Rotterdam. Op dit grote cruiseschip zitten veel kinderen. Over het algemeen brengen noodopvanglocaties vaak veiligheidsrisico's voor kinderen met zich mee, zoals ook nadrukkelijk staat beschreven. Het kabinet hecht er waarde aan om zo snel mogelijk tot voldoende kwalitatieve opvangplekken te komen. Daarom ook passen we de Spreidingswet toe. We doen dat, zoals ik net zei bij het OVV-rapport, met een uitvoeringsscan, om te kijken hoe we een en ander kunnen versnellen zodat steeds minder kinderen op onveilige opvanglocaties zitten.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De gemiddelde verblijfsduur van de huidige groep 0- tot 17-jarigen op de Silja is 164 dagen. Er is op dit moment geen maximale duur op de Silja te bepalen, aangezien die samenhangt met allerlei andere factoren. Het gaat hier namelijk ook nog over statushouders die eigenlijk op weg zijn naar een gemeente waar ze definitieve huisvesting moeten krijgen. Dit is de situatie op de Silja. Er wordt veel inzet gepleegd om de situatie op deze locatie te verbeteren wanneer daar aanleiding voor bestaat na incidenten die daarover gerapporteerd zijn. We zijn natuurlijk ook in gesprek met de gemeente Rotterdam, die in haar coalitieakkoord heeft opgenomen dat zij die hele grote groep op termijn op een andere plek wil huisvesten. Maar dit zal tijd vergen.

Daarnaast zijn er vragen gesteld over de psychosociale hulp en over de …

De **voorzitter**:
Mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik heb de brief van de minister gelezen. Ik vind het mooi dat de eerste stappen zijn gezet, want de situatie is niet nieuw. Dat er 7.000 kinderen in gevaarlijke situaties zitten, met schade aan hun ontwikkeling, en dat huisartsen, net als anderen, daarvoor waarschuwen, is allemaal niet nieuw. Ik vind het dus mooi dat dit serieus wordt genomen, dat er stappen worden gezet, dat er een scan komt, enzovoort. De reden dat ik vroeg naar de Silja, is dat ik gewoon benieuwd ben wat dit alles concreet betekent voor deze kinderen. En als er dan straks hopelijk stappen gezet worden om al die kinderen uit de noodopvang te plaatsen, moeten wij er wel voor zorgen dat die kinderen op een plek terechtkomen waar zij langer kunnen blijven en niet voortdurend weer door moeten verhuizen.

Minister **Van den Brink**:
In die zin is de Silja natuurlijk een soort afspraak uit het verleden met de gemeente Rotterdam, die op dat moment niet bij machte was om asiellocaties te openen. Dus hebben zij ervoor gekozen om dit grote schip op hun grondgebied te hebben, waar 2.000 statushouders — dat zijn dus mensen met een asielvergunning — verblijven op weg naar een definitieve plek in de regio of verderop. In die zin is het vaak ook een tussenvoorziening. Wat ze wel heel erg knap hebben geregeld — dat maakt het soms ook gelijk zo'n dilemma — is dat de kinderen die daar verblijven ook in de regio of in Rotterdam op school komen. Al de kinderen die daar zitten, hebben nu dus wel een school, om het maar zo te zeggen. Aan die kant heeft de gemeente het dus op orde. Maar de locatie is dan weer iets waarvan je niet moet willen dat een kind er heel lang zit. Dit is telkens het dilemma bij die noodopvanglocaties: vanuit de locatie geredeneerd zeg je "nee, dit is geen goede locatie", maar de voorzieningen, bijvoorbeeld zorg of onderwijs, zijn wel op orde. Dat maakt het zo'n lastig dilemma, ook voor het COA, om te bedenken hoe ze versneld de kinderen uit dit soort locaties kunnen krijgen.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Betekent dat dan ook dat als kinderen uit de locatie gaan, er altijd rekening mee wordt gehouden dat ze hopelijk op dezelfde school kunnen blijven? Dat is natuurlijk het beste voor die kinderen, maar ook voor hun klasgenoten en voor docenten.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
Dat is precies waarom het zo ingewikkeld is. Je wil juist de plek waar ze nu naar school gaan niet veranderen. Dat beperkt je alleen wel in de afweging waar ze naartoe kunnen in de geografische ruimte, zodat die kinderen dan uiteindelijk toch op een locatie kunnen komen te wonen, als het over een azc gaat, dan wel als statushouder. Dat maakt weer dat die langetermijnopgave zo ontzettend belangrijk is. Het COA heeft met een bezetting van 102% namelijk geen speelruimte. Dat maakt dat er dus gewoon niet goed te plannen is en ook onvoldoende rekening te houden is met de belangen van kinderen in de noodopvang.

De **voorzitter**:
Mevrouw Westerveld, tot slot.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
We kennen natuurlijk allemaal de uitdagingen waar de minister voor staat als het gaat over de uitvoering van de Spreidingswet, wat voor deze groep ongelofelijk belangrijk is. We hebben in eerdere debatten al gevraagd of er niet bijvoorbeeld rijksvastgoedlocaties ingezet kunnen worden als plekken waar hopelijk mensen voor langere tijd kunnen verblijven. Ik ben ook benieuwd hoe het daarmee staat.

Minister **Van den Brink**:
Dat beeld is hetzelfde. Meneer Struijs vroeg volgens mij ook naar het vastgoed. Die locaties zijn er. Tegelijkertijd moet het daarna wel netjes met een gemeente worden afgestemd en daar hebben we tot nu toe geen resultaat op geboekt. Het is dus niet het gebrek aan locaties. Het is tot nu toe altijd het draagvlak in gemeenten geweest dat hier heeft geleid tot geen afspraken.

De **voorzitter**:
Gaat u verder met uw betoog.

Minister **Van den Brink**:
Er was een vraag van mevrouw Westerveld en de heer Van Asten over psychosociale hulp. Daar is al eerder door de Kamer naar gevraagd. Het gaat over zorg op de locaties in voldoende mate voor kinderen. In mijn brief van 16 november — dat is natuurlijk kortgeleden — heb ik uw Kamer laten weten dat er voor de periode van 2028 tot 2031 9 miljoen per jaar beschikbaar is voor deze ondersteuning. Daarmee kan die zorg worden uitgebreid, maar dat is niet voldoende voor alle locaties. Dat is ook in de brief vermeld. Het verhogen van de kostprijs, zoals eerder is voorgesteld, zou betekenen dat die moet worden opgehoogd voor dit deel van zorg. Dat zou eraan moeten worden toegevoegd. Dat zou een budgetverhoging betekenen voor het totale COA en daarvoor zijn op dit moment geen aanvullende middelen beschikbaar gesteld.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
De Spreidingswet. Een kleine twee weken geleden stond er een artikel in de krant over de werkwijze van mensensmokkelaars: asielzoekers naar Ter Apel in geblindeerde busjes, nephuwelijken en peperdure vip-reizen. Vrouwen gaan ervan uit dat ze worden verkracht. Dan kan je natuurlijk een prachtig technisch debat hebben over de Spreidingswet, maar moet je niet zo langzamerhand tot de conclusie komen dat die Spreidingswet de bestuurlijke beschaafde oplossing is die uiteindelijk voor

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

mensensmokkelaars de boodschap is: kom naar Nederland, want hier zal er altijd gewerkt worden aan opvang?

Minister **Van den Brink**:
Nee, want wij hebben een restrictief asielbeleid dat erop gericht is dat alleen mensen hier asiel krijgen die daar redenen voor hebben. Op allerlei wijzen proberen wij ons beleid zo in te richten dat het duidelijk is dat je hier niet naartoe moet komen als je daar geen kans op maakt. Tegelijkertijd — dat debat hebben we net ook al gehad — is daarvoor een procedure nodig en tijdens die procedure, die zo snel mogelijk verloopt — de IND slaagt er op dit moment echt in, zoals u hebt gezien in de rapportages over het pact, om die heel snel uit te voeren — is er een vorm van opvang nodig. Voor zolang we daar geen oplossing voor hebben — in het verleden hebben we het geprobeerd met bellen, bellen, bellen — hebben we de Spreidingswet met elkaar afgesproken. Dat is voor nu de beste manier om de opvang te regelen.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Er zijn heel veel landen in de wereld waar het minder goed wonen is en waar je niet gratis eten krijgt, gratis opvang en een gratis advocaat, zoals dat in Nederland geregeld is. Dus toch nog een keer de vraag, zonder in de techniek te verzanden: is die Spreidingswet nou niet het prachtige mooie bestuurlijke sluitstuk aan het eind van de rit gefaciliteerd door mensensmokkelaars?

Minister **Van den Brink**:
Nee, is mijn antwoord.

De **voorzitter**:
Mevrouw Keijzer, tot slot.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Dat is kort en krachtig. Dan ben je ervan af, maar dat gaat natuurlijk wel voorbij aan de werkelijkheid. We hebben net met elkaar geconstateerd dat het Migratiepact in die zin lijkt op de Dublinprocedure en dan blijft in Nederland, omdat wij het hier zo goed geregeld hebben, met zelfs een Spreidingswet die gemeenten dwingt om opvang te realiseren, die Spreidingswet uiteindelijk het bestuurlijke sluitstuk van het verdienmodel van mensensmokkelaars.

Minister **Van den Brink**:
Er spelen natuurlijk heel veel dingen die bij de opvang moeten worden betrokken. Een van de redenen waarom het in de opvang zo lastig is, is dat er heel veel statushouders zitten die al een vergunning hebben gekregen. Als we die sneller in een doorstroomlocatie kunnen laten wonen, zou het opvangprobleem al veel minder groot zijn. Door de instroom te verlagen en de procedures te versnellen, zal er op termijn minder opvang nodig zijn en zal dus ook de opgave vanuit de Spreidingswet lager worden.

De heer Van Asten had een vraag over de opvang door gemeenten zelf. Hij vroeg wat we daarin zouden kunnen doen. Door de opgave uit de Spreidingswet is er bij gemeenten meer behoefte aan om de opvangopgave in te vullen door middel van kleinschalige opvang. We zien daarvan inmiddels diverse soorten in het land. Eén vorm is de duurzame gemeentelijke opvang. De financiering daarvan loopt via het COA. Het is

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

ook mogelijk om via de andere regelingen een aanvraag te doen voor deze vorm van opvang, inclusief bevoorschotting. Bij die kleinschalige locaties, volledig geëxploiteerd door het COA, zijn er diverse knelpunten, waardoor het niet altijd mogelijk is om deze te openen. Het COA, het ministerie en de VNG zijn op dit moment in gesprek om die knelpunten en verbeterpunten in kaart te brengen en om de oplossingsrichtingen voor gemeenten in kaart te brengen, zodat zij vaker kunnen kiezen voor de duurzame gemeentelijke opvang. We zullen uw Kamer daarover per brief informeren is het eerste kwartaal van 2027, als we de uitkomst hebben van alle gesprekken die we erover voeren met gemeenten. Oss is genoemd als voorbeeld. Ik zal dat zelf ook gaan bezoeken volgende week. Volgens mij hebben verschillenden van u dat al gedaan. Dat is gewoon een prachtig voorbeeld van een gemeente die het heft in eigen handen heeft genomen en een eigen opvanglocatie heeft gerealiseerd. Ik denk dat dat soort voorbeelden absoluut aan te raden zijn.

Mevrouw Vondeling had een vraag over de woningen van statushouders. Wat wordt er gedaan als statushouders een woning weigeren? Bij het weigeren van een woning start het COA een zogeheten woningweigeringsprocedure, waarbij met de betrokkene in gesprek wordt gegaan om de reden van de weigering te achterhalen en te achterhalen of deze gegrond is. In het merendeel van de gevallen is de reden voor weigering namelijk ongegrond en aanvaart de betrokkene de woning alsnog. Indien de betrokkene volhardt in het woningweigeren, wordt de directe verstrekking van alle leefgelden en eetgelden beëindigd en wordt de aanzegging gedaan om de opvang te verlaten. Indien dat is aangewezen, is er ook sprake van een ontruimingsprocedure en waar nodig een gerechtelijke procedure. De statushouder moet in dat geval zelf op zoek naar een woning. Afgezet tegen het totale aantal gehuisveste vergunninghouders, volhardt uiteindelijk echt maar een heel minimaal aantal vergunninghouders in hun woningweigering en wordt bij een nog kleiner aantal overgegaan tot ontruiming. Het weigeren van een woning heeft dus wel degelijk consequenties, die ook worden toegepast.

De heer Van Dijk had vragen over de vrijwilligersvergoeding die bestaat voor gastgezinn… Nee, dit gaat over Takecarebnb. De vraag is, denk ik, niet helemaal goed overgenomen. Die ging over de kostendelersnorm. We zijn bekend met de signalen dat de kostendelersnorm als een mogelijke drempel ervaren wordt voor het laten logeren van een statushouder. Het generiek buiten werking stellen van de kostendelersnorm is geen mogelijkheid en is ook niet nodig, omdat in de Participatiewet al een passende oplossing bestaat. Gemeenten hebben namelijk al de beleidsvrijheid om op grond van artikel 18 van de Participatiewet maatwerk toe te passen. We zullen er zorg voor dragen dat de betrokken organisaties en gemeenten hier meer kennis over krijgen, zodat ze dat ook kunnen toepassen voor de mensen die hier gebruik van maken.

Mevrouw Van der Plas vroeg waarom we statushouders niet vaker plaatsen bij vrienden en familie. Dat is eigenlijk al staand beleid. Eigenlijk is het uitgangspunt dat als mensen hier komen als nareizigers, ze worden gehuisvest bij hun familie. We hebben daar ook altijd overleg over met gemeenten, zodat dat zo snel mogelijk wordt gerealiseerd. Mochten daar toch beperkingen in zijn, dan mogen de statushouders in afwachting van hun eigen woning ook gebruikmaken van de logeerregeling, waarmee ze tijdelijk bij familie, vrienden of een gastgezin kunnen verblijven. Dat is de manier waarop we daarmee omgaan.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Mevrouw Straatman vroeg zich af of wij rondom statushouders afspraken kunnen maken met werkgevers over huisvesting en werk. Ze vroeg of werk dat nu wordt gedaan door arbeidsmigranten ook kan worden gedaan door statushouders. De norm is dat je meedoet. Dat is ook waar mijn collega Thierry Aartsen volop mee bezig is. We zullen ook zeker het gesprek voeren met gemeenten om tot afspraken te komen met werkgevers als dat kan helpen om de uitstroom uit de opvang en de arbeidsparticipatie van nieuwkomers en statushouders te vergroten. Maar daarbij moeten we natuurlijk wel altijd even opletten dat de misstanden die soms rondom arbeidsmigratie kunnen plaatsvinden, zich niet kunnen verplaatsen naar deze groep.

Dan zijn er een aantal vragen gesteld over de situatie in Ter Apel. Die richten zich ook op de politiecapaciteit en de KMar. De heer Van Asten, de heer Struijs en de heer Ellian vroegen hiernaar. Er is absoluut sprake van overlast in Ter Apel. Naar aanleiding van de ambitie in het coalitieakkoord om daar meer politiecapaciteit in te zetten, zijn wij op dit moment in overleg met politie, Justitie en Veiligheid en het lokaal gezag om hieraan uitwerking te geven en structureel een grotere politie-inzet mogelijk te maken voor gemeenten met een aanmeldcentrum, in de eerste plaats dus voor de gemeente Ter Apel. In samenspraak met de minister van Justitie en Veiligheid ga ik binnenkort in gesprek met de politie en de lokale gezagen over de wijze waarop voor de lange termijn structurele politiecapaciteit kan worden gefaciliteerd. Daarnaast zal ik voor de korte termijn in gesprek gaan met de lokale gezagen over de extra politiecapaciteit die ter beschikking is gesteld en op welke wijze die ook kan worden ingezet voor het aanmeldcentrum in Ter Apel. Op dit moment vindt er op verzoek van de politie inzet van de Koninklijke Marechaussee plaats voor de algemene politietaak, om de politie bij te staan. Dat is onder gezag van de burgemeester. Die inzet vindt dus niet plaats voor de grenspolitietaak, waar ik als minister van Asiel over ga. Conform de Politiewet kan de Koninklijke Marechaussee enkel bijstand verlenen aan de politie als hiertoe een verzoek wordt gedaan door het gezag. Dat verzoek is gehonoreerd.

Dan vroeg mevrouw Vondeling welke boodschap ik dan heb voor de inwoners van Ter Apel. Die aanpak hebben we natuurlijk al vaker besproken. Onlangs ben ik ook weer op werkbezoek geweest bij de gemeente Ter Apel. Ik heb daar een aantal gesprekken gevoerd, ook met de voormalige burgerwacht, of iets in die trant, en ook met ondernemers; met alle betrokkenen. Die overlast is daar echt aanwezig en daarom hebben we ook maatregelen getroffen rondom de overlast in Ter Apel en het schadeloos stellen van ondernemers die daar hinder van hebben ondervonden en flink verlies door hebben geleden. We proberen op allerlei wijzen de gemeente bij te staan en ook de nieuwe mogelijkheden te benutten die de Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring kan bieden om overlast aan te pakken.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Ik had eigenlijk aan de minister gevraagd om te reageren op het feit dat door de minister van Defensie, mevrouw Yeşilgöz, groots is aangekondigd dat de marechaussee de politie in Ter Apel komt ondersteunen om de openbare orde te handhaven, maar dat uit de antwoorden van de minister blijkt dat het gaat om één koppel, dus twee marechaussees, die dan ook alleen maar worden ingezet tussen 15.00 uur 's middags en 23.00 uur 's avonds. Dit kan toch geen serieuze ondersteuning zijn? Kan de minister er misschien bij de minister van Defensie voor pleiten om meer marechaussee in te zetten?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
Ik denk dat deze inzet ook gewoon afgestemd is met en op verzoek is van de politie. Dat is de reden dat hiertoe gekomen is. Mocht er aanvullende inzet nodig zijn, dan zal die vraag op tafel komen en dan zal die moeten worden beoordeeld. In die zin is er denk ik niet direct een oordeel gegeven door ons over hoeveel dat er moeten zijn. Dat zal denk ik zijn op basis van wat er is gevraagd.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Dit snap ik dan niet helemaal. De minister zei zojuist: we zijn bezig om extra politiecapaciteit te regelen voor Ter Apel. Dan kunt u toch niet zeggen dat die twee man marechaussee voldoende is? Dat zal dan toch volstrekt onvoldoende zijn? Waarom kan er, totdat er extra politiecapaciteit is geregeld, niet gewoon meer marechaussee worden ingezet om te ondersteunen? Ik neem immers aan dat dat nodig is.

Minister **Van den Brink**:
Ik wil een beetje voorkomen dat ik vanaf het spreekgestoelte de operationele inzet van de politie ga bepalen. Ik wil zeker nog een keer hernemen of dat afdoende is dan wel voldoet aan de vraag die is gesteld. Maar het is natuurlijk een afweging die in die politieregio wordt gemaakt, in combinatie met de vraag vanuit de gemeente. Ik neem hem gewoon mee terug daarnaar, omdat ik, denk ik, niet vanaf deze plek de politie-inzet moet gaan bepalen. Maar wat nodig is, is nodig.

De **voorzitter**:
Mevrouw Vondeling, tot slot.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Nog één keer. Ik begrijp dat van de minister. De minister is ook niet de minister van de politie, maar hij is eigenlijk wel verantwoordelijk voor de veiligheid in Ter Apel, zou je zeggen, omdat daar het aanmeldcentrum zit waar al die overlast van komt. Ik vind het bijzonder. Eerder was al bekend dat er zo veel incidenten plaatsvinden dat de politie het niet aankan. Dan kan het nooit genoeg zijn dat er twee man marechaussee naartoe wordt gestuurd. Ik wil de minister dus toch dringend vragen om contact op te nemen met de diensten daar en te informeren of dit voldoende is. Het wordt groots aangekondigd door het kabinet en dan blijkt het om twee man te gaan. Dat is natuurlijk gewoon een beetje de mensen voor de gek houden.

Minister **Van den Brink**:
Het is echt een vraag vanuit de gemeente geweest. Ik zal dus in het gesprek met de gemeente en met de politie — die spreek ik niet daar, maar ik spreek de politie volgende week wel — zeker de vraag die mevrouw Vondeling aan mij stelt, meenemen.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Ik zoek een beetje de grens op van mijn Tweede Kamerlidmaatschap.

De **voorzitter**:
O jee.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Ja, toch wel. Ik snap het dilemma, hoor, maar ik zou toch de suggestie om daar een permanent GBO uit te roepen meenemen in het gesprek. Dat geeft ontzettend veel

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

ruimte, niet alleen aan de inzet van menskracht, maar ook voor een arrestantenbus en noem maar op. Deze suggestie krijg ik vanuit het veld zelf, dus die breng ik maar bij dezen in. Dank u wel.

Minister **Van den Brink**:
Een advies van een oud-politieman zou je sowieso nooit moeten afslaan. Dat advies neem ik dus mee, en ter harte, in de gesprekken die wij volgende week gaan voeren. Er is daar natuurlijk wel gewoon sprake van overlast. Dat is ook wat mevrouw Vondeling zegt. Er is gewoon een behoefte om daar zichtbaar iets aan te doen. Ik snap de vraag dus heel goed.

De **voorzitter**:
Gaat u verder met uw betoog.

Minister **Van den Brink**:
Ik kom bij het blokje overlast, voordat we bij de overige punten komen.

De **voorzitter**:
Voordat u dat doet, is er nog een interruptie van mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ja, omdat dit nog steeds in het blokje over opvang zit, volgens mij.

De **voorzitter**:
Ja.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Er zijn ook gemeenten waarin een deel van de gemeente in opstand komt omdat een azc wordt gesloten. Dat is in Rijswijk het geval, waar afgelopen week mensen aan het protesteren waren en een petitie bijna 3.000 keer werd ingevuld. Mijn vraag aan de minister is wat hij nou kan doen op het moment dat de gemeente zo'n besluit neemt, terwijl ik ook hoor van onze fractie daar dat die locatie straks voor drie jaar leegstaat.

Minister **Van den Brink**:
Hiervoor geldt, denk ik, hetzelfde als in de tegenovergestelde situatie. Ik heb het bestuurlijke gesprek met de gemeente over de wijze waarop zij invulling geven aan hun opvangtaken, om het maar zo te zeggen. Daarbinnen kan de gemeente ervoor kiezen om dingen wel of niet te doen. Ik ken dit verhaal, maar ik ken de situatie van wat er verder aan opvang wordt geboden in Rijswijk niet. Dit is dus uiteindelijk een afweging die op lokaal niveau moet worden gemaakt. Het geeft maar weer eens aan hoe er soms ook op andere manieren over wordt gedacht, dat er ook mensen zijn die denken: we hebben hier nu een opvanglocatie die goed functioneert, dus waarom zouden we die nu sluiten? Dat is de lokale democratie, zal ik uiteindelijk toch moeten vaststellen.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Vanuit onze fractie hoor ik dat het een goed draaiende opvanglocatie is, waar het ook goed gaat met de buurt. Er zitten 350 mensen en er zijn 24 plekken voor mindervalide asielzoekers. Dat is ook belangrijk. Zij zien nu dat dat wordt afgebroken. Ook in het kader van solidariteit, ook met Ter Apel en andere gemeenten in het noorden van het

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

land, hopen zij dus dat er vanuit het ministerie misschien nog eens een extra gesprek gevoerd kan worden om deze opvanglocatie open te houden.

Minister **Van den Brink**:
Sowieso geldt, zoals ik eerder heb aangegeven, ook in de brief die wij in oktober aan alle gemeenten hebben gestuurd, dat wij de oproep doen om bestaande opvanglocaties open te houden zolang de opvangdruk zo hoog is. Dat geldt dus voor alle opvanglocaties. Over alle opvanglocaties die tegen sluiting aanzitten, worden die gevoerd. Op heel veel plekken lukt dat ook. Het gesprek hierover zal dus ongetwijfeld plaatsvinden.

De **voorzitter**:
Gaat u verder.

Minister **Van den Brink**:
Mevrouw Westerveld had een vraag over iets waar meerdere mensen aan hebben geraakt, namelijk de overlast rond Utrecht en Arnhem, die eerder is genoemd. Door het vorige kabinet is al aangekondigd dat we alle signalen die er zijn aan één tafel gaan bespreken en dat is onlangs, in september, door dit kabinet operationeel gemaakt. Dat gebeurt met de operationele inzet van allerlei diensten die daarbij betrokken zijn, om overlast en criminaliteit van rondtrekkende vreemdelingen, waaronder Syrische jongeren, aan te pakken. Het doel van deze aanpak is om echt regie te voeren over deze mobiele, complexe doelgroep. Dat is dus met alle diensten. Dan kunt u alle afkortingen uittekenen: het COA, de IND, DTenV, Nidos, de ketenmariniers, de politie en het Openbaar Ministerie. Het doel is om daar passende interventies op te zetten om die overlast te verlagen. De gemeente Utrecht zorgt als koplopergemeente dat andere gemeenten ondersteund worden in deze lokale aanpak. Zowel de gemeente Utrecht als de gemeente Arnhem ontvangt aanvullende financiering ter ondersteuning van deze lokale aanpak. Er is budget voor beschikbaar gesteld om daarop in te zetten.

Een van de dingen die we daaraan moeten toevoegen, zoals de heer Struijs ook vraagt, is vaker snelrecht inzetten. Het Openbaar Ministerie zet ten aanzien van asielzoekers die misdrijven plegen en ook ten aanzien van deze jongeren in op lik op stuk. Bij voorkeur wordt de zaak direct afgedaan, indien mogelijk met toepassing van snelrecht. Het moet dan wel gaan om bewijstechnisch gezien relatief eenvoudige zaken waarvoor geen aanvullend onderzoek nodig is. Indien concreet zicht is op uitzetting kan dat ook helpen en prevaleert dat. Of de inzet van snelrecht en directe tenuitvoerlegging ook met een gevangenisstraf gepaard gaat, hangt natuurlijk af van de omstandigheden en is aan de officier van justitie.

In die aanpak is wel ontzettend belangrijk — de heer Ellian heeft daar vragen over gesteld — dat er aangifte wordt gedaan en er opvolging aan wordt gegeven. Alleen met een veroordeling kan dat ook gekoppeld worden aan de afwijzing dan wel de herbeoordeling van een asielverzoek. Dat zijn zaken die wij nadrukkelijk onder de aandacht brengen van alle ketenpartijen, zodat zij ook in die samenwerking met elkaar de overlast van overlastgevende asielzoekers weten aan te pakken.

De heer Ellian sprak over de incidenten versus het aantal mensen dat uit die cijfers naar voren komt en vroeg wat we daar extra voor gaan doen. Hij vroeg in dat kader ook naar de 30 miljoen die daarvoor beschikbaar is gesteld. Er wordt nu snel beslist in de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

asielprocedure en we laten de veroordelingen tijdens de procedure zwaarder meewegen in het besluit op de asielaanvraag. De asielzoekers die in de zogenaamde Top X-lijst staan, gaan we strenger aanpakken. We houden daarbij meer rekening met recidive. We zetten in op terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers die overlast veroorzaken en op het net genoemde lik-op-stukbeleid. Naar aanleiding van de ambitie in het coalitieakkoord is afgesproken om in overleg met politie, Justitie en Veiligheid en lokaal gezag uitwerking te geven aan een structureel hogere politie-inzet waar nodig, bijvoorbeeld in Ter Apel. We hebben nu met de hele keten afgesproken dat die samenwerking wordt versterkt, zodat alles erop gericht is om alle overlast en opvolging daarvan direct te laten leiden tot afwijzing van asielverzoeken.

De heer Ceulemans had …

De **voorzitter**:
U houdt al in omdat u ziet dat de heer Ellian naar de interruptiemicrofoon is gekomen voor een vraag.

De heer **Ellian** (VVD):
Ik begrijp het antwoord en de minister was ook duidelijk in zijn schriftelijke beantwoording. Ik heb eigenlijk maar één korte vraag. Ik snap de uitleg. De essentie is dat je een veroordeling moet hebben voor een ernstig strafbaar feit of iets net daaronder. Ziet de minister dat het voor veel mensen toch eigenlijk heel onrechtvaardig voelt? Ik noem de cijfers: 7.000 personen zijn betrokken bij meer dan vijf incidenten. Dat voelt heel gek. Ziet de minister dat wel?

Minister **Van den Brink**:
Nou, ik kan me dat goed voorstellen, juist omdat de aantallen die u noemt zo hoog zijn en het tegelijkertijd gaat om incidenten die zich hebben herhaald. Ik heb mezelf ook nog weleens afgevraagd of we toch niet nog een keer goed moeten kijken naar wat de maatstaf bij die incidenten is. U noemde al eerder, ook in het debat gisteren, dat dit ook zaken kunnen zijn die zich op een COA-locatie afspelen. Ik denk dus dat we ook rondom die Top X-lijst en de registratie van incidenten nog eens goed naar een en ander moeten kijken. Eigenlijk wil je vooral dat strafrechtelijke kader er als eerste uit gepakt hebben, omdat dit leidt tot opvolging bij het asielbesluit. De incidenten die daaronder zitten, maar niet strafwaardig zijn, om het zo te zeggen, hebben daar eigenlijk een mindere relatie mee, maar op een COA-locatie kunnen die wel relevant zijn. Daartussen zit denk ik de groep die wel degelijk incidenten en overlast veroorzaakt, maar waartegen geen aangifte wordt gedaan, waardoor er geen opvolging plaatsvindt. Dat is denk ik de groep waar we ons het meest op moeten focussen. Dat vraagt van alle ketenpartijen dat er echt op gehandeld wordt. Dat gaat over het COA en over het doen van aangifte, indien daar sprake van is. Dat is ook precies de reden waarom we nu met die keten aan tafel gaan zitten om daar veel meer opvolging aan te geven.

De heer **Ellian** (VVD):
Dank voor het antwoord. Hij is aan het bellen, maar ik denk dat het ook het punt van collega Struijs raakt, namelijk de snelle opvolging vanuit de politie naar het OM en de uiteindelijke vervolging. Kunnen we afspreken dat we hier binnenkort een terugkoppeling over krijgen? Ik ben namelijk wel benieuwd of dit dan tot resultaten gaat leiden.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
Ik denk dat dat een goede vraag is. Ik ben op dit moment dus met de keten tot een opdracht aan het komen, waar zij dan in onderlinge afstemming mee starten. Dan kan er ook gekeken worden welke opvolging daaruit voortkomt. Ik wil dus voorstellen dat ik hier in het voorjaar op terugkom en dan laat weten wat de resultaten zijn en hoe de aanpak verloopt.

Dan vroeg de heer Ceulemans nog naar de overlast in Emmen. We hebben natuurlijk al vaker, ook met de gemeente, gesproken over de vraag in hoeverre we Emmen, een buurgemeente van Ter Apel, kunnen ondersteunen, met name bij het station. De gemeente Emmen heeft in 2026 een financiële bijdrage ontvangen voor het nemen van lokale maatregelen. Die was gericht op de inzet van bijvoorbeeld meer boa's, bodycams en extra cameratoezicht. De gemeente kan daar in 2027 opnieuw een aanvraag voor indienen. Ik ga er ook van uit dat die dan opvolging krijgt. Wij hebben ook acht toezichthouders van de staatstoezichtsteams ter beschikking gesteld voor de inzet in Nieuw-Weerdinge, in het stationsgebied, in het centrum van Emmen en op station Emmen Zuid. Het ministerie financiert ook zes boa's voor de inzet in Nieuw-Weerdinge. Wij dragen dus op allerlei wijzen bij om de overlast daar te verminderen en om aanwezig te zijn.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Ik heb het gelezen en ik ben daar ook meermaals op werkbezoek geweest. Ik heb ook ondernemers gesproken die gewoon echt horendol worden en die het hele plezier in hun werk aan het verliezen zijn. Dat zijn mensen die hun eigen zaak zijn begonnen en daar met z'n tweeën werken, en die gewoon dagelijks te maken hebben berovingen of diefstallen. Een dag later zien ze de mensen die dat doen gewoon weer lachend voorbijkomen en zich intimiderend gedragen. Ik lees dus wat er gebeurt. Ik twijfel ook oprecht niet aan de oprechtheid van de minister als hij zegt dat hij dat wil oplossen, maar het is nu niet genoeg. Het wordt ervaren als niet genoeg. Is de minister bereid om, gelet op de ervaringen die er nog altijd zijn en die de afgelopen weken af en toe weer van kwaad tot erger werden, te kijken wat hier nog aanvullend gedaan kan worden?

Minister **Van den Brink**:
Laat ik het zo zeggen: ik ben altijd bereid tot het voeren van dat gesprek. We hebben onlangs natuurlijk al, op initiatief van u en de heer Ellian, gekeken wat we extra kunnen doen op de Valleilijn om de overlast aan die kant te beperken. Dat heeft natuurlijk ook direct impact op het stationsgebied. We zijn daar dus op allerlei wijzen aanspreekbaar en we zullen dat gesprek ook vervolgen. Als de druk op Ter Apel uiteindelijk afneemt, wat natuurlijk het grotere doel is, zal de overlast ook afnemen. Dat kan er ook aan bijdragen. Maar ik zeg zeker toe om dat gesprek met Emmen te vervolgen en om te kijken wat daarvoor nodig is.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Dan maak ik een bruggetje naar de Valleilijn en de Vechtdallijn. Ik schrok eerlijk gezegd wel van het schriftelijke antwoord dat op mijn vragen van gisteren gekomen is. Ik lees dan: "Mede naar aanleiding van de op 13 oktober aangenomen moties van het lid Ellian en de leden Ceulemans en Goudzwaard, is door de minister van JenV in afstemming met de staatssecretaris van JenV en de minister van AenM besloten om de politie te vragen hoe enkele pilots naar Rotterdams voorbeeld kunnen worden uitgevoerd. Daarbij zal ook naar de Vechtdallijn worden gekeken." Er ligt gewoon een aangenomen motie

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

van een maand geleden van mij en collega Goudzwaard, die zegt: die verbinding moet binnen een maand worden aangesloten op RTIC. Ik lees het nu alsof er een soort oriëntatie gaande is, dat het nog de vraag is of het überhaupt gaat gebeuren en op welke lijnen, en dat er naar de Vechtdallijn gekeken wordt. Deelt de minister mijn conclusie dat dat onmogelijk een afdoening kan zijn van de motie die hier is aangenomen?

Minister **Van den Brink**:
Dit is nu zo'n geval dat je in een driehoek terechtkomt waarvan ik ook pas heb ontdekt hoe die eruitziet, namelijk met heel veel partijen die ergens verantwoordelijk voor zijn. Dan reageer ik eerst heel enthousiast, omdat ik het een heel goed idee vind, om daarna te ontdekken wat er allemaal voor nodig is en wie er allemaal bij komen kijken. Ik denk dat u dus een beetje een verschil ziet tussen mijn initiële reactie op uw motie en de schriftelijke reactie nu. Dat heet dan voortschrijdend inzicht in de wijze waarop dat moet worden uitgevoerd. Mijn doel is nog steeds om die motie uit te voeren zoals u dat heeft gevraagd, namelijk door die pilot gewoon op die plek te realiseren. Ik moet dat wel in afstemming doen met allerlei betrokkenen die in de antwoorden zijn genoemd.

De **voorzitter**:
Meneer Ceulemans, tot slot.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Dit is de tweede interruptie op dit onderwerp. Dan is mijn logische vervolgvraag: waar zit nu het probleem? Waar zit nu de opstopping? De minister zegt dat hij enthousiast was over de motie en dat hij het eigenlijk graag binnen een maand geregeld had willen hebben. Dit is overigens niet de eerste motie. Er ligt ook een motie van collega Goudzwaard die met 140 stemmen is aangenomen in mei, waarin werd gevraagd om voor de herfst toegang te geven tot het rijbewijsregister, de BVV en de strafrechtketendatabank. De Kamer heeft het heel vaak gezegd, er zijn meerdere moties aangenomen, de minister zegt het graag te willen doen en toch gebeurt het niet. Waar zit dan nu het probleem?

Minister **Van den Brink**:
Ik moet zeggen dat daarvoor gewoon geldt dat ik dat probleem moet oplossen met mijn collega's en met de uitvoering en dat ik daar zo snel mogelijk over moet rapporteren aan u. Dat zit uiteindelijk gewoon in de afstemming en in wat eerder is gezegd, namelijk dat er allerlei aspecten zitten aan de koppeling van gegevens. Zodra je de woorden "koppeling" en "gegevens" gebruikt, kom je in een debat terecht omdat je in de uitvoering nogal wat hobbels tegenkomt. Dat proberen we zo snel mogelijk op te lossen. Ik weet hoe belangrijk dit is, ook voor de mensen die daar elke dag reizen, want die overlast moet gewoon naar beneden. Dit zou een hele goede manier zijn om dit aan te pakken.

De **voorzitter**:
Gaat u verder.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Ik mag nog een vraag stellen.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
Het was uw derde interruptie, meneer Ceulemans.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Een punt van orde. Ik interrumpeerde de minister één keer over het centrum van Emmen. Daarna ging ik zitten. Toen begon hij over de Vechtdallijn of over de treinverbinding. Daar interrumpeerde ik vervolgens op. Als u mij toestaat, heel kort, want ik ga er echt geen lang verhaal van maken …

De **voorzitter**:
Nou, heel kort.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Heel kort. Er ligt een aangenomen motie met een termijn die is verstreken. Hij zegt: het is nu niet aan mij om te zeggen waar het probleem zit, maar wel om het op te lossen. Op welke termijn kunnen we die oplossing dan wel tegemoetzien?

Minister **Van den Brink**:
Mag ik op de vraag even terugkomen en in de tweede termijn concreet antwoord geven? Dan kan ik dat gestand doen.

Ik kom bij de overige vragen, mevrouw de voorzitter.

De **voorzitter**:
Dat is het laatste blokje.

Minister **Van den Brink**:
Ja, dat is het laatste blokje voordat ik de amendementen ga doen.

Ik wil beginnen bij de vraag van de heer Ceder. Hij vroeg naar ongedocumenteerden en de eerder uitgebrachte rapporten. Inmiddels zijn dat er twee. Er is in maart een rapport verschenen. Onlangs is er nog een tweede rapport verschenen. Hij heeft hier ook eerder een motie over ingediend. Ik heb daar recentelijk op gereageerd en aangegeven welke mogelijkheden er zijn voor de regularisering van ongedocumenteerden. Daarbij is onder andere gekeken of een toekomstige positieve bijdrage aan de samenleving, bijvoorbeeld arbeidspotentie, een rol kan spelen bij het verkrijgen van een reguliere verblijfsvergunning. Daarbij is ook gekeken naar de Duitse praktijk. Het kan zijn dat ongedocumenteerden familiebanden in Nederland hebben en veel kennis van de taal en cultuur hebben. Dat geldt niet alleen voor ongedocumenteerden met een historische band met Nederland, maar kan ook gelden voor alle andere ongedocumenteerden. Echter, voor al dit soort opties geldt dat er in dat geval alsnog een verblijfsrecht ontstaat na een langdurig onrechtmatig verblijf en het niet voldoen aan de vertrekplicht. Tegelijkertijd zijn er andere mensen, die zich wel hebben gehouden aan de vertrekplicht. Die zijn wel teruggekeerd. Met alles wat ik daar tot nu toe over gezien en gelezen heb, zie ik ook geen andere werkbare opties die na langdurig onrechtmatig verblijf zouden kunnen leiden tot legaal verblijf. Ik zal u wel binnenkort een uitvoerigere beleidsreactie geven op de beide rapporten die door het WODC zijn geschreven.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ik ben het hier natuurlijk niet mee eens, want Duitsland laat zien dat het kan. Het is ook

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

een beetje gek dat een kind dat door toedoen van ouders uit bijvoorbeeld Brazilië hier is geboren, de basisschool en de middelbare school heeft doorlopen, een hbo-diploma heeft behaald in bijvoorbeeld elektrotechniek en graag zonnepanelen wil gaan leggen, vanaf zijn 18de te horen krijgt: ja, sorry, maar u moet terug naar Brazilië. Daar is die persoon misschien nooit geweest. Misschien spreekt hij ook de taal niet.

De **voorzitter**:
Uw vraag.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Eigenlijk zegt de minister: totdat die persoon sterft of teruggaat naar een land waar hij nooit is geweest, kunnen we helemaal niets meer doen. Maar je zou natuurlijk wel een verblijfsvergunning kunnen geven.

De **voorzitter**:
Uw vraag.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Volgens mij is het dus een politieke keus en niet een onmogelijke keus.

De **voorzitter**:
Uw vraag, meneer Ceder.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ja, voorzitter. Daar kom ik nu langzaam maar zeker aan toe.

De **voorzitter**:
Graag. Nou, vooral kort en bondig, alstublieft.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ja, voorzitter, dat zal ik zeker doen. Ik heb twee vragen. Kan de minister in ieder geval een inhoudelijke beleidsreactie op het WODC-rapport toezeggen? Het gaat dus niet zozeer om de motie. Er is ook een rapport dat eigenlijk stelt wat ik benoem. Kan ik daar een toezegging op krijgen? Ik heb zo nog een tweede vraag.

Minister **Van den Brink**:
Ik denk dat het goed is dat ik de twee rapporten die er nu zijn gekomen — we hadden in het voorjaar een rapport over de groep; het tweede rapport gaat echt inhoudelijk over regularisering — bij elkaar trek en daar één inhoudelijke beleidsreactie op geef. Daarin kan ik dan uiteenzetten waar we allemaal tegen aanlopen, dan wel welke overwegingen eronder liggen om daar niet toe over te gaan. Ik zeg u dus toe dat we dat aan het begin van het nieuwe jaar aan uw Kamer zullen toesturen.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
In het verlengde daarvan zou ik willen vragen of de minister in ieder geval kan toezeggen dit punt te betrekken bij een overleg met de minister van SZW, het mkb en VNO. Dat is een van de gesprekken die misschien de komende tijd op de agenda staan. Wij halen jaarlijks namelijk 100.000 kennismigranten et cetera naar Nederland toe. Het is best ingewikkeld hoe die constructies gevormd zijn. Dat hebben we nodig, omdat we de capaciteit niet hier hebben. Tegelijkertijd maken die ingewikkelde constructies dat we

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

dit links laten liggen. Ik zou graag willen weten hoe het mkb en VNO-NCW daarnaar kijken. Zou u kunnen toezeggen dat eventueel in een gesprek even na te vragen?

Minister **Van den Brink**:
Ik denk dat ik daar iets terughoudender mee ben, want dat gaat ervan uit dat ik ook een route zie. Ik wil de volgorde van eerst een beleidsreactie en vandaaruit het politieke debat alvorens ik gesprekken ga voeren over iets waar ik zelf nog geen voorstander van ben. Laten we gewoon de volgorde aanhouden zoals ik die net voorstel. Ik kom met een uitvoerige beleidsreactie op die beide rapporten. Dat geeft ongetwijfeld reden tot een nieuw politiek debat. Dat krijgt dan wel of niet een vervolg.

De **voorzitter**:
Meneer Ceder, tot slot.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Tot slot. Mijn vraag is of de minister gewoon wil vragen wat VNO-NCW en het mkb ervan vinden. Dat gaat dus niet om het tot uiting brengen van een politieke mening. Het kan namelijk zijn dat zij zeggen: "Dit is misschien een gouden greep. Dit is wat de economie nodig heeft. Waarom doet u dit niet, à la Duitsland?" Of ze zeggen: nee, dat moet u vooral niet doen. Dan kunt u dat vervolgens terugkoppelen naar de Kamer. Ik wil dus toch een poging wagen, omdat ik het niet met de minister eens ben dat ik veronderstel en dat daar een politieke wens onder zit. Het is vooral een informatie-uitwisseling.

Minister **Van den Brink**:
Sommige vragen zijn toch niet helemaal neutraal. Soms heb je een vraag waarvan het antwoord gewoon onhanteerbaar is. Dit is zo'n vraag. Ik zou ook aan hen kunnen vragen: wilt u meer arbeidspotentieel van mensen die hier al heel lang verblijven en mogelijk een diploma hebben? Het antwoord daarop kan ik wel ongeveer uittekenen. Daarna ben ik echter verantwoordelijk voor de vraag hoe ik dat ga regelen. Ik heb net uiteengezet dat ik niet zie hoe ik dat ga regelen en ook niet bereid ben om dat te regelen. Dat ga ik nog verder uitwerken in mijn beleidsreactie, maar in die volgorde ga ik dit debat vervolgen.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ik zit dit net zo eens te beluisteren. Ik herinner me het interruptiedebat met de heer Ceder over de vraag of hij wel of niet voor een pardon is. Zou de minister in de beleidsreactie op deze rapporten willen meenemen in welke mate een positief antwoord op deze vragen weer leidt tot algemene regels op basis waarvan mensen een pardon zouden kunnen krijgen?

Minister **Van den Brink**:
Ja, ik wil best toezeggen dat ik dat daarbij betrek. Dat is goed.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Want voordat je het weet, krijg je weer een andere categorie. Dat wordt dan een "arbeidspotentieelpardon" — ik bedenk maar meteen een woord — op basis waarvan mensen die hier langdurig illegaal verblijven en een opleiding hebben gevolgd alsnog een verblijfsvergunning krijgen. En dan hebben we weer een nieuwe pardoncategorie.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Volgens mij was dat nou net niet de bedoeling. Als je hier komt en illegaal verblijft, dan moet je terug.

Minister **Van den Brink**:
Ik kan alleen maar zeggen dat ik het met mevrouw Keijzer eens ben. Dat was eigenlijk al zo voordat zij de vraag stelde, en dat is nu nog steeds zo.

De **voorzitter**:
Gaat u verder.

Minister **Van den Brink**:
De heer Ellian heeft nog een vraag gesteld over de Oekraïners. Ze zijn niet vaak genoemd. Hier verblijven Oekraïense mensen, maar er is een groep die een zodanige overlast veroorzaakt dat daar in de opvang allerlei problemen uit voortkomen. Verschillende gemeenten kloppen bij ons op de deur met de vraag of daar niet toch meer aan te doen is. Inmiddels hebben we gezien dat het niet mogelijk is om ontheemden definitief de toegang tot de opvang te ontzeggen en hun die basisvoorziening te onthouden. Zij hebben wel andere mogelijkheden om tegen overlast op te treden, waaronder het opleggen van maatregelen en het tijdelijk overplaatsen van overlastgevende bewoners naar andere opvanglocaties. Daarnaast komt van de gemeenten regelmatig de wens terug om ontheemden uit de reguliere opvanglocaties te halen en ook op andere locaties onder te brengen. We hebben daarvoor een nieuwe opvanglocatie ontwikkeld: de bijzondere begeleide opvang. De eerste daarvan is in september jongstleden geopend in Ermelo. Dat is een bijzondere plek, omdat daar ook echt extra zorg kan worden geboden in het kader van verslaving, een gedragsproblematiek of een andere ggz-problematiek. Op dit moment bekijken we of dit op meerdere plekken kan worden toegepast.

Ten slotte heb ik voordat ik naar de amendementen ga nog een vraag van mevrouw Straatman. Naast wat we eerder al bespraken over de leges, stelde zij voor dat voor een derde asielaanvraag leges moeten worden betaald, zoals dat ook in Griekenland het geval is. Dat wilde zij ook in Nederland. Griekenland heft leges bij elke opvolgende asielaanvraag. Voor zover mij bekend is, is Griekenland de enige lidstaat die leges heft bij asielaanvragen. De Europese Commissie is wel redelijk kritisch op dit aspect. Er is overigens nog geen Europese jurisprudentie over ontwikkeld. Die zou wat dit betreft, denk ik, wel kunnen ontstaan. Die leges mogen namelijk geen effectieve toegang tot het asielrecht in de weg staan en er moet rekening worden gehouden met kwetsbaarheden en draagkracht. Dat wil zeggen dat het bedrag dat aan de leges wordt verbonden, niet zo hoog mag zijn dat het een drempel vormt voor indiening. Dat geeft aan dat daar wel ruimte voor zou bestaan. Ik denk dat het goed is om daar eens wat dieper op in te gaan om te kijken of vormen daarvan toch mogelijk zijn om het doel inzake herhaalde asielaanvragen die kansloos zijn, echt te kunnen realiseren.

De heer **Van Asten** (D66):
De minister gaf aan dat hij aan het einde van zijn beantwoording is. Daar was ik een beetje bang voor, want één vraag is niet schriftelijk beantwoord, maar de rest wel, en daar ben dankbaar voor. Ik zal de vraag even herhalen; wellicht kan die dan alsnog in tweede termijn beantwoord worden. Het ging over de brief die afgelopen maandag op de mat lag. Daaruit blijkt dat regelgeving voor asielzoekers om sneller aan het werk te gaan pas per 1 juli 2027 in werking treedt. Dit terwijl het ontwerpbesluit in maart 2026 naar de

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Kamer is gestuurd. Hebben de IND en het UWV die tijd daadwerkelijk nodig, of kunnen we dat proces versnellen? De BRP-codes voor die wetgeving zijn er al, dus zo lang zou het toch niet moeten duren.

Minister **Van den Brink**:
Ik zou het ook graag sneller willen. Tegelijkertijd ligt dit volgens mij helemaal bij mijn collega van SZW, die daar juist enorm op dealt en aan trekt. Er is op geen enkele manier een vertragende factor vanuit politiek of beleid. Nou ja, beleid? In de uitvoering, denk ik. Ik ga het voor de tweede termijn nog even checken. Wij willen dit namelijk eigenlijk allemaal zo snel mogelijk.

Voorzitter. Ik heb op dit moment een zevental amendementen voor mij liggen, die ik in de volgorde van de nummering wil gaan behandelen.

De **voorzitter**:
Gaat uw gang.

Minister **Van den Brink**:
Ik begin bij het amendement-Lammers op stuk nr. 6. Mevrouw Lammers zegt dat zij graag wil dat we de subsidie voor VluchtelingenWerk Nederland afbouwen en dat we dat geld volledig inzetten voor de Dienst Terugkeer en Vertrek. Dat amendement moet ik ontraden, omdat wij er juist voor gekozen hebben om VluchtelingenWerk Nederland in te zetten om op verschillende plekken gesprekken te voeren die nodig zijn om asielzoekers voor te lichten op de asiellocaties.

De **voorzitter**:
Het amendement op stuk nr. 6 wordt ontraden.

Minister **Van den Brink**:
Ik ga naar het amendement-Van Dijk op stuk nr. 7. Dat amendement regelt extra budget voor de verlenging van de pilot van Takecarebnb, nadat die het afgelopen jaar succesvol is geweest. Dat amendement krijgt oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
Het amendement op stuk nr. 7 krijgt oordeel Kamer. Daar is een vraag over van mevrouw Lammers.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Ik had toch nog een vraag over het amendement op stuk nr. 6. Dat gaat over gesprekken op locatie. Ik vraag mij af waarom de IND dat niet zou kunnen. Waarom hebben we daar een speciale stichting voor nodig?

Minister **Van den Brink**:
Het zijn een soort spreekuurvoorzieningen. De IND doet de juridische counseling. Dat is dus echt al een hele andere invulling van bijstand dan in het verleden het geval was. Dat gaat dus echt over voorlichting over hoe de procedure eruitziet. Maar er blijven natuurlijk vaak wel heel veel vragen bij asielzoekers als ze eenmaal in de procedure zitten of hier verblijven. Die gaan overigens niet alleen over de procedure, maar kunnen over allerlei zaken gaan, ook over werk of anderszins. In die zin is dit een maatschappelijke organisatie die daar een hele belangrijke rol in vervult en dat wil ik ook zo laten.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
Gaat u verder. We zijn bij het amendement op stuk nr. 8.

Minister **Van den Brink**:
Het amendement-Russcher op stuk nr. 8. In dat amendement wordt het budget van de Koninklijke Marechaussee verhoogd, maar dan wel eenmalig en op basis van het schrappen van andere zaken rondom opvang. Dat amendement ontraad ik dus.

De **voorzitter**:
Het amendement op stuk nr. 8: ontraden.

Minister **Van den Brink**:
Het amendement op stuk nr. 9 doet eigenlijk hetzelfde als het amendement-Lammers op stuk nr. 6. Om dezelfde reden ontraad ik ook dit amendement.

De **voorzitter**:
Het amendement op stuk nr. 9: ontraden.

Minister **Van den Brink**:
Het amendement-Lammers op stuk nr. 10 is een amendement dat je niet elke dag ziet, want dit is een amendement dat over 2,2781 miljard gaat. Dat is zo'n groot bedrag. Ze wil dat vanuit het COA-budget overzetten naar de Dienst Terugkeer en Vertrek. U kunt zich voorstellen dat dat de hele COA-organisatie overhoophaalt, dus dat amendement moet ik ontraden.

De **voorzitter**:
Het amendement op stuk nr. 10: ontraden.

Minister **Van den Brink**:
Het amendement-Boomsma/Ceulemans op stuk nr. 11. Dat amendement verhoogt in 2027 het budget op artikel 37 met 6 miljoen, voor de bouw en, voor zover het budget dat toelaat, exploitatie van een opvanglocatie in Syrië voor alleenstaande, minderjarige Syriërs. Dat moet ik voor nu ontraden. Ik heb net onder verwijzing naar het debat aangegeven dat we zeker in gesprek gaan om te kijken welke mogelijkheden er zijn voor vormen van opvang van amv's en met welke partnerlanden we dat gesprek op dit moment voeren. Het is mogelijk dat daar op termijn ook Syrië bij komt, maar dat is op dit moment nog niet voorzien. Ik moet dit amendement dus ontraden.

De **voorzitter**:
Het amendement op stuk nr. 11 wordt ontraden. Daar heeft de heer Boomsma een vraag over.

De heer **Boomsma** (JA21):
Maar de minister vindt het dus wel een heel goed idee om te werken aan deze voorzieningen. Overigens gaat het amendement ook over andere locaties en over werken aan projecten voor mensen die net niet meer minderjarig zijn, maar wel begeleid kunnen worden bij die terugkeer. Dat is namelijk juist zo belangrijk.

Minister **Van den Brink**:
Met Syrië moeten we nog heel veel dingen doen; daar hebben we net al over

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

gesproken. De aanpak voor Syrië omvat nogal veel, zoals vrijwillige terugkeer en gedwongen terugkeer wanneer dat kan; daarvoor zou ik het liefst als eerste de overlastgevers in beeld brengen. Dan heb je nog alle openstaande aanvragen en daarbinnen heb je nog de amv's. In de categorie van gedwongen terugkeer is de amv echt wel de allermoeilijkste, ook in juridische zin. In het palet van wat er rond Syrië gaat spelen, is het voor de amv het moeilijkst om het op korte termijn te realiseren. Ik voorzie dus niet dat dat op korte termijn mogelijk zal zijn.

De heer **Boomsma** (JA21):
Maar we hebben het net in het debat ook gehad over andere verkenningen, voor andere landen, waaronder Marokko en Ethiopië. Daarvoor moet er toch voldoende budget zijn, om die projecten volgend jaar daadwerkelijk uit te rollen en tot een succes te maken? Daarna kunnen we weer verder kijken, onder andere naar Syrië, maar in ieder geval ook naar andere locaties die bekende herkomstlanden van amv's zijn.

Minister **Van den Brink**:
Natuurlijk. Tegelijkertijd — dat herkent u ook — zijn er al heel veel miljoenen beschikbaar voor wat we op dit moment in Syrië aan het opbouwen zijn. Dat gaat over het PROSPECTS-programma, waarbij voor Syrië additioneel 27 miljoen vrijgemaakt is voor 2025 tot en met 2027. In 2026 is er voor de wederopbouw van Syrië 25 miljoen vrijgemaakt. Er lopen dus allerlei programma's en partnerschappen en er is capaciteitsopbouw in Syrië. Voor nu is dit de programmering zoals we die voor ons zien. Als daarin andere dingen mogelijk zijn, zal ik daar zeker op terugkomen bij de Kamer, maar voor nu wil ik even hierop focussen.

De **voorzitter**:
U bent bij het laatste amendement en dat is het amendement op stuk nr. 12.

Minister **Van den Brink**:
Dat voorziet in wat de heer Ceulemans heeft bepleit, namelijk de aparte herbeoordelingsunit. Daarvoor maakt hij budget vrij door 20 miljoen af te schalen van het budget voor asielnoodopvang. Dit amendement moet ik op grond van de dekking ontraden. Ook ontraad ik het onder verwijzing naar het debat en de aanpak die ik voor ogen heb voor de herbeoordelingsunit. Ik snap ook dat er op termijn mogelijk meer voor nodig zou kunnen zijn, maar daar kom ik dan bij uw Kamer op terug. Daarom moet ik dit amendement dus ontraden.

De **voorzitter**:
Voordat u afrondt, is er een interruptie van de heer Ceder.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
De minister is aan het einde van zijn termijn gekomen, denk ik. Ik heb nog een onbeantwoorde vraag over de lvv's. Er ligt een uitspraak en de minister geeft nu aan in hoger beroep te gaan en daarom geen andere stappen te nemen. Maar het gevolg voor de gemeenten is wel groot. Mijn concrete vraag is of de minister mij een toezegging kan doen. Over een aantal weken, uit mijn hoofd op 10 december, komt er een nieuwe ETHOS-telling, een telling van het aantal daklozen in een stad, een daklozentelling. Het vermoeden is dat dat in een aantal gebieden zal stijgen. Mijn vraag is of de minister na de uitkomst van die cijfers, de ETHOS-telling, met de gemeenten in gesprek wil gaan om

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

te kijken of het lvv-beleid gevolgen heeft voor de openbare orde en de veiligheid, en dus ook voor de dakloosheid in gemeenten. Zo ja, gaat hij dan kijken wat dat betekent?

Minister **Van den Brink**:
Ik ga vanuit een iets andere aanvliegroute mogelijk wel dicht in de buurt komen. Ik zeg er wel meteen bij dat dit losstaat van de lvv, want ik sta achter het beleid dat we nu voeren. Maar ik zie wel dat er bij verschillende gemeentes aan de daklozenkant, om het zo maar te zeggen, wel vraagstukken zijn die vaak met arbeidsmigratie te maken hebben. Dat gesprek met de gemeentes loopt ook al wel. Die gemeentes hebben dan vaak weer wel een dubbeling, omdat ze in het verleden ook een lvv-gemeente waren. In die zin wordt dat ook wel tegen mij gezegd. Ik kan daar ook het gesprek over voeren. Maar ik ga die gesprekken dus voeren met de gemeentes. Ik doe dat echter uitdrukkelijk niet vanuit de context van de lvv, want de lvv is een afgerond hoofdstuk. Voor zover daar nog juridische procedures over lopen, worden die gewoon uitgelopen. Ik moet dat natuurlijk doen met mijn collega's van SZW en VWS, maar in een aantal grote steden is er wel degelijk een nogal groot vraagstuk rond dakloosheid en mensen die niet rechtmatig in Nederland verblijven. Die groep kan uit allerlei categorieën mensen bestaan, namelijk arbeidsmigranten, ongedocumenteerden en mogelijk ook mensen uit de asielprocedure.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Het standpunt van het kabinet is bekend. Tegelijkertijd proberen we met de Spreidingswet en andere maatregelen de overlast te verminderen. Maar we zien toch dat er mogelijk ... Nou, ik denk dat die signalen er al zijn vanuit de openbare-ordekant. Er ontstaan daardoor wel degelijk nieuwe vraagstukken. Ik dacht een toezegging te hebben gehoord, namelijk dat de minister dat gesprek aan zal gaan vanuit de invalshoek die ik zojuist omschreef. Ik wil nog wel even dubbelchecken of dat klopt. Krijg ik verder een terugkoppeling over die uitwisseling en over wat de gemeenten aangeven? Dan kan de Kamer er ook kennis van nemen.

Minister **Van den Brink**:
Dat ga ik doen. Ik ga dat gesprek voeren. Ik moet dat gesprek tegelijkertijd met mijn collega's in het kabinet voeren. Maar ik wil het ook gewoon snappen. Ik hoor namelijk meerdere verhalen over grote groepen arbeidsmigranten uit Oost-Europa. Op welke wijze kunnen wij gemeenten daarbij dan wel of niet helpen? En vanuit welke invalshoek kunnen we daar misschien meer op doen? Dat er sprake van overlast is in een aantal steden, dat is wel evident.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
En het kabinet heeft natuurlijk de doelstelling om in 2030 niemand dakloos te laten zijn. Daar hadden we vorige week nog een debat over.

Ik heb nog twee openstaande vragen naar aanleiding van het debat. Het eerste punt gaat over de uitzendcentra. Er zijn al een aantal vragen gesteld en daarop heeft de minister schriftelijk gereageerd. Maar ik zit nog wel echt met de vraag wat nou de verantwoordelijkheid is van Nederland op het moment dat mensen naar Rwanda gaan en er daar iets gebeurt. Welke verantwoordelijkheid heeft Nederland dan nog?

Minister **Van den Brink**:
Wat daarvoor geldt, is eigenlijk vergelijkbaar met hoe het nu geregeld is en hoe het nu

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

werkt rondom terugkeer. Wij hebben iemand die in Nederland een asielverzoek doet. Die persoon wordt afgewezen. Dan is er sprake van terugkeer. We proberen dat eerst altijd via de vrijwillige terugkeer te doen. Als dat niet lukt, komt de gedwongen terugkeer in beeld. Wat wij gaan doen rondom Rwanda is vergelijkbaar met hoe het nu zit: zodra die terugkeer naar het land is gerealiseerd, houdt die verantwoordelijkheid op. Dus wij zijn zo meteen in Rwanda ook verantwoordelijk voor het realiseren van de terugkeerhub met alle voorzieningen die daarbij horen. Daar dragen wij aan bij en daar maken we afspraken over. Wij vinden ook dat we dat moeten nakomen. We gaan dat ook volgen. Maar zodra iemand daar verblijft, is onze juridische verantwoordelijkheid eindig. Die man of vrouw kan dan op die plek verblijven, werken en leven. Vanuit die plek kan men dan ook weer teruggaan naar het land van herkomst als men daar dan wel toe bereid is. Eigenlijk werkt het in die zin hetzelfde als bij het huidige terugkeerbeleid.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
We gaan hier niet het debat overdoen. We hebben daar ongetwijfeld later nog een debat over, en dan kan de minister verwachten dat wij hier zeer kritische vragen over gaan stellen.

Een tweede vraag waarop ik al het begin van een antwoord zag in de schriftelijke reactie van de minister, gaat over jeugdzorg. Ik heb de minister gevraagd of hij er met zijn collega van VWS voor kan zorgen dat er hulp komt voor kinderen die soms vele malen moeten verhuizen en soms hulp nodig hebben. Kan daar een plan voor komen, zodat ze niet elke keer weer opnieuw onderaan de wachtlijst komen, omdat ze weer in een nieuwe gemeente zijn? In zijn reactie gaf de minister al een begin van een antwoord daarop. Hij gaat met zijn collega praten. Maar ik hoor graag een toezegging van hem dat er gewoon een plan komt, dat er duidelijkheid komt over hoe er hulp komt voor deze groep kinderen.

Minister **Van den Brink**:
Het stond in het OVV-rapport en een begin van een antwoord stond inderdaad in de reactie op het OVV-rapport. Je ziet heel vaak dat op die transitiemomenten, als die verhuizing plaatsvindt, dat hele gedoe van alles moeten regelen weer opnieuw begint. Daar moeten we vanaf. We zijn bezig om gemeentes, het COA en alle betrokken organisaties goed in beeld te laten brengen welke routekaart ze nodig hebben om die kinderen echt te kunnen helpen als zij zorg nodig hebben. Het is vaak ook nog onbekend bij welk loket en hoe je het regelt. Maar de grotere oplossing is natuurlijk gewoon een reguliere opvanglocatie, zodat die transitie niet telkens plaatsvindt, waardoor de zorgvraag opnieuw moet worden beantwoord. Dat is het langetermijndoel en dat zit ook in de aanpak van het OVV-rapport. Die gaat er in het voorjaar nog komen. Daarin neem ik dat mee.

De **voorzitter**:
Tot slot, mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Fijn dat dit expliciet wordt meegenomen. Ik had het net over kinderen, maar met kinderen bedoel ik natuurlijk ook iedereen onder de 18 en ook jongeren.

Minister **Van den Brink**:
Jazeker, dat snap ik.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Over het amendement over de herbeoordeling van Syriërs. Ik probeer te begrijpen wat precies het probleem is. De minister zegt eigenlijk twee dingen. Hij zegt: ik wil wachten op het landenbericht, en als het dan nodig is, ga ik eens kijken. Maar tegelijkertijd zegt hij: ik ontraad het amendement vanwege de dekking. Dat suggereert dat hij daarvoor best wel extra budget nodig heeft, maar dat de dekking het probleem is. Welke van de twee is het nu? Wilt u het gewoon nog niet? Of is de dekking het probleem? Dan zoek ik namelijk met alle liefde naar een andere dekking, als dat de boel kan loswrikken.

Minister **Van den Brink**:
Dan is het allebei. Het is de dekking, want het gaat gewoon ten koste van de mogelijkheden voor opvanglocaties. En het is wat ik al eerder in het debat zei: wij gaan die herbeoordelingsunit starten. Daar is de IND zich nu op aan het voorbereiden en mee gestart. Op basis van wat zij dan zo meteen bij het landenbeleid daaraan toe kunnen voegen, komt er een debat over de extra financiën. Maar op dit moment heb ik nog geen extra middelen binnen mijn begroting om hieraan toe te voegen.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Volgens mij zit in dit amendement een hele verstandige dekking. Dat gaat over crisisnoodopvang. Op het moment dat we Syriërs gaan herbeoordelen, kan er capaciteit vrijgespeeld worden en kan dat ook een dempend effect op de instroom hebben, als Nederland daar voortvarend mee aan de slag gaat, waardoor in de crisisnoodopvang ook minder capaciteit nodig is. Ik zie de minister nee schudden, maar ik vind het zelf een goede dekking, moet ik zeggen.

Het tweede is dit. In Q1 volgend jaar komt dat ambtsbericht. Dat wordt dan nog een keer intern bekeken. Dan wordt er gekeken of en hoe het uitgevoerd kan worden en dan komt er eventueel extra financiering. Dan zijn we dus zo weer een jaar verder, en daar kunnen we echt niet op wachten. Ik vraag de minister dus echt: keer op uw schreden terug en zet in op het veel eerder inrichten, met bijbehorende capaciteit en middelen, van die herbeoordelingsunit. We kunnen hiermee echt geen dag langer wachten.

Minister **Van den Brink**:
Ik denk dat we een verschil van mening hebben over hoe we dit moeten aanpakken. Ik wil hier ook staan voor de uitvoering, die in een organisatie zo groot als de IND natuurlijk ook kijkt welke mogelijkheden er zijn om op korte termijn zo'n grootschalige verandering aan te brengen. Ik handhaaf mijn oordeel.

De **voorzitter**:
Dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van de beantwoording in eerste termijn van de zijde van het kabinet, de minister. We gaan door met de tweede termijn van de zijde van de Kamer. Graag nodig ik mevrouw Westerveld namens de fractie van PRO uit om naar het spreekgestoelte te komen.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Voorzitter, ik heb drie moties.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

overwegende dat 7.000 kinderen in de (crisis)noodopvang zitten in schadelijke omstandigheden;

constaterende dat er nog 46.000 asielaanvragen van voor 12 juni op de plank liggen en deze mensen tot drie jaar moeten wachten op een besluit;

verzoekt de regering ook families met kinderen die in de (crisis)noodopvang verblijven met spoed te behandelen en de IND-capaciteit hierop in te richten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Westerveld en Ceder.

Zij krijgt nr. 13 (37020-XX).

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
De tweede motie is de volgende.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de plekken voor mensen uit de asielketen in het Centrum voor Transculturele Psychiatrie Veldzicht al deels zijn afgeschaald en vanaf januari 2027 afgebouwd worden;

overwegende dat het in het belang van personen zelf en van de samenleving is dat mensen met psychiatrische problemen de zorg krijgen die nodig is;

verzoekt de regering te zorgen dat er met het afschalen van de bedden in Veldzicht een volwaardig alternatief is voor het realiseren van voldoende passende hulp voor deze groep, en de Kamer voor het eind van 2026 te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Westerveld.

Zij krijgt nr. 14 (37020-XX).

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
De derde motie gaat over taal. We hebben gisteren allemaal kunnen zien, zowel in het debat zelf als gisteravond in Zembla, hoe belangrijk het is dat wij op onze taal letten. Dat horen we ook van de veiligheidsdiensten, die bijvoorbeeld wijzen naar het woord "remigratie". Daarover heb ik samen met de heer Van Asten een motie.

De Kamer,

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Remigratiewet gaat over ondersteuning bij vrijwillige terugkeer;

constaterende dat de AIVD en de NCTV waarschuwen dat het woord "remigratie" bewust door rechts-extremisten wordt gebruikt als eufemisme voor gedwongen uitzettingen van mensen op basis van huidskleur of geloof en wordt ingezet om dit gedachtegoed te normaliseren;

verzoekt de regering de terminologie in de Remigratiewet te wijzigen in neutraal taalgebruik,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Westerveld en Van Asten.

Zij krijgt nr. 15 (37020-XX).

Dank u wel. Voordat u het spreekgestoelte verlaat: u heeft een interruptie van de heer Ceder.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Over dat laatste. We hebben veel discussies over remigratie. Ik denk dat het inmiddels ook een besmet woord is. Tegelijkertijd wordt het woord gebruikt door het CBS, of staat het daar in ieder geval in de taxonomie. Ik worstel al langer met de vraag: moet je een soort van capituleren wat betreft een woord dat volgens mij gewoon een vrij feitelijke duiding geeft en dat ook in de statistieken verwerkt wordt? Moet je daar helemaal van wegblijven? Volgens mij gaat uw motie alleen over de Remigratiewet, maar het CBS hanteert dit woord volgens mij nog. Ik ben even zoekende naar wat u graag zou willen, omdat ik zou willen voorkomen dat we in een soort versnipperde, rare situatie raken waarin het woord voor de een wel een bepaalde waarde heeft en voor de ander gewoon iets feitelijk is.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Die vraag snap ik, want die vraag hebben we wel vaker. Om even een vergelijking te maken: een aantal jaar geleden hebben we een wet in Caribisch Nederland veranderd die het nog steeds had over mensen die "krankzinnigen" zijn en over "krankzinnigengestichten". Dat is ook een woord dat we hier niet meer gebruiken, maar dat een aantal jaar geleden misschien heel normaal was. We hebben bijvoorbeeld in de wet die gaat over mensen op het mbo de term "deelnemers" die in de wet stond, veranderd in "studenten", omdat dat een term is die de lading gewoon veel beter dekt. Ook in het onderwijs hebben we heel vaak de discussie over de vraag of je termen als "hoog" en "laag" wel of niet moet gebruiken. Ik wil niet zeggen dat dat dezelfde discussies zijn, maar het laat wel zien dat woorden en de betekenis van woorden in de tijd veranderen.

Veiligheidsdiensten adviseren ons erover en zeggen letterlijk: kijk uit met woorden als "remigratie", want dat is taalgebruik dat op heel veel plekken wordt gebruikt, maar we zien ook dat mensen die rechts-extremistisch gedachtegoed aanhangen dat woord

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

gebruiken, of er eigenlijk mee aan de haal gaan, om te wijzen op het deporteren van mensen en misschien op het met geweld uit de samenleving zetten van die mensen. Dat moeten we te allen tijde voorkomen. Ik zie op sociale media heel vaak dat mensen hiernaar verwijzen en zeggen: ja, maar het wordt ook door de overheid gebruikt. Laten we daar nou een begin mee maken.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Als ik uw pleidooi goed volg, dan pleit u dus niet alleen voor … U noemde de Remigratiewet. Volgens mij zit het verder ingebakken in de overheid. In principe zou het dus ook verbreed moeten worden, of zou de geest daarvan door de overheid in totaal niet meer gebruikt moeten worden. Is dat wat u wil? Dat vraag ik even ter verificatie, via de voorzitter.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Het zou mooi zijn als dat kan. Tegelijkertijd moet je natuurlijk ook uitkijken met hier pretenderen dat wij alle instanties en iedereen … We gaan hier geen woorden verbieden. Tenminste, wij kunnen dat niet aan instituties opleggen. Wel vind ik dat de overheid het goede voorbeeld heeft te geven. Daarbij kijk ik ook uitdrukkelijk naar wat veiligheidsinstanties ons adviseren. Dat staat ook zo in de motie.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Westerveld. Dan wil ik graag de heer Van Asten naar voren vragen voor zijn tweede termijn namens de fractie van D66.

De heer **Van Asten** (D66):
Dank, voorzitter. Dank aan de minister voor de beantwoording van de vragen in de eerste termijn, zowel schriftelijk als zonet. Ik kijk nog uit naar de beantwoording van de IND-vraag, die erover ging om asielzoekers sneller aan het werk te krijgen.

Dank ook voor de toezegging op de "go and see"-regeling voor Syrische vluchtelingen, die zich daarmee beter kunnen oriënteren op hun terugkeer. Ik kijk uit naar de uitwerking daarvan.

We hebben nu voor de eerste keer gesproken over de migratiehub. De brief kwam afgelopen maandag. Er volgen ongetwijfeld nog debatten over die uitwerking. We gaan dat natuurlijk goed volgen. Ik ben wel blij dat de minister duidelijk onderstreept dat hij de punten die wij noemden daarin meeneemt, zoals de duidelijke mensenrechtenclausules, onafhankelijk en doorlopend toezicht, duidelijke inbedding van parlementaire controle en goede waarborgen voor onafhankelijke rechtsbescherming.

Tot slot heb ik één motie. Die gaat over kleine opvanglocaties in plaats van noodopvang.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat twee derde van de opvangkosten wordt besteed aan dure noodopvang, opgeteld tot 2,4 miljard;

overwegende dat noodopvang niet alleen veel kost, maar de leefomstandigheden vaak,

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

in het bijzonder voor kinderen, minder goed zijn dan op reguliere opvanglocaties;

overwegende dat verschillende gemeenten behoefte hebben aan kleinschalige opvanglocaties die op meer draagvlak in de buurt kunnen rekenen;

overwegende dat de middelen voor dure noodopvanglocaties ingezet kunnen worden voor verschillende duurzame en kleinschalige opvanglocaties;

verzoekt de regering te onderzoeken hoe middelen die worden besteed aan noodopvang versneld kunnen worden ingezet voor de realisatie van kleinschalige, reguliere opvanglocaties, en eventuele belemmeringen daarvoor weg te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Van Asten, Straatman, Struijs, Ceder en Westerveld.

Zij krijgt nr. 16 (37020-XX).

De heer **Van Asten** (D66):
Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Van Asten. Dan gaan we door naar mevrouw Vondeling. Zij spreekt namens de fractie van de PVV.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Ik heb vier moties, voorzitter.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het Asiel- en Migratiepact een totale flop is, aangezien de wekelijkse asielinstroom met 800 à 900 asielzoekers net zo hoog is als voor de invoering van het pact;

constaterende dat er nog steeds geen asielzoekers worden teruggestuurd naar Griekenland en Italië;

overwegende dat een nieuwe massa-invasie vanuit Marokko dreigt;

verzoekt de regering per direct onze eigen grenzen te bewaken, een volledige asielstop af te kondigen en alle vormen van herverdeling en afkoop in het Europese Asiel- en Migratiepact af te wijzen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Vondeling en Wilders.

Zij krijgt nr. 17 (37020-XX).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er vele tienduizenden illegalen in Nederland verblijven en dat dit leidt tot onveiligheid en ontwrichting van de openbare orde;

overwegende dat illegale vreemdelingen actief moeten worden opgespoord om hen daadwerkelijk het land uit te zetten;

verzoekt de regering een stevige opsporingsorganisatie, naar het voorbeeld van de Amerikaanse Immigration and Customs Enforcement (ICE), op te richten en alle illegalen op te sporen, vast te zetten en uit te zetten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Vondeling en Wilders.

Zij krijgt nr. 18 (37020-XX).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er jaarlijkse tientallen miljoenen euro's aan subsidies vloeien naar belangenorganisaties, zoals VluchtelingenWerk Nederland;

overwegende dat geen enkele euro Nederlands belastinggeld verspild mag worden aan de instandhouding van de asielindustrie;

verzoekt de regering alle directe en indirecte financiële bijdragen en subsidies aan organisaties die asiel tot hun verdienmodel hebben gemaakt stop te zetten,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Vondeling.

Zij krijgt nr. 19 (37020-XX).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

overwegende dat er €820.000 belastinggeld is vrijgemaakt voor een tijdelijk "vliegend team" (het Ondersteuningsteam Asiel) om gemeenten te leren hoe ze de opvang van asielzoekers door de strot van de omwonenden moeten duwen;

constaterende dat in dit team inmiddels ten minste 23 commerciële externe experts zijn ingezet die grof geld verdienen aan de maatschappelijke weerstand tegen asielopvang;

verzoekt de regering om de tijdelijke subsidie voor het Ondersteuningsteam Asiel niet te verlengen en dit vliegende team per direct te stoppen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Vondeling.

Zij krijgt nr. 20 (37020-XX).

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan gaan we door naar de heer Ellian. Hij spreekt namens de fractie van de VVD. Gaat uw gang.

De heer **Ellian** (VVD):
Dank, voorzitter. Ik doe eerst de motie, want dan heb ik die gehad. Daarna heb ik nog wat vragen.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat ongeveer een derde van de verblijvers in de COA-locaties Syrisch is, dat de nareizigers vooral uit Syrië komen en dat na vier jaar ruim 60% van de Syrische statushouders een uitkering ontvangt;

van mening dat Syrië voor de meerderheid veilig genoeg is en het land wederopgebouwd dient te worden;

constaterende dat gestimuleerde vrijwillige terugkeer effectief is en de kosten van verblijf in Nederland vele malen duurder zijn;

verzoekt de regering om:

- een regeling voor Syriërs met een tijdelijke verblijfsvergunning uit te werken met een vertrekpremie van €10.000, waarbij uitbetaling in delen plaatsvindt en onder voorwaarde van daadwerkelijk vertrek;
- de regeling zodanig uit te werken dat uitbetaling voorwaardelijk wordt gemaakt aan het niet terugkeren naar Europa en geen aanzuigende werking heeft;

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

- als eventuele dekking te gebruiken terugkeermiddelen dan wel andere dekking binnen bestaande kaders;
- de Kamer hierover binnen twee maanden te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Ellian, Ceder en Straatman.

Zij krijgt nr. 21 (37020-XX).

De heer **Ellian** (VVD):
Als iemand anders ook onder deze motie wil, is diegene natuurlijk welkom.

Voorzitter. Dan even over het waarom van deze motie. Ik heb daar natuurlijk gisteren het een en ander over gezegd en de minister heeft dat daarnet ook gedaan. Mijn moeder appte mij gisteren om 19.30 uur dat zij ook €10.000 wil. Ik zei: dat begrijp ik, mam. Ik begrijp op zich natuurlijk echt wel het sentiment van mensen die zeggen: Ellian, waarom beloof je nou €10.000 aan mensen waarvan je in de kern vindt dat ze eigenlijk hier niet moeten zijn? Dat klopt, maar even vooropgesteld: deze mensen hebben een tijdelijke verblijfsvergunning. Zij moeten wat ons betreft herbeoordeeld worden. Dat gaat helaas allemaal niet zo snel. De kosten van één jaar opvang bedragen ongeveer €30.000 en we weten allemaal dat op het moment dat Syriërs meerdere jaren in de opvang zitten, je al richting een ton gaat. Syrië werkt nog niet mee aan gedwongen terugkeer. Je kunt zeggen "zet ze op het vliegtuig naar Damascus" — mevrouw Vondeling staat al bij de interruptiemicrofoon; zij zou dat zeggen — maar dan moeten ze vervolgens niet teruggestuurd worden vanuit Damascus. Als Damascus niet meewerkt, heeft het weinig zin. Duitsland is er volgens mij in geslaagd om een handjevol gedwongen terug te sturen, maar dat is het. Als ze vrijwillig gaan omdat ze geld krijgen, zijn we ervanaf. Het scheelt ook in de COA-locaties, waar de druk natuurlijk gigantisch is.

Uiteraard wil ik niet dat er misbruik van de regeling wordt gemaakt, dus de voorwaarden moeten streng zijn. Uiteraard moet de verblijfsvergunning worden afgewezen en uiteindelijk ook worden ingetrokken. Ik denk dat je uiteindelijk zult moeten werken met een deel voorwaardelijkheid. Zweden doet het bijvoorbeeld in tranches, waarbij je het laatste deel pas krijgt als je bijvoorbeeld twaalf maanden in Syrië hebt gewoond. Ik vertrouw dat de minister toe, maar de gedachte is dus niet "kijk hier, we gaan geld uitdelen". Maar het scheelt. Natuurlijk moet het geen aanzuigende werking hebben, dus voor de mensen die nu nog gaan komen, geldt het natuurlijk niet, want die hebben sowieso geen recht om in Nederland te zijn. Ik dacht: ik licht dat nog even toe, om misverstanden weg te nemen.

De **voorzitter**:
Ja. Dank u wel, meneer Ellian. Er is inderdaad een door u al aangekondigde interruptie van mevrouw Vondeling.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Eigenlijk twee vragen. De heer Ellian zei eerst dat het niet gaat om nieuwe gevallen. En nu net zei de heer Ellian dat eerst de vergunning moet worden afgewezen dan wel

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

ingetrokken. Als u "afwijzen" zegt, gaat het dus ook om degenen die nog geen vergunning hebben.

De heer **Ellian** (VVD):
"Definitief afwijzen." Ik dacht "laat ik maar gewoon beide woorden gebruiken", maar het gaat om mensen met een tijdelijke verblijfsvergunning. Die zou je dan moeten intrekken. Je kan ook herbeoordelen en dan definitief afwijzen. Het gaat mij erom dat mensen nu niet moeten denken: ik kom vanuit Syrië naar Nederland, want dan kan ik €10.000 cashen. Die vlieger gaat niet op.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Oké, dat begrijp ik. U heeft in de eerste termijn aangegeven dat er een inreisverbod moet komen en dat ze niet mogen terugkeren. Ik stelde hier een vraag over aan de minister. Die gaf in zijn schriftelijke antwoorden aan dat we een inreisverbod helemaal niet kunnen opleggen aan mensen die vrijwillig vertrekken. Dus tja, het lijkt mij dat je dan een situatie krijgt waarin je zakken met geld uitdeelt aan personen die hier eigenlijk niet meer mogen zijn, om vervolgens de kans open te laten dat ze gewoon weer terugkomen naar Nederland.

De heer **Ellian** (VVD):
Mijn sterke voorkeur heeft nog steeds het inreisverbod. Wij denken dat het zou moeten kunnen, zeker als je uiteindelijk herbeoordeelt en afwijst. Misschien kan er met een beetje creativiteit een weg worden gevonden; we bespeurden bij de minister enige ruimte. Dat heeft mijn sterke voorkeur. Anderzijds is het natuurlijk zo dat als je definitief afwijst en uiteindelijk intrekt — in sommige gevallen kun je meteen intrekken — en de gegevens in Eurodac zet, zo iemand niet meer in Nederland zou moeten kunnen komen. De essentie voor mij is: als je dit bedrag krijgt, ben je nooit meer welkom in in ieder geval Nederland. Het liefst heb ik in Europa, maar in ieder geval niet meer hier. Ik begrijp dat het in Zweden tot nu toe redelijk lukt en dat mensen er nog niet echt veel misbruik van maken. Dat is natuurlijk wel de essentie, zeg ik tegen mevrouw Vondeling. Er moet geen misbruik van worden gemaakt.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Ik blijf het opmerkelijk vinden dat je personen die hier niet mogen blijven … Ik bedoel, Syrië is gewoon voor grote delen veilig. Er gaan twee keer in de week lijnvluchten vanuit Amsterdam naar Syrië. Honderdduizenden Syriërs keren vrijwillig terug. Ze gaan daar Suikerfeest vieren enzovoort, enzovoort. We gaan dan Syriërs €10.000 meegeven terwijl Nederlanders amper rond kunnen komen. Het is toch niet uit leggen aan de mensen thuis die de rekeningen niet kunnen betalen, dat we mensen die hier niet mogen zijn een zak met geld mee gaan geven?

De heer **Ellian** (VVD):
Ik merk ook dat ik een klein beetje kwaad word. Dit is exact PVV-retoriek. Ik doen mijn stinkende best om hier iets te bedenken, continu. Dat wordt me niet altijd in dank afgenomen. Op social media ging alweer rond: laat hem oprotten naar Teheran. Dat is precies waar ik gisteren mijn inbreng mee begon. Ik doe mijn best hier om een voorstel te doen om de druk op die COA-locaties weg te nemen. En ik ben het met mevrouw Vondeling eens. Het liefst zie ik ook dat dat vliegtuig naar Damascus gaat en dat we ze er allemaal in zetten, maar wat gaan we doen? Gaan we de BSB en het leger meesturen? Syrië werkt niet mee aan gedwongen terugkeer. Velen moeten ook nog een

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

paspoort krijgen en die ambassade werkt niet mee. De minister is bezig om een deal te maken met die regering. Overigens, even voor de goede orde: dat zijn aardige fundamentalisten op dit moment. Laten we daar ook niet flauw over doen. Ik hoor Jan van de Beek, iemand die altijd door de PVV-fractie wordt aangehaald. Die becijfert dat een asielzoeker 8 ton kost, oplopend. Dan zeg ik: nou, laten we €10.000 geven en dan zijn ze weg. Wat doe ik dan in de gedachte van de PVV niet goed?

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan gaan we door met de volgende spreker en dat is de heer Ceulemans, voor zijn tweede termijn namens de fractie van JA21.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Dank u wel, voorzitter. Omwille van de tijd zal ik het kort houden. Ik heb twee moties. De eerste.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering aanvullende maatregelen te nemen om de asielinstroom in te perken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Ceulemans en Boomsma.

Zij krijgt nr. 22 (37020-XX).

De heer **Ceulemans** (JA21):
Daarnaast kijk ik erg uit naar de behandeling van onze initiatiefwet om de Spreidingswet in te trekken. Voor nu alvast de volgende motie over de Spreidingswet.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de plaatsing van gemeenten op de interventieladder en het middels het verdeelbesluit opleggen van asielopvangplekken aan gemeenten die deze niet zelf aanbieden niet verplichtend voortvloeit uit de Spreidingswet, maar een bestuurlijke keuze is;

verzoekt de regering af te zien van (fases van) indeplaatsstelling in het kader van de Spreidingswet en in het verdeelbesluit geen asielopvangplekken op te leggen die gemeenten niet zelf aanbieden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Ceulemans en Boomsma.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Zij krijgt nr. 23 (37020-XX).

Dank u wel. We nodigen meteen uw collega Boomsma uit om naar het spreekgestoelte te komen, ook namens de fractie van JA21.

De heer **Boomsma** (JA21):
Dank u wel, mevrouw de voorzitter. We hebben nog twee moties.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat:

- een terugkeerbesluit voor een alleenstaande minderjarige vreemdeling (amv) pas kan worden opgelegd als in het land van herkomst adequate opvang beschikbaar is, en dat terugkeer daardoor in de praktijk vaak onmogelijk is;
- dit Nederland aantrekkelijk maakt voor minderjarige asielzoekers;
- het kabinet missies heeft uitgevoerd om adequate opvang in kaart te brengen;
- veel Syrische amv's inmiddels meerderjarig zijn en hier soms voor overlast zorgen, terwijl ze kunnen bijdragen aan de wederopbouw van hun land;
- het systeem waarbij minderjarigen bewust vooruit worden gestuurd om daarna gezinshereniging aan te vragen moet worden doorbroken, en dat opvang dicht bij familie vaak in het belang van het kind is;

verzoekt de regering:

- nationaal en ook met gelijkgestemde EU-lidstaten te investeren in adequate opvang voor amv's in de belangrijkste herkomstlanden, inclusief het opsporen van familie, en terugkeerafspraken en investeringen in opvang gelijktijdig te onderhandelen;
- met urgentie zo'n programmering in Syrië te realiseren, ook om (overlastgevende) jongvolwassenen te begeleiden naar opleiding en werk, en daarvoor middelen voor migratiepartnerschappen in te zetten;
- de Kamer voor 1 juli 2027 te informeren over de uitkomsten van de missies, de landen waarmee afspraken worden gemaakt en het tijdpad,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Boomsma, Ceulemans en Diederik van Dijk.

Zij krijgt nr. 24 (37020-XX).

De heer **Boomsma** (JA21):
En dan de tweede.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat:

- de asielpraktijk door de ontwikkeling en combinatie van Nederlands, Europees en internationaal recht, open normen en opeenvolgende rechterlijke uitspraken zeer complex, bureaucratisch en tijdrovend is geworden;
- de asielprocessen in hoge mate worden bepaald door Europese regelgeving en door uitspraken van het Hof van Justitie van de EU;
- zorgvuldigheid van groot belang is, maar deze juridisering juist ook kan leiden tot kwetsbaarheid voor misbruik en lagere kwaliteit van beslissingen, hogere kosten en extra wachtlijsten, maar ook de politieke en bestuurlijke handelingsruimte onnodig beperkt;
- de Ministeriële Taskforce Asiel en Migratie werkt(e) aan vereenvoudiging van de asielprocedure binnen de kaders van het EU-Asiel- en migratiepact, maar niet aan herziening van die Europeesrechtelijke kaders zelf;

verzoekt de regering om samen met gelijkgezinde Europese landen in kaart te brengen welke wetten, richtlijnen, verordeningen en jurisprudentie bijdragen aan een onwenselijke juridisering en complexiteit van het asielbeleid en de handelingsruimte van lidstaten onnodig belemmeren, daarbij ook de werking van de AVG te betrekken, en concrete voorstellen te doen voor herziening,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Boomsma, Ceulemans en Diederik van Dijk.

Zij krijgt nr. 25 (37020-XX).

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Boomsma. Dat minuutje compenseert u wel weer bij een andere begroting. Mevrouw Straatman.

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Voorzitter, ik heb er ook drie, maar ik ga geen poging doen om de snelheid van de heer Boomsma in te halen. De eerste gaat over terugkeer. De minister was heel positief over de voorstellen, maar om hem een duwtje in de juiste richting te geven, heb ik deze motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat gedwongen terugkeer om verschillende redenen vaak niet succesvol is en vrijwillige terugkeer daarom zo effectief mogelijk moet worden ingericht;

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

constaterende dat de DTenV pas na een negatief asielbesluit in beeld komt en terugkeer tijdens de asielprocedure geen grote rol speelt;

constaterende dat Zwitserland vreemdelingen al vanaf hun aankomst over vrijwillige terugkeer informeert en daarnaast voor terugkeerondersteuning gebruikmaakt van een regressief financieel kader, waarbij een vreemdeling een hogere tegemoetkoming krijgt wanneer hij vroeg in de asielprocedure terugkeert naar zijn land van herkomst;

constaterende dat de Zwitserse resultaten zeer positief zijn en dat in 2022 78% van alle aangevraagde terugkeerondersteuning werd aangevraagd voordat het eerste gehoor had plaatsgevonden;

overwegende dat de Terugkeerverordening een juridische basis biedt voor een regressief financieel kader voor terugkeerondersteuning;

verzoekt de regering om een pilot te starten naar Zwitsers model, waarbij gesprekken over terugkeer vroeg in de asielprocedure gevoerd worden en de hoogte van de terugkeerondersteuning gebaseerd wordt op een regressief model,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Straatman, Ellian, Van Asten, Struijs, Boomsma, Diederik van Dijk, Lammers en Keijzer.

Zij krijgt nr. 26 (37020-XX).

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Voorzitter, dan de tweede motie. Die gaat ook over terugkeer, en wel over de leges.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat gedwongen terugkeer pas plaats kan vinden wanneer de vreemdeling juridisch uitzetbaar is, wat inhoudt dat er geen juridische procedures meer lopen;

constaterende dat vreemdelingen misbruik maken van deze omstandigheid door herhaalde asielaanvragen in te dienen om terugkeer op deze wijze te frustreren;

overwegende dat het betalen van leges deze perverse prikkel kan ontnemen en vreemdelingen in Griekenland om deze reden vanaf de derde asielaanvraag leges moeten betalen;

overwegende dat toegang tot internationale bescherming niet ondermijnd mag worden, maar dat het indienen van herhaalde asielaanvragen om terugkeer te frustreren niets te maken heeft met waarborgen van rechtsbescherming;

verzoekt de regering te onderzoeken in hoeverre het betalen van leges vanaf de derde

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

asielaanvraag kan bijdragen aan het mogelijk maken en bevorderen van gedwongen terugkeer en de Kamer hierover zo spoedig mogelijk te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Straatman, Struijs en Boomsma.

Zij krijgt nr. 27 (37020-XX).

Mevrouw **Straatman** (CDA):
Dan de laatste, voorzitter.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat op dit moment circa 18.000 statushouders in COA-opvanglocaties verblijven omdat zij niet kunnen doorstromen naar geschikte huisvesting;

overwegende dat dit kabinet wil sturen op arbeidsmigratie en dat de door werkgevers beschikbaar gestelde huisvesting voor arbeidsmigranten ook zeer geschikt kan zijn voor statushouders;

overwegende dat werkgevers arbeidskrachten nodig hebben en werkgevers via het verschaffen van werk en huisvesting aan statushouders kunnen bijdragen aan integratie en het verlichten van de druk op de opvangketen;

overwegende dat misstanden met betrekking tot huisvesting en de positie van statushouders voorkomen moeten worden;

verzoekt de regering in samenwerking met werkgevers en andere relevante partners een plan te ontwikkelen voor de integrale oplossing voor werk en wonen en daarbij aansluiting te zoeken bij de Aanpak Werk en Inkomen Nieuwkomers en het Bestuursakkoord aanvullende vormen van huisvesting, en daarin geschikte sectoren en regio's vast te stellen, en de Kamer hierover zo spoedig mogelijk te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Straatman, Tijs van den Brink en Struijs.

Zij krijgt nr. 28 (37020-XX).

Dank u wel, mevrouw Straatman. Dan gaan we door naar de heer Diederik van Dijk namens de fractie van de SGP. Gaat uw gang.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dank u wel, voorzitter. Ook dank voor de positieve bejegening van mijn ingediende amendement rond Takecarebnb. Ik heb één motie.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Kamer op 10 februari 2026 de motie-Boomsma/Diederik van Dijk (36800-XX, nr. 27) heeft aangenomen, die de regering verzoekt afspraken te maken met derde landen over opvang van asielzoekers en daartoe vóór de zomer een plan van aanpak aan de Kamer voor te leggen;

overwegende dat het kabinet stelt dat het verplaatsen van opvang naar veilige derde landen aansluit bij zijn ambitie, maar dat de concrete inzet tot nu toe gericht was op terugkeerhubs voor uitgeprocedeerde vreemdelingen, waarvoor overigens hulde;

overwegende dat opvang en procedures in veilige derde landen de prikkel tot irreguliere migratie en het verdienmodel van mensensmokkelaars wegnemen;

overwegende dat het concept "veilig derde land" sinds de inwerkingtreding van het Asiel- en migratiepact ruimer kan worden toegepast;

verzoekt de regering uiterlijk voor de zomer van 2027 alsnog een concreet plan van aanpak aan de Kamer te sturen voor het realiseren van opvang van asielzoekers in veilige derde landen, met daarin de doelgroep, een tijdpad, de benodigde middelen en de juridische randvoorwaarden, en de Kamer zo nodig vertrouwelijk te informeren over de landen waarmee gesprekken worden gevoerd,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Diederik van Dijk, Boomsma, Ceulemans, Ellian en Straatman.

Zij krijgt nr. 29 (37020-XX).

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
Dank u, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Van Dijk. Dan gaan we door met de bijdrage van de heer Ceder namens de fractie van de ChristenUnie.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Dank u wel, voorzitter. Dank voor het debat. Ik heb een aantal antwoorden gekregen en ook een aantal toezeggingen waarover we denk ik het gesprek in de toekomst moeten vervolgen.

Ik heb twee moties. Allereerst dank voor een eerste reactie op de initiatiefnota. Ik hoop dat we dit gesprek komend jaar uitvoerig kunnen voeren met elkaar, opdat alle minderheden in veiligheid kunnen zijn. Ik heb daarover de volgende motie.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het aantal meldingen van mensen in asiellocaties die slachtoffer zijn van religieus gemotiveerd geweld toeneemt;

overwegende dat nog niet alle asielzoekers voldoende bekend zijn met de Nederlandse normen en waarden omtrent religieuze vrijheid en tolerantie;

verzoekt de regering om uitgebreider aandacht te besteden aan de Nederlandse normen en waarden omtrent religieuze vrijheid en tolerantie bij het voorlichtingsprogramma en specifiek in te bedden in de module democratie en rechtsstaat van de voorinburgering van het COA,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Ceder en Diederik van Dijk.

Zij krijgt nr. 30 (37020-XX).

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Voorzitter. Ik heb het ook gehad over de ggz-zorg, waar veel asielzoekers gewoon geen gebruik van maken. Dat is niet goed voor hen en het is ook niet goed voor ...

Ik hoop dat dit niet van mijn tijd af gaat, voorzitter. Maar dat houdt u scherp in de gaten.

De **voorzitter**:
Nee. De heer Van Asten heeft een interruptie, over een van uw moties, neem ik aan.

De heer **Van Asten** (D66):
Ik heb nog een vraag daarover, dus ik neem aan dat dat niet van de tijd af gaat. De motie ging over religie of christendom en tolerantie. Ik was even benieuwd waar de tolerantie zich dan precies op richt. Bijvoorbeeld ook lhbti-tolerantie?

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Het gaat met name over religieuze vrijheid. Het COA heeft modules waarmee mensen die aankomen bekend worden gemaakt met de normen en waarden. Daar zit lhbti ook in, dat je daar respect voor moet hebben. Het gaat nu specifiek om het recht dat iemand heeft om van geloof te wisselen. In de praktijk merk je dat dat voor sommige mensen, niet voor iedereen, een soort rechtvaardiging is om intimidatie, geweld of isolement toe te passen. Iedereen moet veilig zijn. Met deze inbedding in de module wordt dat extra gewaarborgd. Als blijkt dat lhbti'ers of andere minderheden — ik heb verhalen gehoord van alawieten en druzen en spanningen in Syrië — zich onveilig voelen, kan dat meegenomen worden. Het vertrekpunt is om extra te benadrukken: prima als je een geloof hebt, maar je blijft met je poten van iemand anders af. Dat is eigenlijk de platte uitleg.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
Gaat u verder met uw betoog.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Voorzitter. Over de ggz de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat getraumatiseerde asielzoekers gespecialiseerde ggz nodig hebben en dat dit de kans op overlast kan verminderen;

overwegende dat de Inspectie Justitie en Veiligheid een tekort aan capaciteit en gebrek aan afstemming tussen verschillende ministeries constateert als het gaat om vreemdelingen met een psychische zorg- en veiligheidsbehoefte en dit ten koste gaat van zowel de gezondheid van de vreemdeling als de openbare orde;

verzoekt de minister samen met de ministers van VWS en van Justitie en Veiligheid te onderzoeken of en hoe de zorg en de aanpak van veiligheidsproblemen rond vreemdelingen met psychische problemen landelijk kunnen worden aangestuurd, en de Kamer hierover voor de Voorjaarsnota te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Ceder.

Zij krijgt nr. 31 (37020-XX).

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Voorzitter. Ik heb nog 22 seconden, maar ik zal het hierbij laten, ter compensatie. Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Ceder. Voordat u het spreekgestoelte verlaat, is er nog een vraag van mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Over die tweede motie, over psychische hulp en zorg. Dat is heel erg nodig; dat heb ik in mijn bijdrage ook genoemd. Mijn vraag is wel wat de heer Ceder precies verwacht van een onderzoek.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
De inspectie geeft aan dat men ggz-zorg nodig heeft, vaak ook cultuursensitief of in de Arabische taal, en dat is dubbel lastig. Een van de aanbevelingen, of wat er in ieder geval wordt opgemerkt, is dat er een gebrek aan landelijke afstemming is. Iedereen probeert het een beetje voor zichzelf te regelen. De motie vraagt in ieder geval om te verkennen, om landelijk te kijken of we dat wat centraler kunnen coördineren, in plaats van dat iedereen hetzelfde probleem moet oplossen, dat eigenlijk een nicheprobleem is.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Dat zeg ik er toch maar bij. Ik heb het niet in de motie gezet, maar volgens mij speelt Europabreed dat getraumatiseerde mensen uit het Midden-Oosten die de Arabische taal spreken, ggz-zorg nodig hebben. Ik hoop dus op een beetje toekomstvisie. Ik zou de minister willen aansporen om te kijken of je dat ook in Europees verband zou kunnen doen. Volgens mij zou je met dezelfde taal en dezelfde zorgen heel veel op een grotere schaal kunnen doen. Daar vraag ik niet om in de motie; dat geef ik gratis mee. Dat is in ieder geval wel de kern.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Mijn vraag komt doordat ik in de regel stem tegen meer onderzoeken naar wat er nodig is in de jeugdzorg en de ggz, omdat heel veel al bekend is uit onderzoek. Maar ik begrijp van de heer Ceder dat hij eigenlijk zegt: "Het kan veel beter worden georganiseerd, dus breng dat nou eens in kaart en informeer ons daar op relatief korte termijn over. Kijk nou eens hoe je echt die organisatie kan verbeteren."

De heer **Ceder** (ChristenUnie):
Ja, omdat ik denk dat we vanuit landelijke regie gewoon kunnen doorpakken. Dit is dus een van de onderzoeken waarbij ik mevrouw Westerveld zou aanraden om er wel voor te stemmen.

De **voorzitter**:
Dank u wel. U raadt aan om voor uw motie te stemmen. Het zou raar zijn als het anders was. Mevrouw Van der Plas, ik wil u vragen om naar het spreekgestoelte te komen namens de fractie van de BoerBurgerBeweging.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Voorzitter, ik hou het bij één motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat België op 13 november een wet heeft aangenomen waarin het recht op opvang geheel of grotendeels wordt geschrapt voor asielzoekers die al in meerdere landen zijn geweest, de zogenaamde Dublinclaimanten;

constaterende dat Dublinclaimanten in Nederland door het COA worden gehuisvest in sobere opvang met bed, bad, brood en medische zorg;

constaterende dat door de strenge Belgische regels de asielinstroom in België flink is gedaald vanwege het afschrikkende effect bij asielzoekers;

verzoekt de regering om na te gaan welke van de Belgische maatregelen ook in Nederland geïmplementeerd kunnen worden, zodat Dublinclaimanten én zo snel mogelijk ons land verlaten én niet meer zullen terugkeren, omdat de regels een afschrikkend effect hebben,

en gaat over tot de orde van de dag.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Van der Plas.

Zij krijgt nr. 32 (37020-XX).

Dank u wel. Dan gaan we naar meneer Struijs, die spreekt namens de fractie van 50PLUS.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Dank, voorzitter. Dank minister, voor de constructieve houding en de beantwoording van de vele vragen, die u ook schriftelijk heeft gedaan. Ik heb één motie. Die is een beetje in het kader van op zoek zijn naar het volledige en eerlijke verhaal.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat wanneer een vreemdeling de registratie "zelfstandig zonder toezicht" krijgt, de overheid geen zicht meer heeft op de verblijfslocatie van de betrokkene en/of diegene Nederland heeft verlaten;

constaterende dat uit onderzoek van het ministerie van JenV uit 2021 blijkt dat tussen 2015 en 2020 van de vreemdelingen met de registratie "zelfstandig zonder toezicht" 53% later opnieuw werden aangetroffen in de asielketen en 25% opnieuw instroomde in de Nederlandse asielopvang;

constaterende dat uit het onderzoek niet blijkt hoeveel mensen met de registratie "zelfstandig zonder toezicht" na hun vertrek onrechtmatig elders in Nederland verblijven;

constaterende dat in de eerste tien maanden van 2026 5.180 vreemdelingen zijn geregistreerd met "zelfstandig zonder vertrek";

overwegende dat het voor de beoordeling van het terugkeerbeleid van belang is dat de Kamer beschikt over de actuele cijfers over afgewezen asielzoekers die na vertrek zonder toezicht in Nederland verblijven;

verzoekt de regering het WODC te vragen om bij het eerstvolgende onderzoek naar het aantal onrechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen de vraag mee te nemen hoeveel afgewezen asielzoekers buiten de opvang bij familie of bekenden, of elders, verblijven;

verzoekt de regering daaropvolgend de Kamer te informeren over de mogelijke invulling van dit onderzoek,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Struijs en Straatman.

Zij krijgt nr. 33 (37020-XX).

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De heer **Struijs** (50PLUS):
Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan is tot slot mevrouw Lammers, namens de Groep Markuszower.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Dank u wel, voorzitter. Ik heb een aantal moties.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat asielmigratie een verdienmodel is geworden;

overwegende dat wie verdient aan een probleem, geen belang heeft bij de oplossing ervan;

verzoekt de regering alle subsidies aan organisaties die asielinstroom en verblijf bevorderen per direct te beëindigen, en de vrijvallende middelen in te zetten voor terugkeer,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Lammers.

Zij krijgt nr. 34 (37020-XX).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat Italië 890 verzoeken tot overdracht van asielzoekers accepteerde, maar dat minder dan 10 daadwerkelijke overdrachten volgden, en dat Griekenland 130 verzoeken accepteerde zonder dat er ook maar 1 overdracht volgde;

verzoekt de regering:

- als doel te stellen dat 100% van de asielzoekers voor wie een andere lidstaat verantwoordelijk is, daadwerkelijk aan die lidstaat wordt overgedragen;
- alle beschikbare middelen in te zetten om dit doel te bereiken;
- de Kamer elk kwartaal te informeren over het aantal geaccepteerde overdrachtsverzoeken en het aantal daadwerkelijke overdrachten, uitgesplitst per lidstaat,

en gaat over tot de orde van de dag.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Lammers.

Zij krijgt nr. 35 (37020-XX).

Voordat u verdergaat, er is een interruptie van mevrouw Westerveld.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Mijn vraag gaat over de motie op stuk nr. 34. Ik ben benieuwd welke organisaties er nou precies worden bedoeld in die motie.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Bijvoorbeeld de organisatie VluchtelingenWerk.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Laten we het even iets breder houden. Bijvoorbeeld uit de antwoorden van de minister op de vragen blijkt dat er ook subsidie wordt gegeven aan organisaties die mensen begeleiden, die hen helpen, maar die ook soms zorgen voor begeleide terugkeer. Ik begrijp de motie van mevrouw Lammers op stuk nr. 34 dus niet zo heel goed. Mijn vraag is wat ze hier nou echt mee wil bereiken.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Wij willen daarmee bereiken dat je … Er is een heel verdienmodel ontstaan, dat is doorgedrongen in verschillende organisaties. Zolang je verdient aan dat model, wil je ook niet dat het afgeschaft wordt.

De **voorzitter**:
Mevrouw Westerveld, tot slot.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Mensensmokkel is een verdienmodel, maar laten we heel blij zijn dat hier heel erg veel organisaties zijn die zich vanuit hun humane gedachtegoed of vanuit een kerkelijke achtergrond bezighouden met hun naasten. Volgens mij is dat een heel belangrijk doel. Ik ben heel blij dat onze overheid daar een kleine subsidie aan geeft en daar heel veel voor terugkrijgt.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Zeker, maar wat ons betreft kunnen ze dat vrijwillig doen.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de asielinstroom wekelijks wordt gepubliceerd, zoals de 790 asielverzoeken in week 45;

constaterende dat voor het vertrek van vreemdelingen geen vergelijkbaar weekcijfer bestaat;

verzoekt de regering om naast de wekelijkse instroom voortaan ook de wekelijkse

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

uitstroom van vreemdelingen te publiceren, uitgesplitst naar gedwongen vertrek, aantoonbaar zelfstandig vertrek en vertrek zonder toezicht,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Lammers.

Zij krijgt nr. 36 (37020-XX).

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat sinds de vluchtelingenstroom van 2015 al ruim 65.000 Syriërs het Nederlandse paspoort hebben gekregen;

overwegende dat naturalisatie uitzetting onmogelijk maakt en daarmee ook de terugkeer die nodig is voor de wederopbouw van Syrië;

verzoekt de regering:

- alle sinds 2015 op basis van een asielstatus verleende naturalisaties te herbeoordelen en te onderzoeken of het Nederlanderschap kan worden ingetrokken;
- het voor deze groep zo aantrekkelijk mogelijk te maken om vrijwillig afstand te doen van het Nederlandse paspoort;
- over te gaan tot uitzetting van personen uit deze groep, zodat zij bijdragen aan de wederopbouw van hun land van herkomst,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Lammers.

Zij krijgt nr. 37 (37020-XX).

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
De laatste motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de screening van migranten op terrorisme en extremisme via social media jarenlang achterloopt;

overwegende dat potentiële terroristen nooit buiten het zicht van de overheid mogen blijven;

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

verzoekt de regering alle migranten te screenen op social media en andere openbare bronnen en de bestaande achterstanden onmiddellijk met de hoogste prioriteit weg te werken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Lammers.

Zij krijgt nr. 38 (37020-XX).

Dank u wel. Dan zijn we aan het einde gekomen van de tweede termijn van de zijde van de Tweede Kamer. Mevrouw Keijzer ziet af van haar tweede termijn. Dit betekent dat we zo meteen de appreciatie van de moties en de beantwoording van de laatste vragen van de minister krijgen. Er zijn 27 moties. De minister heeft aangegeven ongeveer een kwartier nodig te hebben om die van een appreciatie te voorzien. Daar wensen we hem succes mee. Ik zie u over een kwartier hier terug.

De vergadering wordt van 21.49 uur tot 22.04 uur geschorst.

De **voorzitter**:
Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de begroting van Asiel en Migratie. We zijn aangekomen bij de tweede termijn van de zijde van het kabinet. De minister heeft alle moties doorgenomen …

Minister **Van den Brink**:
Zeker.

De **voorzitter**:
… en heeft de antwoorden op de vragen die door de Kamerleden in de tweede termijn zijn gesteld. Ik geef graag het woord aan de minister voor de appreciaties en de beantwoording.

Minister **Van den Brink**:
Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor alle reacties in de tweede termijn en voor de vragen en de moties die hier nu voor mij liggen. Ik ga het maar gewoon in de volgorde van de partijen doen, dus op volgorde van indiening. Ik voeg ook een aantal antwoorden toe op de vragen die zijn gesteld.

De **voorzitter**:
Voordat u van start gaat, heeft de heer Ellian een vraag.

De heer **Ellian** (VVD):
Nee, een opmerking. Normaal zeg ik het altijd in mijn eigen termijn, maar ik ben het vergeten. Dank voor de antwoorden die we gehad hebben. Ik weet hoeveel ambtenaren hiermee bezig zijn. Ik zeg dat altijd, maar het ontschoot me. Dus: dank.

De **voorzitter**:
Dat is heel chic van u, meneer Ellian.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
Bij dezen heeft iedereen het gehoord. Dat is hartstikke goed.

Ik begin bij de motie op stuk nr. 13 van mevrouw Westerveld, die nog een keer verzoekt om toch een aanpassing te doen aan het plan van aanpak voor de openstaande aanvragen. Die motie moet ik ontraden, met verwijzing naar het eerder gevoerde debat op dit vlak.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 13 wordt ontraden. Dat is overigens de motie van mevrouw Westerveld én de heer Ceder.

Minister **Van den Brink**:
U heeft helemaal gelijk.

De motie op stuk nr. 14, die wel alleen van mevrouw Westerveld is, verzoekt om alleen bedden af te schalen in Veldzicht wanneer er een volwaardig alternatief is. Wij zijn daar nog steeds over in gesprek. We zien ook wel dat zorgorganisaties op dit moment echt instappen om daar delen van over te nemen. Ik ben het dus eens met de strekking van deze motie. Tegelijkertijd is het ook van belang om de plekken van Veldzicht te gebruiken voor de reguliere tbs, om het zo maar te zeggen. Ik informeer uw Kamer voor het kerstreces over waar we op dat vlak staan. Daarmee geef ik 'm …

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 14 wordt ontraden?

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 14 geef ik oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
Oordeel Kamer. Excuus, het was een beetje onduidelijk. De motie op stuk nr. 14 krijgt oordeel Kamer.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 15, van mevrouw Westerveld en de heer Van Asten, wil de titulatuur van een wet wijzigen en doet enkel op dat vlak een voorstel. Die motie is niet aan mij te richten, maar aan de minister van SZW. Om die reden geef ik 'm het oordeel ontijdig en anders ontraden.

De **voorzitter**:
Ik kijk even naar mevrouw Westerveld; wilt u 'm aanhouden?

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Ik houd 'm graag aan en ik hoop dat er vanuit SZW een appreciatie kan komen. Dan kunnen we 'm daarna nog in stemming brengen.

De **voorzitter**:
Dan wordt de motie op stuk nr. 15 voorlopig aangehouden.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Op verzoek van mevrouw Westerveld stel ik voor haar motie (37020-XX, nr. 15) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

Minister **Van den Brink**:
Ik denk dat er binnenkort een SZW-begrotingsbehandeling is, dus dan kan het daar worden gedaan.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 16.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 16 gaat over de opvangmiddelen voor reguliere opvang en is van de heer Van Asten, mevrouw Straatman, de heer Struijs, de heer Ceder en mevrouw Westerveld. Die motie verzoekt om te onderzoeken hoe de middelen die worden besteed aan noodopvang versneld kunnen worden ingezet voor de realisatie van kleinschalige reguliere opvanglocaties. Ik wil het oordeel over die motie graag aan de Kamer laten. Het is een goed idee en we voeren die gesprekken ook. We gaan kijken waar we allemaal tegen aanlopen en dat zal ik aan uw Kamer mededelen. Daarmee krijgt de motie oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 16: oordeel Kamer.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 17 van mevrouw Vondeling en niet mevrouw, maar meneer Wilders, verzoekt de regering om per direct allemaal grenzen te bewaken en een volledige asielstop af te kondigen. Die motie moet ik ontraden, met verwijzing naar dit debat en ook vele debatten die hiervoor daarover gevoerd zijn.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 17 wordt ontraden.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 18 vraagt om een Amerikaans model voor vertrek op te zetten. Dat is niet het plan van dit kabinet, dus ik ontraad deze motie.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 18: ontraden.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 19 verzoekt om allerlei subsidies en steun voor maatschappelijke organisaties stop te zetten. Die wil ik ontraden, met verwijzing naar het debat en naar de waarde die ik eraan hecht.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 19: ontraden.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 20 van mevrouw Vondeling verzoekt om het expertiseteam van de VNG stop te zetten. Wij zijn juist ontzettend blij dat dit vanuit de VNG en allerlei betrokken partijen wordt gedaan en ook gemeentes geven aan dat ze er heel blij mee zijn, dus deze motie ontraad ik.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 20: ontraden.

Minister **Van den Brink**:
Dan de motie op stuk nr. 21 van de heer Ellian, de heer Ceder en mevrouw Straatman over vrijwillige terugkeer en de wijze waarop we daarmee om kunnen gaan in de toekomst. Met verwijzing naar het debat geef ik deze motie oordeel Kamer. Ik heb nog wel een opmerking over de hoogte van de premie: voor het laagste bedrag, met het grootste effect. Ik denk dat de heer Ellian dat ook met mij eens is. We gaan daar dus verder mee aan de slag.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 21 krijgt oordeel Kamer.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 22 van de heer Ceulemans en de heer Boomsma over het nemen van aanvullende maatregelen ontraad ik. We hebben de stappen gezet die we tot nu toe gezet hebben. Ik weet dat we nog meer verwachten en hopen vanuit wat we hebben gerealiseerd. Ik ontraad deze motie dus.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 22: ontraden.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 23 van de heren Ceulemans en Boomsma verzoekt af te zien van een aantal fases van de Spreidingswet en de verdeelbesluiten niet op te leggen. Met verwijzing naar het debat ontraad ik deze motie.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 23 is ontraden.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 24 van de heren Boomsma, Ceulemans en Diederik van Dijk gaat over de amv-locaties. De heer Boomsma combineert hier een aantal aspecten vanuit waar we mee bezig zijn in de landen waar ik naar verwees en de Syriëprogrammering. Ik heb natuurlijk een voorbehoud gemaakt voor Syrië, met de hele aanpak die ik voor ogen heb. Tegelijkertijd is er de noodzaak om amv-locaties buiten Europa te realiseren. Daarom wil ik de inzet toch oordeel Kamer geven. Dat doe ik wel met het voorbehoud op het deel voor Syrië, waarover we ook in het nieuwe jaar nog komen te spreken.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 24 krijgt oordeel Kamer.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 25 van de heer Boomsma, de heer Ceulemans en Diederik van Dijk verzoekt mij om met gelijkgezinde Europese landen in kaart te brengen waar richtlijnen, wetten en verordeningen bijdragen aan een onwenselijke juridisering en daar een aantal zaken bij te betrekken. Die ga ik oordeel Kamer geven, zodat wij onszelf huiswerk blijven geven.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 25 krijgt oordeel Kamer.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 26 is ondertekend door heel veel mensen. Bovenaan staat mevrouw Straatman. Die verzoekt om een pilot te starten naar Zwitsers model, waarbij gesprekken over terugkeer vroeg in de asielprocedure worden gevoerd. Daar ben ik positief over. Die geef ik dus oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 26: oordeel Kamer.

Minister **Van den Brink**:
Dan de motie op stuk nr. 27 van mevrouw Straatman, de heer Struijs en de heer Boomsma over hoe het betalen van leges vanaf de derde asielaanvraag kan bijdragen en dat te onderzoeken. Daar hebben we het nodige over gezegd, dus er is ook nog het nodige te onderzoeken. Ik geef die oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 27: oordeel Kamer.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 28, van mevrouw Straatman, van mijn naamgenoot Tijs van den Brink en van de heer Struijs, waarin wordt gevraagd op welke wijze we nieuwkomers en statushouders kunnen koppelen aan werkgevers, geef ik oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 28: oordeel Kamer.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 29, van de heren Van Dijk, Boomsma, Ceulemans en Ellian en mevrouw Straatman, vraagt mij om de hele innovatieve ontwikkeling buiten Europa vorm te geven, met een concreet plan van aanpak en met best wel concreet ingevulde zaken die ik zou moeten gaan afspreken. Het doel staat voorop. Het doel is dat we die afspraken willen maken. Een plan van aanpak veronderstelt echter dat ik ook al weet met welke landen ik daartoe kan komen. De gesprekken ga ik voeren, maar dat zijn diplomatieke gesprekken, die dus moeten worden gevoerd met landen die die ook met ons willen voeren. Als meneer Van Dijk hier nog was geweest, had ik hem willen verzoeken de tekst te wijzigen in "een stand van zaken", maar omdat hij hier niet is, wil ik de motie met deze opmerking oordeel Kamer geven.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 29 krijgt oordeel Kamer.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 30, van de heren Ceder en Van Dijk, verzoekt de regering om uitgebreider aandacht te besteden aan de Nederlandse normen en waarden omtrent religieuze vrijheid en tolerantie bij het voorlichtingsprogramma en dit specifiek in te bedden in de module democratie en rechtsstaat van de voorinburgering van het COA. Met verwijzing naar het hele debat geef ik deze motie oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 30: oordeel Kamer.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 31, van de heer Ceder, verzoekt mij samen met de ministers van VWS en Justitie en Veiligheid te onderzoeken of en, zo ja, hoe de zorg en de aanpak van veiligheidsproblemen rond vreemdelingen met psychische problemen landelijk kunnen worden aangestuurd. Die sluit aan bij de lopende inzet met VWS en Justitie en Veiligheid, dus die geef ik oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 31: oordeel Kamer.

Minister **Van den Brink**:
Met de motie op stuk nr. 32 heeft mevrouw Van der Plas de vraag die ik in tweede termijn zou beantwoorden, gecombineerd met een motie. Ik ga eerst even de vraag beantwoorden. Ik zou terugkomen op de opvang in België. We moeten scherp zijn in het onderscheid van twee verschillende groepen. Ten eerste was er een groep van alleenstaande mannelijke asielzoekers die enkele jaren terug op een wachtlijst werden gezet voor de toegang tot asielopvang. Dit heeft in België geleid tot vele uitspraken van rechters, dwangsommen en dwangbevelen. De situatie van nu is dat mannen die op de wachtlijst staan, onderdak krijgen in noodvoorzieningen. De Belgische minister verwacht dat de wachtlijst tegen het einde van het jaar volledig zal zijn weggewerkt. Dan krijgen dus ook alleenstaande mannen in België weer opvang. Doordat dit is gerealiseerd, hebben wij onze eigen Dublinzaken ook weer kunnen hervatten. Dat was namelijk een van de redenen waarom we daar zelf tegenaan liepen.

De andere groep zijn de mensen die door België op basis van Dublin moeten worden overgedragen aan een andere lidstaat. Daarop ziet de wet die op 13 november door de Belgische ministerraad is goedgekeurd. De wet moet echter nog worden behandeld door het parlement. Conform de regels van het pact wordt aan deze mensen geen plek in de reguliere asielopvang geboden. Evenzo worden in de regels van het pact aan deze groep wel basale voorzieningen geboden, waaronder onderdak. Die onderdakvoorzieningen zijn specifiek voor de Dublingroep en worden "Dublincentra" of "vertrekcentra" genoemd. Daarmee is het eigenlijk helemaal in lijn met wat Nederland ook doet. Wij bieden ook versoberde opvang aan op een aantal locaties, die wij ook "Dublincentra" noemen. Daarmee ontraad ik ook deze motie, omdat die geen aanvulling is op wat we in Nederland al doen, maar hetzelfde.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 32 wordt ontraden.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 33, van de heer Struijs en mevrouw Straatman, gaat over het WODC-onderzoek. Dat is een goed idee, dus ik geef deze motie oordeel Kamer.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 33: oordeel Kamer.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 34 is van mevrouw Lammers, die met een verwijzing naar haar amendement eigenlijk nog een keer iets voorstelt met betrekking tot de subsidies. Die ontraad ik.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 34: ontraden.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 35, van mevrouw Lammers, over een score van 100% halen op de daadwerkelijke overdracht, ontraad ik.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 35 is ontraden. Daar heeft mevrouw Lammers een vraag over.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Nou breekt echt mijn klomp!

De **voorzitter**:
Uw vraag.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Waarom gaat de minister dat ontraden? We hebben juist dat hele Migratiepact en we hebben al de Dublinverordening. Nu zegt de minister: ik ontraad de motie om 100% van die mensen weer terug te sturen naar het land waar ze eigenlijk hadden moeten zijn. Dat is juist het doel van die hele Dublinverordening en het Migratiepact, maar de minister zegt: dat ga ik niet doen.

Minister **Van den Brink**:
Nou, dat komt omdat ik altijd heel secuur lees. Het doel is natuurlijk om ervoor te zorgen dat 100% van de Dublinclaimanten wordt geaccepteerd, maar de werkelijkheid is natuurlijk dat een deel ter discussie wordt gesteld. Dat is een feitelijke situatie. En dan "daadwerkelijk aan die lidstaat wordt overgedragen": we weten gewoon dat dit nooit 100% is, ook niet bij alle landen waarmee je een goede Dublinoverdracht hebt. We streven natuurlijk naar 100%. Dat moet ik u nageven. Dat zei ik dus misschien net iets te snel. De wijze waarop wij daarop invloed hebben, is ook maar voor een deel wat wij kunnen doen. Ik blijf dus altijd afhankelijk van andere lidstaten. In die zin kan ik die 100%-garantie dus niet geven. De informatie, de rapportages, waar u om vraagt is nog een tweede, maar die volgt op zich uit allerlei andere gegevensbronnen van Europa. Ik ontraad deze motie gelet op de wijze waarop die is vormgegeven.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Sorry, ik vind dit echt waanzinnig.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
Waarvan akte! Gaat u verder met de motie op stuk nr. 36.

Minister **Van den Brink**:
Het verzoek is om naast de wekelijkse instroom ook wekelijks de uitstroom van vreemdelingen te publiceren uitgesplitst naar gedwongen vertrek, aantoonbaar zelfstandig vertrek en vertrek zonder toezicht. Daarover zijn maandcijfers beschikbaar die ook op die manier gerapporteerd kunnen worden. Die worden ook uitgesplitst naar diverse soorten vertrek vanuit de caseload van de Dienst Terugkeer en Vertrek. Ik vind deze maandelijkse rapportages eigenlijk prima en die wil ik ook handhaven. Om die reden zou ik dit willen ontraden.

De **voorzitter**:
De motie-Lammers op stuk nr. 36 krijgt de appreciatie ontraden.

Minister **Van den Brink**:
De motie-Lammers op stuk nr. 37 verzoekt de regering om alle verleende naturalisaties te herbeoordelen en te onderzoeken of het Nederlanderschap kan worden ingetrokken, en om het voor deze groep zo aantrekkelijk mogelijk te maken om vrijwillig afstand te doen van het Nederlandse paspoort. Wat in deze motie wordt gevraagd, gaat ver buiten wat juridisch kan en in wetgeving is vastgelegd. Ik heb dat, denk ik, gisteren ook in mijn brief uiteengezet. De bijzonderheid daarvan — nou ja, bijzonderheid, ik vond het een bijzonder moment gisteren in het debat — is dat zelfs mevrouw Vondeling moest benoemen dat dit toch ver buiten de wet was. Ik voel mij daardoor gesterkt om deze motie te ontraden.

De **voorzitter**:
Dat is uitlokking. Mevrouw Vondeling.

Mevrouw **Vondeling** (PVV):
Ja, toch even een opmerking. Doe nooit voorstellen die niet binnen de juridische kaders kunnen.

De **voorzitter**:
Dat was een opmerking. De minister.

Minister **Van den Brink**:
Goed. Ik kom bij de motie-Lammers op stuk nr. 38.

De **voorzitter**:
Ja. De motie op stuk nr. 37 is ontraden.

Minister **Van den Brink**:
De motie op stuk nr. 38 verzoekt de regering alle migranten te screenen op sociale media en andere openbare bronnen, en de achterstanden onmiddellijk weg te werken. De vraag naar waar we nu staan, heb ik straks ook al beantwoord. Ik snap dat wij daar gelet op het verleden vragen over hebben moeten beantwoorden, maar ik heb u uitgelegd hoe we daar nu mee bezig zijn, hoe de achterstand is ingelopen en wat wij al hebben gedaan. De hele screening die u hier beschrijft, vindt gewoon plaats. Ik ben het dus niet eens met de strekking van deze motie. Om die reden ontraad ik deze motie.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 38 is ontraden. Dat was de laatste motie. Ik zei net dat er 27 moties waren, maar ik had mij misrekend — het waren er 26. Misschien heeft u nog een aantal vragen die u wilt beantwoorden.

Minister **Van den Brink**:
Ja, maar mevrouw …

De **voorzitter**:
O, er is nog een interruptie van mevrouw Lammers. Dank voor uw opmerkzaamheid. Mevrouw Lammers.

Mevrouw **Lammers** (Groep Markuszower):
Ik heb deze motie ingediend, omdat de minister eerder het antwoord gaf dat de screening van de asielzoekers die voorkwamen in dat onderzoek twee jaar achterliep. De minister zei daarover dat daarbij wel de eerste screening is gedaan, maar niet de socialmediascreening. Een tijdje geleden hebben wij gezien wat ervan kan komen als je die socialmediascreening niet doet. Daar ziet mijn motie op: dat we de mensen die deze socialmediascreening niet hebben gehad en bij wie wij dat wel nog zouden moeten doen, alsnog gaan screenen. Wij willen toch weten welke mensen er in Nederland rondlopen?

Minister **Van den Brink**:
Dat wordt ook gedaan. Misschien moest ik wat zorgvuldiger zijn in mijn toelichting. Die achterstand wordt ook ingelopen door de IND. Dat loopt ook mee in de aanpak die nu gaande is. U heeft dit punt vaak gemaakt en hier serieus vaker aandacht voor gevraagd. Er staan hier een aantal dingen die ik net wat te ruig vind in hoe ze zijn geformuleerd, maar laat ik u toezeggen dat ik bij de eerstvolgende voortgangsrapportage over het pact en het plan van aanpak laat weten hoe het verloopt met de screening en de achterstand die daar was. Maar ik handhaaf mijn oordeel.

De **voorzitter**:
De motie op stuk nr. 38 blijft dus ontraden en blijft, volgens mij, ook gewoon in stemming komen.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
We hebben gisteren natuurlijk op tv kunnen zien wat de invloed van extreemrechts doet en hoe we langzamerhand op een glijdende schaal belanden. Ik zag net de motie op stuk nr. 18 van de PVV, die vraagt om een Nederlandse ICE op te richten. Dat is ook een organisatie die met geweld opereert. Ik zou de minister met klem willen vragen om daar heel duidelijk afstand van te nemen. Ik hoop echt dat we dinsdag met elkaar wijs zullen stemmen en niet nog een extra stap gaan zetten in het criminaliseren van groepen mensen.

Minister **Van den Brink**:
Volgens mij heb ik dat in eerdere debatten al vaker onder woorden gebracht. Ik ben voorstander van het voorstel dat wij zelf hebben gedaan rondom de wet terugkeerfrustreerders. Dat is echt het Nederlandse concept van het aanpakken van mensen met een onrechtmatig verblijf. Alle verwijzingen naar ICE en alles wat daar allemaal gebeurt, wil ik ver buiten Nederland houden.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

De **voorzitter**:
Gaat u verder.

Minister **Van den Brink**:
Ik heb nog een paar losse vragen, bijvoorbeeld de vraag van de heer Van Asten over sneller gaan werken. Voor de zomer heeft er al een voorstel gelegen; volgens mij heeft collega Vijlbrief dat ook aan uw Kamer laten weten. Daar is uiteindelijk een voorhangprocedure voor ontstaan in de Kamer, waardoor het onlangs pas onthamerd is en nu pas naar de Raad van State is gegaan. Dat leidt ertoe dat het trager gaat dan we met z'n allen willen. Als je de implementatietijd bij het UWV daarbij optelt, kan het niet eerder dan de zomer van 2027. Ik ga niet over het UWV, dus ik zie geen kans om daar een versnelling in aan te brengen. We willen dit echter wel zo snel mogelijk aan de praat krijgen en mensen sneller laten meedoen.

Dan heb ik nog een vraag van de heer Ceulemans over de RTIC-pilot. Op 26 november wordt het convenant Sociale Veiligheid in het OV getekend door de staatssecretaris van IenW en de minister van Justitie en Veiligheid. In dit convenant staat ook vermeld dat de RTIC-pilot op een aantal locaties in Nederland naar dit voorbeeld zal worden uitgevoerd, maar in overleg met lokale partners en vervoerders wordt ook die Vechtdallijn daarbij betrokken. Ze zijn met de politie en de AP — dat was het, ja — in gesprek over de precieze uitvoering daarvan. De Tweede Kamer zal hierover in januari worden geïnformeerd, na afstemming met mijn collega's die hierover gaan, want ik ben hierin een beetje de postbode. Ik hoop dat u mij dat vergeeft.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Waar worden we dan over geïnformeerd in januari: of het überhaupt gaat gebeuren, of over hoe die inventarisatie of de uitrol ervan eruitziet? Ik voel namelijk aan alles dat dit aan het verzanden is. De minister zei dat hijzelf enthousiast is; daarom heeft hij ook "oordeel Kamer" gegeven. Arriva, de mensen op die lijn en de passagiers smeken hier echt al heel lang om. Dan wordt er een motie aangenomen en lijkt het te gaan gebeuren. Vervolgens krijgen we een brief waardoor het onduidelijker wordt, en nu wordt het in januari geparkeerd en moeten we nog maar afwachten wat er überhaupt uit komt. Kan de minister zich mijn zorgen op dit punt voorstellen?

Minister **Van den Brink**:
Ja, en tegelijkertijd zou ik u willen vragen om met uw collega's dit debat te hernemen bij IenW en JenV, want ook daar ligt denk ik een aantal van deze vraagstukken. Ik zal mij hierover met mijn collega's verstaan en zal erachteraan gaan om te achterhalen wat zij u in januari verwachten te melden.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Ik vrees dat ik hier op dit moment … Ik vraag mij af wat ik nog meer moet doen. Collega Goudzwaard heeft in mei een motie ingediend. Die is met 140 stemmen aangenomen. Ik heb een motie ingediend, samen met collega Goudzwaard, waarin staat dat het binnen een maand moet gebeuren. Die maand is voorbij, dus dan denk je: het gaat nu elk moment gebeuren. Maar nu dreigt het helemaal te verzanden, want ik voel aan alles dat dit niet gaat gebeuren. Ik kan nu wachten tot januari, maar eerlijk gezegd heb ik er geen enkel vertrouwen in dat het gaat gebeuren. Ik word nu weer naar andere commissies doorverwezen. Wat moet ik doen om deze aangenomen motie uitgevoerd te krijgen?

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Minister **Van den Brink**:
Mij dit ongemakkelijke gevoel blijven geven. Ik vind het ook niet fijn. Ik probeer doorverwijzen naar anderen altijd te voorkomen. Ik wil me laten aanspreken op mijn verantwoordelijkheid, ook als het niet mijn verantwoordelijkheid is. Dat geldt hiervoor ook. Dat is het antwoord. Soms heb je gewoon niet meer te melden dan wat ik nu meld.

De **voorzitter**:
Meneer Ceulemans, tot slot.

De heer **Ceulemans** (JA21):
Afrondend en tot slot. Ik laat het er niet bij zitten. Ik ga bedenken wat ik kan doen om het wel te laten gebeuren. Ik zal zeker ook het urgentiegevoel blijven uitstralen.

Ik moet toch iets kwijt over de orde. Ik ergerde me namelijk bijzonder aan wat er net gebeurde. Het is bij de reactie op de moties gebruikelijk dat je de minister interrumpeert wanneer hij iets over jouw motie zegt. Mevrouw Westerveld interrumpeerde mevrouw Vondeling niet op het moment dat zij haar motie indiende, maar wanneer mevrouw Vondeling zich niet meer kan verweren, gaat zij vervolgens via de minister, in alle eerlijkheid, een beetje lafjes uithalen naar mevrouw Vondeling. En dat doet ze dan nadat ze net zelf een hele absurde motie heeft ingediend. Ik kan er niks mee, want het is van de orde, maar ik wil het wel even gezegd hebben.

De **voorzitter**:
Genoteerd.

De heer **Ellian** (VVD):
Even over de kwestie waar meneer Ceulemans terecht aandacht voor vraagt. Ik heb daar natuurlijk ook een motie over ingediend op 7 oktober jongstleden. Het gaat over hetzelfde onderwerp, namelijk RTIC. Ik voel me ook een beetje op het verkeerde been gezet, want die motie heeft het ook gehaald. Daarin verzocht ik om zo snel mogelijk te bewerkstelligen dat de boa's van Arriva in RTIC kunnen. Voor de kijkers thuis: daarmee kunnen ze snel op hun telefoon iemands identiteit vaststellen. Daardoor hoeven ze niet te wachten op de politie, want in de tussentijd kunnen er gevaarlijke situaties ontstaan. Maar nu hoor ik van de minister "januari". Ik deel wel het ongemak van meneer Ceulemans. Dit was mij namelijk niet zo gezegd in het eerdere debat. Ik voel nu ook beetje dat er afstel komt en dat was uitdrukkelijk niet de bedoeling.

Minister **Van den Brink**:
Laat ik het zo zeggen: ik kan mij alleen maar verantwoordelijk voelen voor het feit dat ik indertijd met het enthousiasme van de Kamer gereageerd heb met "dat wil ik ook". Op dat moment was de informatie ook dat het die snelheid kon hebben. Dus ja, ik deel het ongemak. Tegelijkertijd heeft u daar niet zo heel veel aan, want ik ben er verantwoordelijk voor. Het enige wat ik kan doen, is dat overleg opnieuw voeren met mijn collega's en de uitvoerders die hierbij betrokken zijn.

De heer **Ellian** (VVD):
Ik zie dat de minister van goede wil is. Hij gaat niet over de politie, niet over de boa's en de niet over de AP. Ik zal dus ook zelf de minister van Justitie en Veiligheid aan gaan sporen. Deze motie is namelijk aangenomen. Ik ben mee geweest op die lijn en het gaat echt om de veiligheid van én de boa's én al die passagiers. We gaan elkaar helpen,

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

maar ik wil nog wel tegen de minister zeggen dat ik wat teleurgesteld ben dat er nu weer afstel dreigt.

Minister **Van den Brink**:
Ik snap het ongemak van de Kamer hierover. Dat deel ik. Ik zal dit ook met mijn collega's opnemen.

De **voorzitter**:
Opnemen? "Doen verstaan" is gewoon opnemen.

Minister **Van den Brink**:
Ja, dat zocht ik.

De **voorzitter**:
"In overleg treden."

Minister **Van den Brink**:
Ik ben aan het einde gekomen van mijn beantwoording in tweede termijn. Wij zullen met veel gedeelde overtuigingskracht en doorzettingsvermogen blijven werken aan het meer grip krijgen op migratie. Ik hoop dat debat in de toekomst met de Kamer op dezelfde manier te mogen voeren, want ik vond het weer een prettig debat.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, minister, voor uw beantwoording en de appreciatie van de amendementen en de moties. We zijn inderdaad aan het einde gekomen van het begrotingsdebat over asiel en migratie.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
De stemming over de moties is aanstaande dinsdag en de stemming over de begroting op 8 december. Ik bedank de minister nogmaals, maar ook alle leden, voor de goede beraadslaging. Ik wens u allemaal een goede nacht en morgen gezond weer op.

Sluiting

Sluiting 22.29 uur.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.